

MESTO
BANSKÁ BYSTRICA

Výročná správa konsolidovaného celku
mesta Banská Bystrica
za rok 2024

AUGUST 2025
EKONOMICKÝ ODBOR

O Banskej Bystrici

Mesto Banská Bystrica (ďalej aj „mesto“) sa rozprestiera v srdci stredného Slovenska, v údolí rieky Hron medzi Kremnickými vrchmi, Starohorskými vrchmi a Poľanou. Obyvatelia i návštevníci ho poznajú aj pod názvom „mesto pod Urpínom“. Ako samostatný samosprávny územný celok vzniklo 1. januára 1991 na základe Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Je právnickou osobou, ktorá hospodári samostatne, s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Plní samosprávnu funkciu, kde základnou úlohou je starostlivosť o všestranný rozvoj územia a o potreby obyvateľov mesta. Skladá sa z 19 mestských častí, ktorými sú: Banská Bystrica, Iľiaš, Fončorda, Jakub, Kostiviarska, Kráľová, Kremnička, Majer, Podlavice, Pršianska Terasa, Radvaň, Rakytovce, Rudlová, Sásová, Senica, Skubín, Šalková, Uhlisko a Uľanka.

Geografické a demografické údaje

Poloha mesta Banská Bystrica (Mestský úrad) v súradniciach:

48° 44' 19" N (severnej šírky)

19° 09' 25" E (východnej dĺžky)

Poloha mesta Banská Bystrica (Námestie SNP) v súradniciach:

48° 44' 08" N (severnej šírky)

19° 08' 44" E (východnej dĺžky)

Rozloha: 103 373 274 m² = 103,373274 km²

Nadmorská výška: 362 m n. m.

Počet obyvateľov: 74 065 (k 31.12.2023)

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Rieka: Hron

PSČ: 974 01

Historické názvy mesta: Nova villa Bystriciensis, Neosolium, Neusohl, Beszterczebánya

História

História mesta sa začala písať v 13. storočí, a to zásluhou niekoľkých rodín saských kolonistov, ktorí na území dnešného mesta prirodzene vytvorili hospodársko-správnu a remeselnícku základňu banskej výroby. Význam osady stúpol natoľko, že ju kráľ Belo IV. v roku 1255 povýšil na mesto. Banská Bystrica od udelenia mestských práv prešla viacerými etapami vývoja a trvale sa vpísala nielen do dejín Slovenska. Pôsobila tu Thurzovsko - fuggеровská spoločnosť. Tento banskobystrický mediarsky podnik so svojím obrovským komplexom spracovateľských závodov, dobre premyslenou organizáciou výroby, hustou sieťou skladov a podvojným účtovníctvom patril k najväčším a najmodernejším ranokapitalistickým podnikom svojho druhu v európskom baníctve a hutníctve. Mesto Banská Bystrica bolo, ako jedno z prvých miest na Slovensku, vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Do novodobých dejín Slovenska sa zapísalo 29. augusta 1944, keď tu bolo vyhlásené Slovenské národné

povstanie - ozbrojený odpor proti fašistickej okupácii. Po oslobodení mesta v druhej svetovej vojne 26. marca 1945 sa Banská Bystrica stala jedným z troch hospodársko-správnych centier Slovenska. Historické jadro mesta bolo v roku 1955 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Po zrušení krajov sa mesto rýchlo prispôbilo novým územno-administratívnym pomerom a začalo stavať na bankovníctve, školstve a turistike. Založením Univerzity Mateja Bela 1. júla 1992 sa Banská Bystrica stala jedným z centier vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. V súčasnosti je Banská Bystrica hospodárskym, administratívnym a kultúrnym centrom stredného Slovenska a sídlom Banskobystrického samosprávneho kraja.

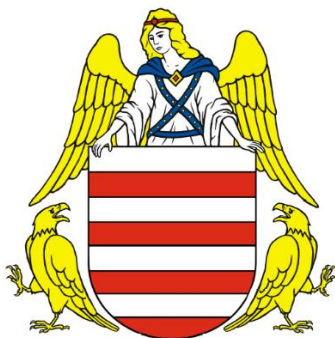
Pamiatky

Medzi najcennejšie pamätihodnosti patrí areál mestského hradu (Barbakánu), námestie s kostolmi Panny Márie a svätého Kríža, starou radnicou, Matejovým domom, Barbakánom a zvyškami mestského opevnenia. Srdcom mesta je veľké obdĺžnikové námestie Slovenského národného povstania s Mariánskym stĺpom a šikmou Hodinovou vežou. Námestie ohraničujú honosné meštianske domy, z ktorých sú najvýznamnejšie Beniczkého a Thurzov dom. Pešia zóna z námestia pokračuje aj na Dolnej ulici, kde je kostol sv. Alžbety a Bethlenov dom, v ktorom vyhlásili sedmohradské knieža Bethlena za uhorského kráľa. Historické meštianske domy možno obdivovať aj v Lazovnej a Hornej Striebornej ulici. V Tihányiovskom kaštieli v mestskej časti Radvaň sú expozície prírodovedného oddelenia Stredoslovenského múzea. Historické múzeá sú v Thurzovom dome na Námestí SNP. Vzácné výtvarné diela uchovávajú tri objekty Štátnej galérie: Pretórium, Bethlenov dom a dom maliara Dominika Skuteckého.

V okolí mesta si zaslúži pozornosť drevený kostol v obci Hronsek, kaštieľ v Dolnej Mičinej i hrad v Slovenskej Ľupči. Vzácné sakrálne pamiatky sú v obciach Čerín a Poniky. Banícku minulosť medenej Bystrice pripomína horská obec Špania dolina, klenot ľudovej architektúry.

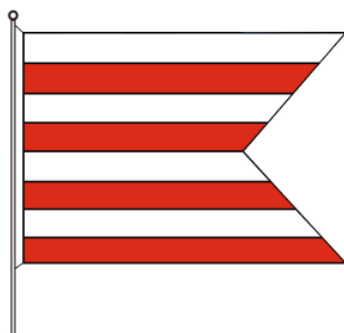
Symboly

Veľký erb mesta tvorí sedemkrát strieborno-červeno delený štít (štyri červené brvná v striebornom poli). Nosičom erbového štítu je anjel so zlatými krídlami, oblečený v bielej tunike prepásaný modrými pásmi so zlatými kruhovými ozdobami. Modrý plášť prevesený cez plecia je zopnutý kosoštvorcovou zlatou sponou s červeným stredom. Anjel má vo vlasoch červenú čelenku. Strážcami štítu sú dva od seba odvrátené zlaté jastraby so vztýčenou vzdialenejšou nohou a ich hlavy s otvorenými zobákmi sú otočené k anjelovi. Malý erb mesta je tvorený len erbovým štítom.

Veľký erb mesta Banská Bystrica

Vlajku Banskej Bystrice tvorí osem pruhov rovnakej šírky - striedavo biely a červený. Ich farba vychádza z farieb erbu mesta. Vlajka má pomer strán 2:3 a je ukončená dvomi cípmi, čiže zástrihom siahajúcim do jednej tretiny jej dĺžky.

Vlajka mesta Banská Bystrica

Pečatou sa rozumie pečatidlom zhotovený reliéfny obraz erbu mesta Banská Bystrica obkolesený kruhopisom s názvom mesta.

Pečať mesta Banská Bystrica – veľká (vľavo) a malá (vpravo)

Poslanie, vízia a ciele

Komplexnú predstavu o budúcnosti rozvoja mesta Banská Bystrica definuje dokument nazývaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2015 - 2023 (skrátene PHSR). Tento strategický dokument hovorí o budúcom smerovaní mesta, o víziách a cieľoch, ktoré chce mesto naplniť v záujme dosiahnutia udržateľného rozvoja. Na základe uznesenia MsZ č. 309/2023 sa predĺžila platnosť PHSR aj na rok 2024.

Vízia mesta Banská Bystrica:

Banská Bystrica bude mestom, kde sa oplatí žiť, prísť a zostať.

Strategickým cieľom pre mesto Banská Bystrica do roku 2024 je zvýšiť atraktivitu mesta pre občanov, investorov, podnikateľov a návštevníkov, pričom rozvoj mesta sa má realizovať v troch prioritných oblastiach:

- I. **Prosperujúce mesto** – dosiahnuť vyšší ekonomický rast mobilizáciou vnútorného potenciálu
- II. **Občianske mesto** - vytvoriť podmienky pre aktívne zapájanie sa občanov do života mesta
- III. **Zdravé mesto** - zvýšiť kvalitu života pre všetkých občanov

Ambíciou mesta Banská Bystrica je byť vyhľadávanou turistickou destináciou s optimálnym využitím kultúrno-historického, ľudského a prírodného potenciálu, byť prosperujúcim a kreatívnym mestom, jedinečným miestom na podnikanie, mestom, v ktorom existuje dopyt, export a inovácie. Zámerom Mesta je tiež vytvoriť vhodné podmienky na rozvoj vedy a výskumu s prepojením na prax, aby dosahované výsledky boli akceptované odbornou verejnosťou na Slovensku i v zahraničí. Mesto chce poskytovať vzdelávanie podľa potrieb detí, mládeže a dospelých v atmosfére vzájomnej dôvery a spolupráce na všetkých inštitucionálnych úrovniach, a byť mestom, v ktorom majú občania dobré možnosti rozširovať si súčasnú kvalifikáciu či získavať novú. Mesto Banská Bystrica chce rozvíjať aj svoj kreatívny priemysel, byť mestom s funkčným priestorom na jeho rozvoj, aby sa tak mohlo stať kandidátom na titul Creative City UNESCO. Veľké ciele si Mesto kladie aj v oblasti dopravy a infraštruktúry. Bude napojené na nadradenú komunikačnú sieť vo všetkých smeroch a chce taktiež dobudovať miestnu komunikačnú sieť vrátane záchytných parkovísk, chodníkov pre cyklistov a chodcov. Súčasne si však kladie za cieľ preferovať ekologickú verejnú hromadnú dopravu a nemotorovú dopravu.

Byť Občianskym mestom znamená vytvoriť dostatok príležitostí pre občanov, aby sa mohli zapojiť do života v meste, využiť príležitosti, ktoré sa im ponúkajú, či ovplyvniť dianie v meste. Cieľom mesta je zvýšiť spokojnosť občanov so samosprávou, zachovať, prezentovať, rozvíjať a podporovať kultúrne bohatstvo mesta a jeho ľudí a zabezpečiť pre obyvateľov rozmanité kultúrne aktivity. Prostredníctvom športu chce Banská Bystrica vytvárať priestor pre sociálnu súdržnosť a zlepšenie zdravia a kvality života občanov. Ich spokojnosť chce zvýšiť vytvorením širokého spektra možností trávenia voľného času, spomedzi ktorých si každý občan vyberie podľa svojich záujmov.

Zvýšenie kvality života pre občanov mesta zahŕňa skvalitnenie a zvýšenie dostupnosti služieb v oblasti zdravotníctva, sociálnych služieb, bývania a občianskej vybavenosti, a zabezpečiť rozvoj zelenej infraštruktúry, aby bola Banská Bystrica na prvý pohľad čistým a „Zdravým mestom“ s množstvom zelene, ktorej prostredie budú občania radi využívať na oddych.

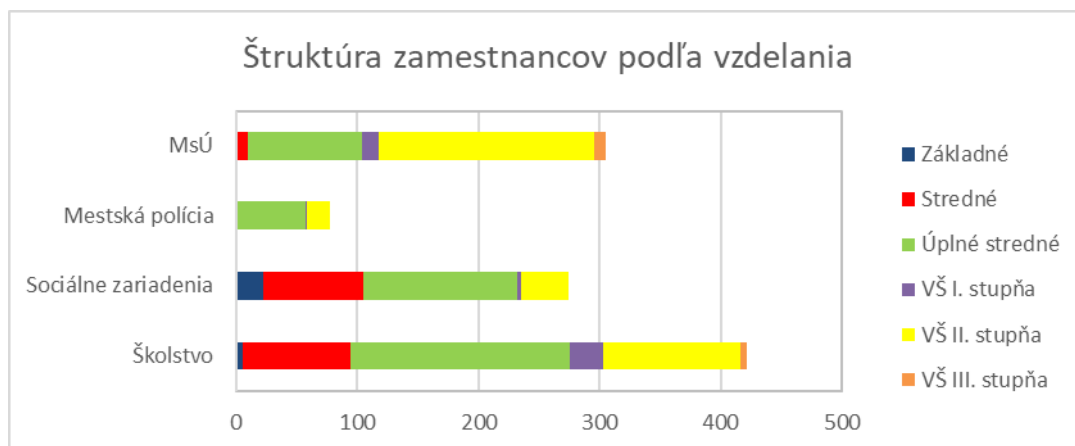
Ľudské zdroje

Mesto Banská Bystrica zamestnávalo ku dňu 31.12.2024 celkovo 1 077 zamestnancov. Nižšie uvedené grafy a tabuľky uvádzajú štruktúru pracovníkov mesta Banská Bystrica v zložení podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania, veku a pohlavia ku dňu 31.12.2024.

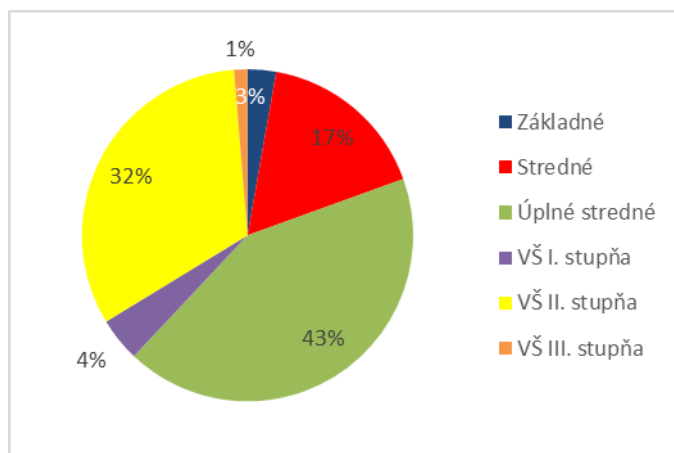
Vzdelanostná štruktúra

Pracovisko	Vzdelanie						SPOLU
	Základné	Stredné	Úplné stredné	VŠ I. stupňa	VŠ II. stupňa	VŠ III. stupňa	
MsÚ	1	9	94	14	178	9	305
Mestská polícia	0	1	56	1	19	0	77
Sociálne zariadenia	23	82	127	3	39	0	274
Školstvo	6	88	181	28	113	5	421
SPOLU	30	180	458	46	349	14	1077

Štruktúra vzdelanosti zamestnancov mesta Banská Bystrica k 31.12.2024

Štruktúra vzdelanosti zamestnancov mesta Banská Bystrica k 31.12.2024

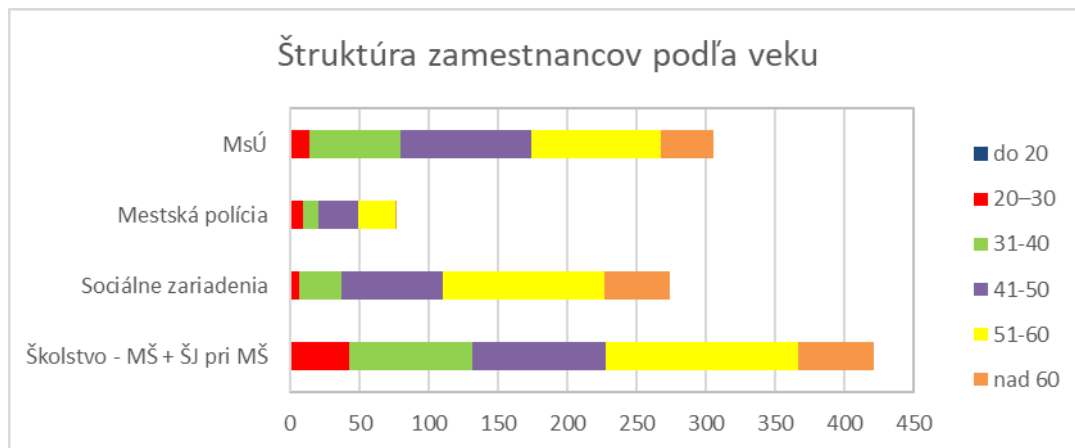
Štruktúra vzdelanosti zamestnancov mesta Banská Bystrica k 31.12.2024 – percentuálne podiely

Z vyššie uvedených grafov a tabuľky vyplýva, že ku dňu 31.12.2024 najväčší podiel v zamestnaneckej štruktúre mesta tvorili zamestnanci s úplným stredným vzdelaním, a to až 43 %, pričom najviac z nich pracuje v oblasti školstva. Takmer tretina (32 %) zamestnancov mesta má II. stupeň vysokoškolského vzdelania. Tí sú zároveň najpočetnejšou skupinou zamestnancov v rámci mestského úradu.

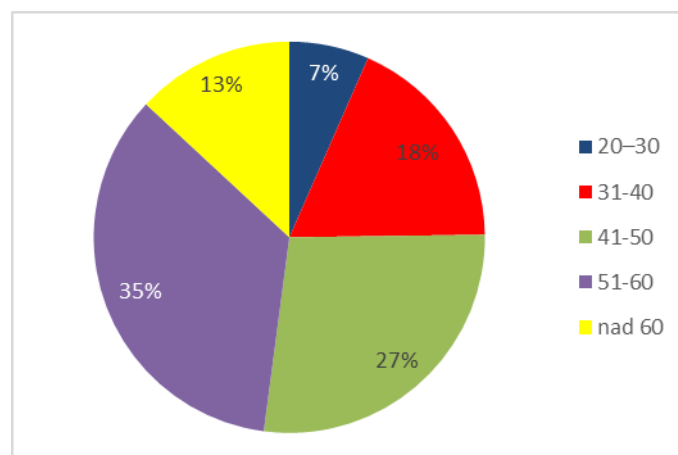
Veková štruktúra

Pracovisko	Veková skupina						SPOLU
	do 20	20–30	31-40	41-50	51-60	nad 60	
MsÚ	0	14	65	95	93	38	305
Mestská polícia	0	9	11	29	27	1	77
Sociálne zariadenia	0	6	31	73	117	47	274
Školstvo	0	42	89	97	138	55	421
SPOLU	0	71	196	294	375	141	1077

Veková štruktúra zamestnancov mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024

Veková štruktúra zamestnancov mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024

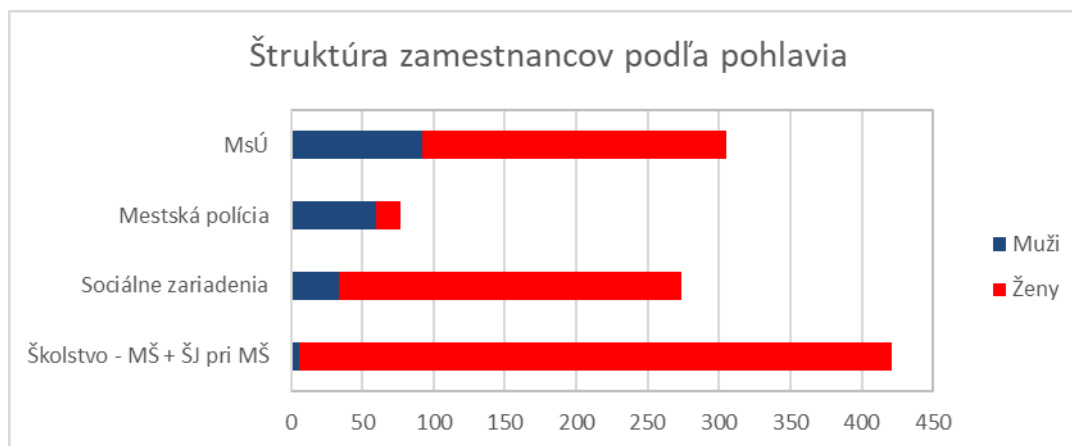
Veková štruktúra zamestnancov mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024 - percentuálne podiely

Najpočetnejšia skupina zamestnancov je vo veku od 51 do 60 rokov. Spolu so zamestnancami vo veku nad 60 rokov tvoria tieto dve skupiny 48 % všetkých zamestnancov mesta.

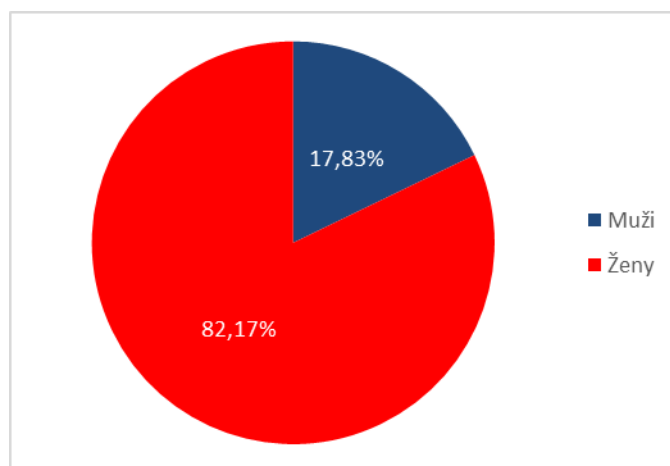
Štruktúra podľa pohlavia

Pracovisko	Pohlavie		
	Muži	Ženy	SPOLU
MsÚ	92	213	305
Mestská polícia	60	17	77
Sociálne zariadenia	34	240	274
Školstvo	6	415	421
SPOLU	192	885	1077

Počet mužov a žien zamestnaných v meste Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024

Podiel mužov a žien zamestnaných v meste Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024

Percentuálny podiel mužov a žien zamestnaných mestom Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024

Medziročne evidujeme pokles celkového počtu zamestnancov mesta o 34 zamestnancov, pričom naprieč organizáciami mesta ubudli 3 muži a 31 žien. Najväčší pokles zamestnancov evidujeme v oblasti školstva, kde je pokles o 22 zamestnancov. Počty zamestnancov sa znížili aj na mestskom úrade, mestskej polícii a aj v oblasti sociálnych služieb. Pomer mužov a žien sa medziročne zmenil len mierne v prospech mužov. Percentuálny podiel žien klesol oproti minulému roku na hodnotu 82,17 % a podiel mužov vzrástol na hodnotu 17,83 %. Ako vidieť v grafe, v školských a sociálnych zariadeniach majú výraznú prevahu ženy, pričom v prvej spomenutej oblasti zastávajú až 98,57 % pracovných pozícií a v sociálnej oblasti 87,59 %. Naopak, mestská polícia zamestnáva väčší podiel mužov, ktorí zastávajú takmer 77,92 % pracovných pozícií v tejto oblasti. Uvedená štruktúra zamestnancov podľa pohlavia

vyplýva aj z povahy samotnej práce v týchto inštitúciách. Na mestskom úrade je tento pomer viac vyrovnaný, no i tak ženy tvoria 69,84 % a muži 30,16 % z celkového počtu zamestnancov.

Orgány samosprávy na roky 2022-2026

Primátor mesta

Primátor je, podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, predstaviteľ mesta, štatutárny orgán a najvyšší výkonný orgán mesta. Volia ho obyvatelia v priamych voľbách a jeho funkčné obdobie trvá štyri roky. Do 60 dní od zloženia sľubu spravidla na celé funkčné obdobie poverí zastupovaním zástupcu primátora. Ak tak neurobí, zástupcu primátora volí mestské zastupiteľstvo. Vo volebnom období 2022-2026 bol občanmi mesta opätovne zvolený za primátora Ján Nosko. Mesto Banská Bystrica má v súčasnosti dvoch viceprimátorov.

Mestské zastupiteľstvo

Mestské zastupiteľstvo (ďalej len „MsZ“) je zastupiteľský zbor mesta zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta na obdobie štyroch rokov. Funkčné obdobie mestského zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného mestského zastupiteľstva. Počet poslancov mestského zastupiteľstva na celé obdobie určí pred voľbami mestské zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov v rozmedzí od 19 do 31 poslancov. Vo volebnom období rokov 2022-2026 malo mestské zastupiteľstvo najvyšší možný počet poslancov, t.j. 31. Mestské zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života mesta.

Mestská rada

Mestskú radu zriaďuje mestské zastupiteľstvo. Mestská rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom mestského zastupiteľstva. Zároveň plní funkciu poradného orgánu primátora. Mestská rada je zložená z poslancov mestského zastupiteľstva, ktorých volí mestské zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Mestskú radu a jej členov môže mestské zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať. Počet členov rady schvaľuje MsZ. Pri jej zložení sa prihliada na zastúpenie politických strán, hnutí a nezávislých poslancov zastúpených v mestskom zastupiteľstve. Spôsob volieb upravuje Rokovací poriadok MsZ. Vo volebnom období 2022-2026 sa počet členov zvýšil na 10, z toho sú dvaja viceprimátori a osem poslancov mestského zastupiteľstva.

Komisia MsZ

Mestské zastupiteľstvo podľa potreby zriaďuje komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány z radov poslancov mestského zastupiteľstva a ďalších osôb. Členovia komisie a ich predsedovia sú volení a odvolávaní mestským zastupiteľstvom. V záujme posilnenia odbornej zdatnosti komisií môžu byť do nich prizvaní ďalší občania, či už ako stáli odborníci alebo len pre konkrétne prípady. Úlohy komisií vymedzuje mestské zastupiteľstvo pri zriadení komisie. V rámci poradnej funkcie dávajú stanoviská k materiálom, ktoré sú predmetom rokovaní MsZ. V rámci iniciatívnej funkcie na úsekoch, pre ktoré boli zriadené, vypracúvajú návrhy a podnety na riešenie otázok života mesta. V rámci kontrolnej funkcie participujú na kontrole realizácii uznesení MsZ.

Zriadené komisie Mestského zastupiteľstva mesta Banská Bystrica (2022 - 2026):

1. Komisia MsZ pre ekonomický rozvoj
2. Komisia MsZ pre dopravu
3. Komisia MsZ pre výstavbu a technickú infraštruktúru
4. Komisia MsZ pre životné prostredie
5. Komisia MsZ pre vzdelávanie

6. Komisia MsZ pre sociálny rozvoj, bývanie a zdravie
7. Komisia MsZ pre cestovný ruch
8. Komisia MsZ pre šport, voľný čas a mládež
9. Komisia MsZ pre mestské časti
10. Komisia MsZ pre modernú samosprávu
11. Komisia MsZ pre kultúru
- Komisia pre pamätihodnosti mesta
12. Komisia MsZ pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie a prešetrovanie sťažností

Organizačná štruktúra úradu mesta Banská Bystrica

Mestský úrad (ďalej len „MsÚ“) je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora mesta, ktorý tvoria zamestnanci mesta Banská Bystrica. Podľa príslušnosti MsÚ zabezpečuje odborné podklady a iné písomnosti na rokovanie mestského zastupiteľstva a mestskej rady, vykonáva nariadenia, uznesenia mestského zastupiteľstva a rozhodnutia primátora. Koordinuje a riadi spoluprácu MsÚ s organizáciami a spoločnosťami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, sleduje výkon štátnej správy a samosprávy najmä z hľadiska dodržiavania zákonnosti a podľa potreby navrhuje opatrenia na zlepšenie ich výkonu a na základe analýzy ich stavu určuje koncepčné riešenia.

Prednostka mestského úradu

Na čele MsÚ je prednostka, ktorá riadi a zodpovedá za činnosť mestského úradu. Plní úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením jeho činnosti. Prednostku vymenúva a odvoláva primátor mesta. Za svoju činnosť zodpovedá primátorovi mesta. V dobe neprítomnosti primátora a zástupcov primátora je prednostka oprávnená vykonávať pracovné činnosti štatutárneho orgánu na základe písomného poverenia primátorom alebo zástupcom primátora. V rámci organizačnej štruktúry MsÚ sú priamo podriadenými zamestnancami prednostky MsÚ vedúci odborov a samostatných oddelení.

Útvary mestského úradu

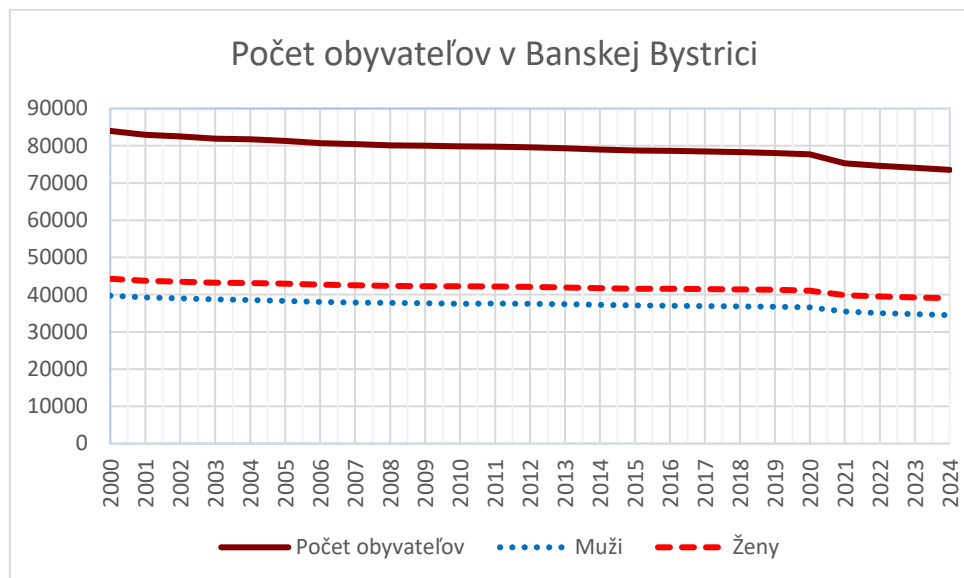
Mestský úrad sa člení na odbory, oddelenia a referáty. Odbor je odborný riadiaci organizačný útvar, ktorý zabezpečuje koordináciu a plnenie úloh primátora a prednostky MsÚ prostredníctvom oddelení. Hlavnou úlohou odboru je koordinovať prácu oddelení vo svojej pôsobnosti pri riešení spoločných úloh, na základe odborných činností patriacich pod dané oddelenie. Odbor riadi vedúci odboru, ktorý je priamo podriadený prednostke MsÚ. Schéma znázorňujúca vnútornú organizačnú štruktúru Mestského úradu Banskej Bystrice platná k 31.12.2023 je obsahom Prílohy č.2.

Hlavný kontrolór mesta

Hlavný kontrolór je zamestnancom mesta Banská Bystrica. Volí ho mestské zastupiteľstvo, ktorému sa zodpovedá za výkon svojej činnosti. Rozsah kontrolnej činnosti a pravidiel kontrolnej činnosti upravuje zákon o obecnom zriadení. Hlavný kontrolór kontroluje najmä príjmy, výdavky a finančné operácie mesta, nakladanie a hospodárenie s majetkom mesta, kontroluje plnenie úloh mesta jednotlivými útvarmi MsÚ, a to všetko v rámci rozsahu svojej právomoci. Kontroluje vybavovanie sťažností, petícií a podaní od občanov. Hlavný kontrolór vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu a záverečného účtu pred ich schválením v mestskom zastupiteľstve.

Demografia mesta

Vývoj počtu obyvateľov má v Banskej Bystrici klesajúci trend. Na základe údajov zo Štatistického úradu SR v Banskej Bystrici žilo k 31.12.2024 73 533 obyvateľov, čo je oproti minulému roku pokles o 532 ľudí, z toho 246 bolo žien a 286 mužov.

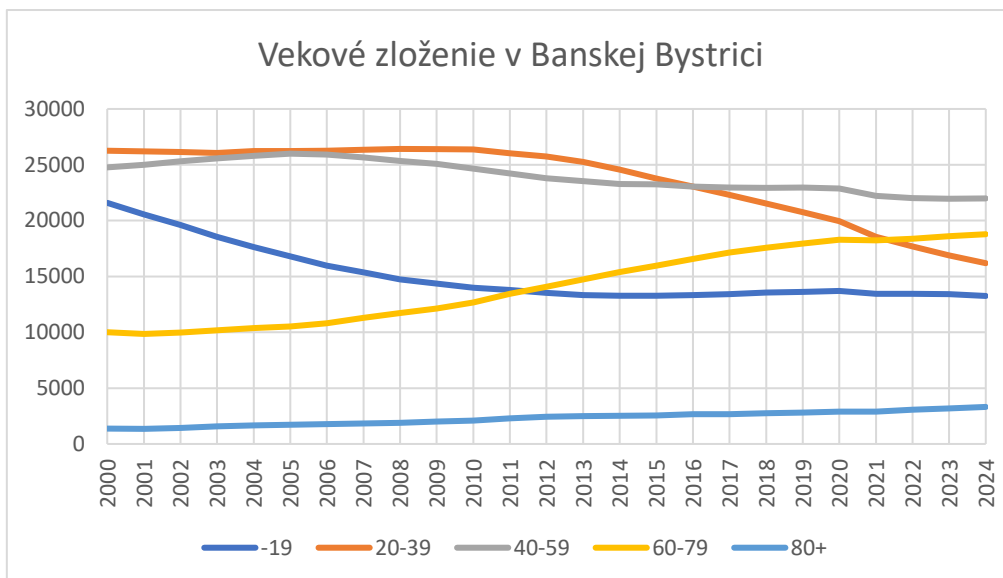

Vývoj počtu obyvateľov Mesta Banská Bystrica od 31.12.2000 po 31.12.2023 na základe údajov zo ŠÚ SR

Najdominantnejšou vekovou skupinou je obyvateľstvo v rozmedzí 41 až 60 rokov. Najmenej početnou je logicky skupina obyvateľov, ktorí majú viac ako 81 rokov. V roku 2024 mal najstarší občan 105 rokov. Za posledné roky sme zaznamenali výrazné starnutie obyvateľstva. Tento problém sa však netýka len Banskej Bystrici, ale je to celospoločenský problém.

veková skupina	počet obyvateľov
0-19	13 253
20-39	16 187
40-59	21 995
60-79	18 783
80+	3 315

Počet obyvateľov Mesta Banská Bystrica podľa uvedených vekových skupín k 31.12.2024 na základe údajov zo ŠÚ SR

Vývoj vekových skupín Mesta Banská Bystrica od 31.12.2000 po 31.12.2024 na základe údajov zo ŠÚ SR

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené dáta týkajúce sa stavu a pohybu obyvateľstva za rok 2024.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12.2024	73 533
Narodení	468
Živonarodení	467
Zomretí	796
Potraty	124
Sobáše	314
Rozvody	129
Priťahovaní na trvalý pobyt	958
Vysťahovaní z trvalého pobytu	1 161

Dáta o stave a pohybu obyvateľstva Mesta Banská Bystrica za rok 2024 na základe údajov zo ŠÚ SR

Činnosti mesta Banská Bystrica v priebehu roka 2024

Otvorené vládnutie a participácia

Mestá dnes už nie sú len správnymi jednotkami alebo poskytovateľmi služieb. Stávajú sa zložitými, živými organizmami, ktoré sa neustále prispôsobujú novým podmienkam, očakávaniam a potrebám svojich obyvateľov.

Samosprávy sa čoraz častejšie stretávajú s výzvami, ktoré sú prepojené a ťažko predvídateľné – od klimatických zmien a starnutia populácie, cez zložité ekonomické podmienky až po narastajúcu nedôveru občanov vo verejné inštitúcie. Na takéto výzvy už nestačia tradičné spôsoby riadenia, založené na jednostrannom rozhodovaní alebo izolovaných opatreniach. Dnešná doba si vyžaduje prístup, ktorý je založený na **spolupráci, transparentnosti a aktívnom zapojení verejnosti**. Mesto, ktoré chce byť úspešné a odolné, musí vytvárať podmienky pre **otvorený dialóg a spoločné hľadanie riešení**.

Práve preto sa mesto Banská Bystrica v roku 2020 ako prvé na Slovensku prihlásilo k programu **Open Government Partnership Local (OGP Local)**, ktorý podporuje princípy otvoreného vládnutia na miestnej úrovni. Tento prístup je postavený na idej, že kvalitné a spravodlivé rozhodnutia nevznikajú za zatvorenými dverami, ale v otvorenom priestore spolupráce medzi mestom, odborníkmi a obyvateľmi. Otvorené vládnutie nie je len technický rámec – je to spôsob myslenia a správy vecí verejných, ktorý prepája transparentnosť s dôverou, participáciu s efektívnosťou a inovácie s udržateľným rozvojom. Otvorené vládnutie, resp. otvorené spravovanie je obzvlášť dôležité pre miestne samosprávy, ktoré sú v bezprostrednej blízkosti obyvateľov a poskytujú pre nich kriticky dôležité služby.

V rámci Mestského úradu bol na podporu rozvoja otvoreného vládnutia vytvorený **Referát pre participáciu a inovácie v oblasti otvoreného spravovania (ďalej len Referát PIOS)**. Tento referát sa venuje zlepšovaniu a modernizácii procesov a pracovných postupov naprieč agendami úradu, pričom kladie dôraz na implementáciu princípov **otvoreného vládnutia – transparentnosti, participácie a spolupráce**. Hlavné oblasti činnosti Referátu PIOS zahŕňajú:

- **Inováciu** a zavádzanie nových nástrojov a metód, budovanie odborných kapacít a tvorbu metodických materiálov v rámci otvoreného vládnutia,
- **Strategické plánovanie** a prípravu dokumentov, ktoré podporujú dlhodobý rozvoj **otvoreného spravovania v meste**,
- **Rozvíjanie medzinárodných partnerstiev** a projektov, ktoré prinášajú nové poznatky, skúsenosti a kapacity do oblasti otvoreného vládnutia,
- **Koordináciu, realizáciu a hodnotenie participatívnych procesov, najmä prostredníctvom platformy Spolupracovňa**, ktorá podporuje spoluprácu verejných priestranstiev, rozvojových stratégií a kľúčových projektov pre mesto a jeho obyvateľov,
- **Zabezpečenie fungovania participatívneho rozpočtu** v úzkej spolupráci s ostatnými útvarmi mestského úradu

V rámci 1. akčného plánu otvoreného vládnutia 2021 – 2022 bola vytvorená Mapa otvoreného vládnutia mesta Banská Bystrica 2030 (ďalej len Mapa OV BB 2030), ktorá rámcuje strategické smerovanie rozvoja otvoreného vládnutia, resp. spravovania do roku 2030. Vízia otvoreného vládnutia

mesta Banská Bystrica do roku 2030 je nasledovná: V Banskej Bystrici bude samospráva budovaná na princípoch otvorenej, systematickej, partnerskej komunikácie a spolupráce s obyvateľmi, odbornou verejnosťou, združeniami, podnikmi a ďalšími subjektmi vo všetkých oblastiach týkajúcich sa života obyvateľov a rozvoja mesta. K dosiahnutiu tejto vízie chce mesto dospieť prostredníctvom napĺňania priorit v oblasti inovácie, spolupráce, participácie a transparentnosti prostredníctvom aktivít, ako napr.: experimentovanie s novými nástrojmi a modelmi spolupráce; budovanie kapacít v oblasti otvoreného spravovania, tvorba smerníc pre OV; budovanie kapacít; výskum a výmena skúseností v oblasti OV, mobilizovanie finančných zdrojov pre rozvoj OV, skvalitňovanie externých vzťahov pomocou depolarizačných stratégií a neformálnych aktivít, konzultovanie a spolutvorenie politík a projektov s obyvateľmi a odborníkmi prostredníctvom kvalitného plánovania, facilitácie a spracovania participatívnych procesov; špecializované komunikačné stratégie, pre komunikáciu projektov a politík mestského úradu dôležitých pre život obyvateľov a rozvoj mesta; zlepšenie prístupu k informáciám pomocou kvalitnejšieho monitorovania/hodnotenia politík a projektov mestského úradu.

Aktivity a projekty v roku 2024 (aplikácia princípov OV vo vytypovaných procesoch a projektoch)

- **Inovačná činnosť Referátu PIOS** v oblasti rozvoja otvoreného vládnutia v r. 2024 (zavádzanie nových nástrojov, budovanie kapacít, tvorba metodík a pod.) zahŕňala:
 - zabezpečovanie piatich stretnutí v rámci **Rady Spolupracovne** ako neformálneho medzisektorového poradného orgánu otvorenému spravovania v meste Banská Bystrica.
 - V rámci projektu **Agenti Koexistencie** (program **URBACT IV**) sa na jeseň 2024 zorganizovala séria aktivít zameraných na prehĺbenie odborných kapacít v oblasti práce s polarizáciou, ktorá predstavuje jednu z najzásadnejších výziev pre otvorené a demokratické vládnutie na lokálnej úrovni. Séria troch **workshopov pod názvom „Ako sa udržať v strede alebo ako strategicky pracovať s polarizáciou“** bola zameraná na tri kľúčové cieľové skupiny - volených lídrov a mediálny tím mesta, vedúcich oddelení a zamestnancov MsÚ a angažovaných zástupcov občianskej spoločnosti.
- **Strategická činnosť** v oblasti rozvoja otvoreného vládnutia v r. 2024 (tvorba strategických dokumentov) zahŕňala:
 - V roku 2024 sa v spolupráci s externým spracovateľom - Inštitút aktívneho bývania **započala tvorba kľúčového strategického dokumentu Program rozvoja bývania mesta Banská Bystrica 2035**, ktorý má slúžiť ako vízia a rámec pre bytovú politiku mesta v nasledujúcej dekáde. Cieľom dokumentu je zvýšiť dostupnosť bývania pre všetky skupiny obyvateľstva a nastaviť podmienky pre systémovú spoluprácu medzi samosprávou, odborníkmi, komunitami aj súkromným sektorom. Referát PIOS sa v tomto procese podieľa na zabezpečení participatívneho aspektu tohto procesu prostredníctvom nástroja Spolupracovňa.
 - V roku 2024 mesto Banská Bystrica oficiálne publikovalo a začalo implementovať **2. akčný plán otvoreného vládnutia pre obdobie 2024 – 2026**, čím pokračujeme v plnení záväzkov vyplývajúcich z členstva v OGP Local. Akčný plán predstavuje konkrétny súbor priorit, opatrení a merateľných cieľov, ktoré smerujú k posilneniu transparentnosti, participácie, zodpovednosti a dôvery v samosprávu. Nosnou platformou pre tvorbu akčného plánu bola aj tentokrát Rada Spolupracovne – medzisektorový poradný orgán zložený zo zástupcov samosprávy, mestského úradu,

- občianskej spoločnosti, politických reprezentantov a nezávislých odborníkov, ktorých spája spoločný cieľ: rozvoj otvoreného, inkluzívneho a udržateľného vládnutia v meste.
- Posilňovanie inštitucionalizácie Rady Spolupracovne - **V máji 2024 odštartoval proces tvorby Štatútu Rady Spolupracovne**, ktorý má ambíciu inštitucionálne ukotviť túto platformu ako poradný a iniciačný orgán v oblasti otvoreného vládnutia a participatívnej tvorby verejných politík. Tieto kroky smerujú k tomu, aby Rada Spolupracovne mala jasne definované postavenie, procesy, úlohy a nástroje, ktoré jej umožnia dlhodobo a efektívne prispievať k otvorenému vládnutiu v meste Banská Bystrica.
 - **Manažment, implementácia a vyhodnocovanie participatívnych procesov (v rámci Spolupracovne) v roku 2024 zahŕňa:**
 - **Informačné stretnutia k zavádzaniu regulovaného parkovania v lokalitách Podlavice, Uhlisko a Severná-Bakossova** - v súvislosti so zavádzaním regulovaného parkovania v mestských častiach Podlavice (ktoré sa konalo dňa 24.4.2024), Severná-Bakossova (ktoré sa konalo dňa 25.4.2025) a Uhlisko (ktoré sa konalo dňa 29.4.2025), poskytol Referát PIOS odborným tímom MsÚ metodickú podporu pri príprave a facilitácii verejných informačných stretnutí. Tie sa konali v ZŠ Podlavice, ZŠ Golianova a ZŠ Bakossova a zúčastnilo sa ich spolu viac ako 400 obyvateľov. Cieľom týchto stretnutí bolo vysvetliť navrhované zmeny a získať spätnú väzbu od obyvateľov priamo z dotknutých lokalít.
 - **Stretnutie s majiteľmi a nájomcami nehnuteľností v pešej zóne o návrhu nového dopravného režimu (stretnutie sa uskutočnilo dňa 25. 7. 2024)** – cieľom stretnutia bolo informovať o pripravovanom VZN a získať spätnú väzbu na súbor opatrení, ktoré majú prispieť k bezpečnejšej a funkčnejšej pešej zóne.
 - **Konferencia „O budúcnosti parku v parku“** – Dňa 16.11.2024 Referát PIOS v aule SPŠ J. Murgaša a priamo v Mestskom parku zorganizoval verejné informačné stretnutie k plánovaným zásahom do stromového porastu v parku, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou. Program zahŕňal prezentáciu zmien vo víťaznom architektonickom návrhu obnovy parku, výsledky odborného dendrologického posudku, diskusiu s odborníkmi a zástupcami mesta, ako aj náučnú prechádzku k stromom, ktoré si vyžadujú zásah. Cieľom tohto stretnutia bolo transparentne vysvetliť potrebu výrubov či ošetrovaní drevín, ako aj predstaviť ďalší postup obnovy parku.
 - **Medzinárodná činnosť Referátu PIOS v oblasti rozvoja otvoreného vládnutia v r.2024 zahŕňala:**
 - **Projekt Agenti Koexistencie** v rámci programu **URBACT IV**, ktorý je financovaný prostredníctvom **Európskeho fondu pre regionálny rozvoj (ERDF)**. Realizácia projektu prebieha v období od 1.6.2023 do 31.12.2025 s celkovým rozpočtom 73 875,00 eur v rámci ktorého zabezpečuje mesto spolufinancovanie vo výške 14 775,00 eur. Projekt sa zameriava na podporu rozvoja sociálnej inovácie v oblasti otvoreného vládnutia, konkrétne na budovanie kapacít zamestnancov MsÚ (zlepšovanie ich zručností, kompetencií a postojov) procesov s cieľom podpory rozvoja participatívnej praxe a kultúry otvoreného spravovania v rámci nášho mestského úradu. Prostredníctvom projektu mesto získava možnosť byť súčasťou medzinárodnej komunity a získavať know how v rámci zapojených EÚ miest v projekte (Genk – BE, Aarhus – DK, Breda – NL, Quart de Poblet Plaça del País Valencià – ES, Gdaňsk – PL, Maďarsko – HU, Kekava – LV, Asociácia metropolitnej oblasti Iasi – RO), ako aj možnosť vytvoriť akčný plán (v prepojení na akčný plán otvoreného vládnutia) zameraný na budovanie kapacít v rámci MsÚ a možnosť testovať navrhnuté aktivity. V roku 2024 sa Referát PIOS zúčastnil v rámci projektu dvoch študijných

medzinárodných návštev v poľskom meste Genk a v dánskom Aarhuse, pričom v marci mesto Banská Bystrica hostilo delegáciu viac ako 20 zástupcov týchto ôsmich samospráv zapojených do projektu.

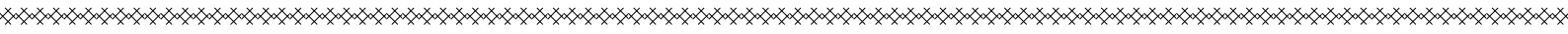
- **Účasť na konferenciách a odborných seminároch:**
 - Na pozvanie EÚ Komisie, resp. útvaru DG Regio, ktorý je zodpovedný za oblasť regionálnej a mestskej politiky EÚ členských štátov, sa OGP tím a viceprimátor Martin Majling zúčastnil ako speaker na konferencii **Európsky týždeň regiónov a miest (#EURegionsWeek) v októbri 2024**, konkrétne na jednom z hlavných podujatí konferencie s názvom "Regióny posilňujúce európsku demokraciu". Ide o najväčšie každoročné podujatie v Bruseli, ktoré sa venuje politike súdržnosti, už 22 krát. Diskusia sa sústredila na dôležitosť využívania princípu partnerstva pri tvorbe a implementácii EÚ kohéznej politiky, ktorý je založený na zapájaní obyvateľov a rôznych zainteresovaných aktérov pri formovaní EÚ kohéznej politiky a investícií s priamym dopadom na regióny.
 - Na pozvanie **Európskej Komisie a European Institute of public administration** prezentácia výstupov projektu **Innovative implementation of the partnership principle in EU cohesion policy** na odbornom seminári "**Citizens engagement**" v máji a septembri 2024 zameranom na budovanie kapacít aktérov verejnej správy v oblasti participácie a inovácie v otvorenom spravovaní.

- **Zabezpečovanie fungovania participatívneho rozpočtu v r. 2024** - V roku 2024 pokračovalo mesto Banská Bystrica v podpore participatívneho rozpočtu ako významného nástroja otvoreného vládnutia, ktorým posilňuje zapojenie občanov do rozhodovacích procesov o rozvoji mesta. Referát PIOS organizoval v rámci ročníka 2024/2025 viacero informačných stretnutí s verejnosťou v rôznych mestských častiach, ktoré poskytli priestor pre konzultácie a podporu záujemcov o podávanie projektových návrhov. Do procesu predkladania projektových zámerov sa zapojilo 13 predkladateľov, do hlasovania, ktoré bude prebiehať v r. 2025, postúpilo 11 z nich.

Plánované aktivity v roku 2025

V roku 2025 bude mesto Banská Bystrica pokračovať v naplňaní priorít 2. akčného plánu otvoreného vládnutia na roky 2024 – 2026. Hlavným cieľom je rozvíjať otvorené, participatívne a inovatívne prístupy vo verejnej správe a zároveň reagovať na spoločenské výzvy. Priority vyplývajúce z 2. akčného plánu otvoreného vládnutia sú nasledovné:

- Aplikácia participatívnych procesov a spracovávanie výstupov pri spolutvorbe vybraných strategických dokumentov a verejných politík, konkrétne Program rozvoja bývania mesta Banská Bystrica
- Podpora integrácie a komplexnejšieho využívania nástroja Spolupracovne v agendách Mestského úradu
 - Vytvorenie pracovnej skupiny MsÚ pre účely vyhodnocovania využívania nástroja Spolupracovne
 - Formalizovanie a vytvorenie štatútu Rady Spolupracovne
- Podpora depolarizácie v meste

-
- Budovanie interných aj externých kapacít pre otvorené spravovanie
 - Študijné návštevy inšpiratívnych miest a organizácií doma a v zahraničí
 - Zabezpečovanie a skvalitňovanie fungovania participatívneho rozpočtu v r. 2025

Výchova a vzdelávanie

Činnosti preneseného výkonu štátnej správy a samosprávny výkon originálnych kompetencií na úseku výchovy a vzdelávania zabezpečoval aj v roku 2024 Školský úrad, oddelenie školstva a mládeže.

Mesto Banská Bystrica bolo v roku 2024 zriaďovateľom 11 právnych subjektov: 2 základných škôl s materskou školou a jej súčasťou (školský klub detí a školská jedáleň), 9 základných škôl a ich súčasťou (školský klub detí a školská jedáleň), 27 materských škôl a 27 školských jedální pri materských školách bez právnej subjektivity, základnej umeleckej školy a centra voľného času s právnou subjektivitou.

Počet detí materských škôl v školských rokoch 2023/2024 a 2024/2025

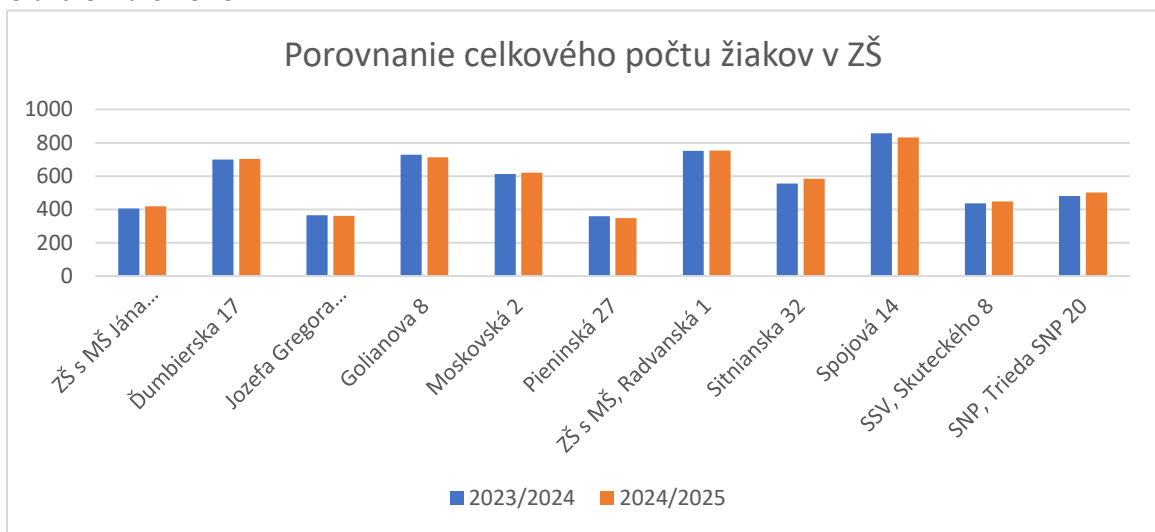
Materská škola	Počet detí	Počet tried	Počet PZ	Počet novoprijatých detí	Počet detí	Počet tried	Počet PZ	Počet novoprijatých detí
	2023/2024				2024/2025			
Bakossova 5	46	2	4	10	41	2	4	16
Buková 22	31	2	4	11	21	1	2	1
Cesta k nemocnici 37	83	4	8	25	83	4	9	21
9. mája 26	91	5	10	29	88	5	11	21
Družby 3	127	7	14	48	117	6	13	30
29. augusta 14	96	5	10	27	87	5	10	22
Horná 22	46	3	7	13	46	3	6	14
Hronská 18	13	1	2	10	12	1	2	3
Jakubská cesta 77	37	2	4	9	38	2	4	10
Na Lúčkach 2	115	6	14	41	125	6	13	39
Jilemnického 8	77	4	8	24	75	4	9	23
Karpatská 3	127	6	12	44	123	6	13	35
Kremnička 22	30	1,5	3	10	22	1	2	2
Profesora Sáru 3	88	4	9	25	86	4	9	26
Lazovná 32	81	4	8	20	70	4	9	23
Magurská 14	84	4	8	23	80	4	9	21
Nová 2	118	6	12	25	117	6	12	39
Odbojárov 9	27	1,5	3	8	24	1	2	7
Radvanská 1	57	3	6	22	60	3	6	15
Radvanská 26	88	5	10	18	75	4	9	16
Radvanská 28	115	6	12	28	126	6	12	36
Sásovská cesta 21	77	4	8	26	76	4	9	22
Senická cesta 82	20	1	3	10	20	1	3	4
Na Starej tehelni 7	75	4	8	27	74	4	9	23
Strážovská 3	127	6	12	38	116	6	13	40
Šalgotarjanska 5	124	6	12	58	127	6	13	37
Tatranská 63	124	6	12	39	112	6	13	28

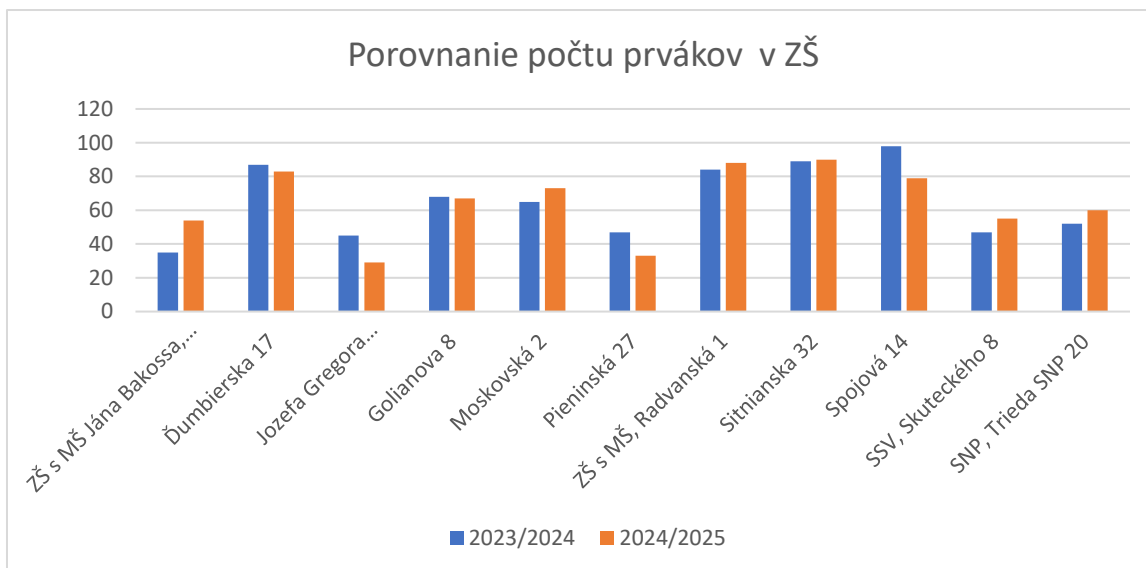
Trieda SNP 77	19	1	2	9	19	1	2	8
Tulská 25	84	5	10	33	77	4	8	19
SPOLU	2227	115	235	707	2137	110	235	601
Priemer detí na 1 triedu	19,37			19,43				

Počet žiakov základných škôl v školských rokoch 2023/2024 a 2024/2025

Základná škola	Celkový počet žiakov	Celkový počet tried	Celkový počet žiakov	Celkový počet tried	Počet žiakov 1. ročníka	Počet tried 1. ročníka	Počet žiakov 1. ročníka	Počet tried 1. ročníka	Prepočítaný počet pedagogických zamestnancov	
	2023/2024		2024/2025		2023/2024		2024/2025		2023/2024	2024/2025
ZŠ s MŠ Jána Bakossa, Bakossova 5	406	18	418	18	35	2	54	2	25,26	25,91
Ďumbierska 17	700	35	704	35	87	4	83	4	45,22	45,96
Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 12	366	17	361	18	45	2	29	2	24,26	24,52
Golianova 8	728	32	712	32	68	3	67	3	47,25	47,47
Moskovská 2	613	27	621	27	65	3	73	3	37,43	37,13
Pieninská 27	360	18	347	18	47	2	33	2	24,39	24,43
ZŠ s MŠ, Radvanská 1	752	33	753	34	84	4	88	4	46,09	48,00
Sitnianska 32	555	24	585	25	89	4	90	4	33,53	35,31
Spojová 14	858	36	832	36	98	4	79	4	52,09	52,09
SSV, Skuteckého 8	436	18	448	18	47	2	55	2	28,82	31,97
SNP, Trieda SNP 20	480	21	501	22	52	2	60	3	28,96	30,82
Spolu	6254	279	6282	283	717	32	711	33	393,32	403,61
Priemer žiakov na 1 triedu	22,42		22,20		23,41		21,55			

Grafické znázornenie:

Počet žiakov základnej umeleckej školy a centra voľného času v školských rokoch 2023/2024 a 2024/2025

Školský rok	2023/2024	2024/2025
ZUŠ Jána Cikkera, Štefánikovo nábrežie 6	1610	1615
Centrum voľného času, Havranské 9	1522	1613

Dôležitou úlohou samosprávy je zabezpečiť kvalitné poskytovanie výchovy a vzdelávania prostredníctvom svojich škôl a školských zariadení. Základným predpokladom optimálneho fungovania školského systému je materiálo-technické vybavenie a personálne zabezpečenie jednotlivých škôl a školských zariadení. Činnosti, ktoré boli realizované, smerovali k systematickému vybaveniu škôl a školských zariadení modernými učebnými pomôckami, informačnými a komunikačnými technológiami, čo vytvára atraktívnejšie prostredie s pozitívnym vplyvom na výchovno-vzdelávací proces. Opravami a rekonštrukciami financovanými z rozpočtovej kapitoly Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, z eurofondov, a taktiež aj z finančných prostriedkov mesta sa naďalej pokračovalo v znižovaní energetickej náročnosti budov, čo bude mať za následok úsporu na energiách a opätovné investovanie ušetrených finančných prostriedkov do modernizácie škôl a školských zariadení. V oblasti personálneho zabezpečenia škôl a školských zariadení, zriaďovateľ prihliadal vo veľkej miere na kvalifikovanosť a odbornosť výchovno-vzdelávacieho procesu. Rovnako prihliadal aj na potreby detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami prijatím pedagogických asistentov, školských špeciálnych pedagógov a školských psychológov a podporou vytvárania inkluzívnych tímov v materských ako aj základných školách. Významným faktorom, ktorý vplýva na služby súvisiace s poskytovaním vzdelávania, je spokojnosť rodičov. Mesto preto podporovalo a naďalej bude podporovať aktívnu spoluprácu a komunikáciu so širokou verejnosťou. V rámci Školského úradu, oddelenia školstva a mládeže sa operatívne zapracovávali podporné návrhy a podnety, ktoré prispeli k skvalitneniu poskytovaných služieb, rovnako bola vytvorená nová pracovná pozícia referenta školskej krízovej intervencie.

Hospodárenie škôl a školských zariadení v roku 2024

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica boli k 31.12.2024 školy a školské zariadenia v nasledovnej skladbe: 11 základných škôl (právne subjekty); organizačnou súčasťou právneho subjektu sú podľa zriaďovacích listín aj školské jedálne a školské kluby detí; 27 materských škôl bez

právnej subjektivity; 1 základná umelecká škola a 1 centrum voľného času.

Materské školy a školské jedálne pri materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica v roku 2024 mali pridelený schválený rozpočet vo výške 11 899 220 eur. Skutočné čerpanie rozpočtových výdavkov za rok 2024 bolo 11 227 675,31 eur t. j. na 94,36 %. Najvýraznejší podiel tvoria mzdové výdavky, ktoré boli vyplatené vo výške 7 962 446,35 eur, čo tvorí 70,92 %. Prevádzkové výdavky hradené za materiál, tovary a služby boli vyplatené v celkovej výške 1 836 661,46 eur. Za energie, vodu a komunikácie bola zaplatená čiastka 833 775,76 eur. Rutinná a štandardná údržba bola realizovaná za 398 597,45 eur; za nájomné boli vyplatené výdavky vo výške 5 066,54 eur. Služby boli uhradené vo výške 350 461,06 eur.

Materské školy a školské jedálne pri materských školách mali vlastné príjmy v roku 2024 vo výške 1 330 284,10 eur. Najvýraznejší podiel zo získaných príjmov tvoria platby stravníkov na nákup potravín (646 586,10 eur), režijné príjmy (212 818,00 eur), poplatky rodičov alebo zákonných zástupcov na úhradu časti nákladov spojených s činnosťou materských škôl (470 880,00 eur).

Školy a školské zariadenia v roku 2024 mali pridelený schválený rozpočet vo výške 32 715 118,00 eur. Skutočné čerpanie rozpočtových výdavkov za rok 2024 bolo 31 856 087 eur t. j. na 97,37 %. Z uvedenej sumy tvorili bežné výdavky čiastku 31 156 530 eur a uhradené kapitálové výdavky boli vo výške 692 382 eur. Najvýraznejší podiel tvoria mzdové výdavky, ktoré boli vyplatené vo výške 22 800 733 eur, čo tvorí 70,74 %. Prevádzkové výdavky hradené za materiál, tovary a služby boli vyplatené v celkovej výške 4 758 832 eur. Za energie, vodu a komunikácie bola zaplatená čiastka 1 684 622 eur. Rutinná a štandardná údržba bola realizovaná vo výške 1 428 514 eur.

Na financovaní výdavkov sa podieľa niekoľko zdrojov financovania. Najvýraznejší podiel na financovaní majú zdroje štátneho rozpočtu, ktoré tvorili 65,73 % podiel krytia z celkových výdavkov vynaložených v roku 2024.

Rozpočtové organizácie nadobudli v roku 2024 vlastné príjmy vo výške 1 970 006,00 eur. Tieto príjmy tvorili hlavne poplatky za ŠKD, poplatky stravníkov na nákup potravín a réžiu, príjmy z prenájmu, granty, projekty a dary.

Mesto Banská Bystrica hradí zo svojho rozpočtu okrem výdavkov pre školy a školské zariadenia vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti aj výdavky týkajúce sa financovania škôl a školských zariadení v územnej pôsobnosti mesta, ktorých zriaďovateľom je štátom uznaná cirkev a náboženská spoločnosť alebo iná právnická a fyzická osoba (neštátne školy a školské zariadenia). V hodnotenom období k 31. 12. 2024 boli zo zdrojov mesta v zmysle Zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov poskytnuté finančné prostriedky na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, dieťa materskej školy a žiaka školského zariadenia zriaďovateľom neštátnych škôl a školských zariadení zriadených na území mesta Banská Bystrica vo výške 3 432 642,35 eur.

Významné činnosti, podujatia a projekty materských škôl v roku 2024

V roku 2024 Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR prideliло na základe paušálneho kľúča zo štátnych nenormatívnych finančných prostriedkov príspevky na úhradu nákladov na osobné náklady pedagogických asistentov, ktorí pôsobili v 15 materských školách a na Školský podporný tím. V Materskej škole, Radvanská 28 a v Materskej škole, Nová 2 pôsobil školský psychológ. Materská škola Profesora Sáru pokračovala v programe „Pomocný vychovávateľ v materskej škole“, ktorého cieľom je pomoc pri poskytovaní povinného predprimárneho vzdelávania deťom so zdravotným znevýhodnením alebo deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Systematickou a účinnou spoluprácou so základnými školami sa materské školy snažili vytvárať podmienky pre nestresujúci plynulý prechod detí MŠ do 1. ročníka základnej školy. Zabezpečenie ich úspešnej adaptácie v novom prostredí, pochopenie odlišného štýlu práce v základnej škole.

Na základe dlhoročnej spolupráce s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici, študenti pedagogickej fakulty vykonávali v materských školách počas zimného aj letného semestra pedagogickú prax. Okrem toho materské školy pokračovali v úzkej spolupráci s Centrom poradenstva a prevencie (CPP), ktoré poskytuje skriningové vyšetrenie zamerané na identifikáciu znakov všeobecného intelektového nadania detí predprimárneho vzdelávania, ako aj skrining pripravenosti dieťaťa na plnenie primárneho vzdelávania. Pedagogickí zamestnanci z Centra voľného času, Havranské 9, zabezpečovali vo viacerých MŠ krúžok anglického jazyka pre 5-6 ročné deti. Materské školy aktívne spolupracovali s viacerými organizáciami či už v meste alebo v rámci celého Slovenska.

V rámci zážitkového učenia sa deti zúčastňovali exkurzií v kultúrnych inštitúciách ako je Stredoslovenské múzeum, Tihányovský kaštieľ, ÚĽUV, Štátna opera, Galérie Dominika Skuteckého, Knižnica Mikuláša Kováča a mnohé ďalšie.

Deti sa aktívne zapájali do súťaží v rámci celého Slovenska v oblasti spevu, tanca, tvorivej dramatiky, prózy, výtvarných aktivít, environmentálnych aktivít alebo športu. V októbri vyvrcholila celoslovenská súťažná prehliadka výtvarnej tvorivosti detí predškolského veku „Dúhový kolotoč“ a v mesiaci november sa uskutočnila regionálna súťaž v speve „Bystrický slávik“. V mesiaci marec sa uskutočnila regionálna súťaž „Predškolačik“, ktorá bola zameraná na prednes poézie a prózy. V mesiaci máj sa deti zúčastnili prehliadky detských tanečných hier „Dupkajú nožičky, dupkajú“, kde prezentovali krásu nášho folklóru a regionálnych zvykov. V júni sa deti zúčastnili 26. ročníka Športovej olympiády detí materských škôl.

V rámci environmentálnej výchovy boli organizované rôzne akcie a súťaže ako napríklad Ochránarik, Deň Zeme, Deň vody, Deň stromu, Ekopredškolačik. Školy aktívne spolupracovali s Agentúrou životného prostredia, deti mali možnosť poznávať život papagájov, dravcov, plazov, včiel, motýľov a iných zvierat.

Počas celého roka sa v priestoroch MŠ realizovali hudobné a divadelné predstavenia organizované inštitúciami z celého Slovenska. Na území mesta BB máme Divadlo pod balkónom, Bábkové divadlo na rázcestí a mnohé ďalšie.

Športové kluby organizovali pre deti od 5 rokov lyžiarske a plavecké výcviky.

V roku 2024 oslávila 60. výročie svojho založenia Materská škola, Sásovská cesta 21, Banská Bystrica.

V rámci Projektu „Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica“ boli vymenené svietidlá v MŠ Nová 2, Cesta k nemocnici 37, Odbojárov 9, Jilemnického 8, Radvanská 26, Magurská 14, Horná 22, v celkovej sume 44 922 eur.

V areáloch MŠ Jilemnického 8, Tulsá 25 a Nová 2 sa zrealizovala výsadba zelene a dažďových záhrad v celkovej sume 56 714,22 eur.

V 10 MŠ (Buková 22, Družby 3, Horná 22, Jakubská cesta 44, Jilemnického 8, Lazovná 32, Nová 2, Sásovská cesta 21, Senická cesta 82, Tulsá 25) bola osadená posuvná tieniaca technika nad pieskoviská v sume 22 595,37 eur.

Významné činnosti, podujatia a projekty základných škôl, ZUŠ a CVČ v roku 2024

Zo štátnych nenormatívnych finančných prostriedkov boli základným školám v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta z prostriedkov štátneho rozpočtu vyplatené príspevky na pedagogických asistentov a školský podporný tím v celkovej sume 486 669 eur; na asistentov učiteľa: 366 112 eur; na vzdelávacie poukazy v sume: 130 681 eur; na lyžiarske kurzy v sume: 83 076 eur; na školu v prírode v sume: 62 300 eur; na edukačné publikácie v sume: 144 695 eur; na podporu integrácie žiakov z Ukrajiny v sume: 366 822 eur; na pokrytie havárie – havarijný stav kanalizácie v ZŠ Moskovská: 100 000 eur; príspevky na výchovu a vzdelávanie pre deti MŠ v sume: 32 013 eur; na dopravné žiakov v sume: 44 619 eur;

príspevky za mimoriadne výsledky žiakov v sume: 3 400 eur, príspevky na odchodné: 55 466 eur a príspevky pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v sume: 1 500 eur.

Do vybavenia jedální v materských školách bolo investovaných približne 166 tis. eur a ďalších takmer 162 tis. eur bolo vynaložených na výdavky súvisiace s ich údržbou. Na údržbu priestorov základných škôl bola vynaložená suma takmer 1,315 mil. eur. V ZŠ Spojová bolo použitých na II. etapu rekonštrukcie kuchyne 115 tis. eur. Na ZŠ SSV Skuteckého bola uskutočnená rekonštrukcia elektro rozvodov vo výške 91 200 eur. Z úverových zdrojov boli zaplatené projektové dokumentácie vo výške takmer 354 tis. eur na obnovu 4 základných škôl a to: ZŠ Spojová, ZŠ Ďumbierska 17, ZŠ SNP, Trieda SNP 20 a ZŠ Golianova.

Každá základná a materská škola má vypracovaný svoj školský vzdelávací program, v ktorom má podrobne spracovanú svoju profiláciu. Do Správ o výchovno-vzdelávacej činnosti riaditelia škôl a školských zariadení zapracovávajú vyhodnotenie projektov a aktivít za aktuálny školský rok. Okrem národných projektov školy realizujú v rámci svojich školských vzdelávacích programov aj interné projekty. Podrobné informácie o nich sú zverejnené na webových stránkach škôl. Prostredníctvom realizácie projektov sa skvalitnil výchovno-vzdelávací proces a zlepšilo sa materiálno-technické vybavenie základných a materských škôl.

Pri príležitosti „Dňa učiteľov,“ v roku 2024 primátor mesta ocenil 40 riaditeľov základných a materských škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta za ich dlhoročnú činnosť v oblasti výchovy a vzdelávania a udelil mimoriadne ocenenie metodičke zariadení školského stravovania za dlhoročnú odbornú a metodickú činnosť v oblasti zdravého školského stravovania. V súvislosti s ukončením školského roka 2023/2024 ocenil 33 najúspešnejších žiakov a 9 vybraných kolektívov základných škôl a ZUŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta za dosiahnuté výsledky vo vedomostných, umeleckých a športových súťažiach. Pri príležitosti nástupu na povinnú školskú dochádzku Mesto Banská Bystrica ako zriaďovateľ venovalo všetkým prvákovi základných škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti knihy v celkovej výške 2 970 eur. Darované knihy využívajú žiaci a pedagógovia ako mimo šlabikárové čítanie.

V roku 2024 oslávila 60. výročie svojho založenia Základná škola Golianova 8, ktorá prvýkrát otvorila svoje brány 7. septembra 1964 a do histórie sa zapísala ako jedna z prvých športových základných škôl na Slovensku. Za šesť desaťročí svojej existencie škola vychovala mnohých úspešných športovcov, ktorí sa stali vzormi pre mladšie generácie.

V roku 2024 sa pokračovalo s naplňaním schválenej Koncepcie rozvoja školstva v meste Banská Bystrica na roky 2021 - 2026, zameranej na kľúčové problémy súvisiace s aktuálnym stavom školstva v celej SR, ako sú: chýbajúci systém hodnotenia a nedostatočný systém poradenstva v školstve, absentujúce nástroje motivácie učiteľov pre svoj profesijný rast, pretrvávajúca uniformita školstva, absentujúci rozvoj inovatívnosti, zvyšujúca sa nespokojnosť spoločnosti so školstvom a chýbajúce podporné služby odborníkov vo vyučovacom procese a s ním súvisiaca potreba vzniku tzv. inkluzívnych tímov, ktoré vytvárajú vhodné podmienky pre vzdelávanie všetkých žiakov a zároveň podporujú učiteľov a rodičov. V súvislosti s prevenciou a riešením sociálno-patologických javov na školách, ako sú: násilie, agresivita, šikanovanie, či užívanie drog, samospráva cestou referenta školskej krízovej intervencie pomáhala organizovať prednášky pre rodičov a pedagógov na rôzne témy. Taktiež sa mesto zapojilo do projektu Revolution train, ktorý navštívilo takmer 500 žiakov 8. - 9. ročníka základných škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Aktivity plánované v roku 2025

V roku 2025 naďalej plánujeme zlepšovať a modernizovať materiálno-technické vybavenie materských a základných škôl (realizovať projekty na obnovu škôl a zvýšenie energetickej efektívnosti), podporovať

aktívnu spoluprácu inštitúcií a subjektov v meste, využívať medzinárodné partnerstvá s cieľom zvyšovať úroveň vzdelávacieho procesu, zdokonaľovať sa v jazykových a komunikačných zručnostiach, podporovať rozvoj profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení pre výkon ich pedagogickej a odbornej práce a podporovať vytváranie inkluzívnych tímov na školách. Toto všetko bude zabezpečené aj prostredníctvom medzinárodného programu Erasmus+. Mesto Banská Bystrica, ako jedna z 3 samospráv na Slovensku, získalo akreditáciu v oblasti Školského vzdelávania a odbornej prípravy, ktorú udeľuje Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu a Národná agentúra programu Erasmus+. Akreditácia je platná na obdobie 3 rokov, teda až do konca programového obdobia v roku 2027.

Sociálne zabezpečenie

Podľa platného organizačného poriadku MsÚ Banská Bystrica vykonáva a zabezpečuje oblasť sociálneho zabezpečenia – odbor sociálnych vecí.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, §4, ods. 3, psím. p) plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu, konkrétne zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znp. Konkrétne do pôsobnosti mesta v zmysle uvedeného zákona patrí:

- vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja
- je správnym orgánom: o odkázanosti, zániku na sociálne služby v určených zariadeniach, povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť
- vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu
- poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, dennom stacionári, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu, opatrovateľskú službu, prepravnú službu, odľahčovaciu službu, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, terénnu sociálnu službu krízovej intervencie
- poskytuje základné sociálne poradenstvo
- uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby
- môže poskytovať finančné prostriedok podľa podmienok zákona
- vedie evidenciu posudkov, rozhodnutí, prijímateľov sociálnych služieb
- vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu
- poskytuje štatistické údaje
- uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti za zdravotné výkony
- vydáva písomné vyjadrenia k §83, ods. 8.

Okrem uvedeného zákona plní ďalšie úlohy vyplývajúce z nasledovných zákonov:

- zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znp. najmä:
 - *vykonáva* - opatrenia na predchádzanie porúch vývinu dieťaťa, plnoletej FO (§10), opatrenia na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov na vývin dieťaťa, plnoletej FO (§11 ods.1),
 - *spolupracuje* - s orgánom SPOaSK a so zariadením pri hodnotení situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možnosti rodičov, ďalších príbuzných dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely miery ohrozenia dieťaťa,
 - *spolupôsobí* - pri výkone výchovných opatrení pri pomoci deťom, pre ktoré orgán SPOaSK vykonáva SK,
 - *podieľa sa* - na spracovaní a plnení plánu SP s dieťaťom pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa,
 - *poskytuje* - rodičovi (inej osobe) príspevok na dopravu, príspevok na osamostatnenie, informácie FO, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom (postup vybavovania),
 - *poskytuje pomoc* - dieťaťu v naliehavých prípadoch (zdravie, život), dieťaťu, plnoletej FO ohrozenej správaním člena rodiny, na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a rodičom, členmi rodiny..., keď bolo umiestnené v zariadení mladému dospelému

po skončení ÚS, PS, náhradnej osobnej starostlivosti pri zabezpečovaní bývania a zamestnania,

- poskytuje *súčinnosť* - štátnym orgánom, zariadeniu, SPOaSK pri zisťovaní rodinných, bytových a sociálnych pomerov a osamostatňovaní sa mladého dospelého,
- *utvára podmienky* pre prácu s komunitou,
- *vyhľadáva* FO, ktorým možno zveriť dieťa do starostlivosti,
- *vyjadruje sa* k spôsobu života FO, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, vedie evidenciu detí, rodín, plnoletých FO, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia SPOaSK, kontroluje úroveň vykonávania opatrení SPOaSK u subjektov, ktorým poskytuje finančný príspevok,
- *plní funkciu* majetkového opatrovníka a poručníka, 1x za 6 mes. predkladá správu orgánu SPOaSK o sociálnej situácii v rodine, ktoré bolo odňaté zo starostlivosti, hodnotí možnosť návratu do rodiny alebo zverenie do inej náhradnej osobnej starostlivosti alebo PS, je súčinná pri spracúvaní plánu výkonu výchovného opatrenia / plánu sociálnej práce orgánom SPOaSK s rodinou dieťaťa, akreditovaným subjektom, centrom
- *plní ďalšie úlohy*, ktoré vyplývajú z uvedeného zákona..
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov: najmä rozhoduje o jednorazovej dávke, poskytuje FO poradenstvo v oblasti hmotnej núdze, poskytuje *súčinnosť* ÚPSVR pri plnení úloh, vykonáva osobitného príjemcu dávky a príspevkov
- zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 532/2007 Z. z. (najmä výkon osobitného príjemcu dávky)
- zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znp. (najmä výkon osobitného príjemcu dávky)
- zákon č. 383/2013 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa a o príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene a doplnení niektorých predpisov (najmä výkon osobitného príjemcu dávky)
- zákon č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v znp. (zabezpečuje pohreb)
- zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, vykonávanie poručníctva
- zákon č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine, vykonávanie majetkového opatrovníctva.

Ďalšie rozsiahly úsek činnosti, ktorý odbor zabezpečuje je – bytová politika (nájomné byty, byty osobitného určenia, dočasné bývanie apod. , VZN č. 15/2025, zákon č. 443/2010 Z. z. Zákon o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní,)

OSV uvedenú agendu plní prostredníctvom svojich oddelení a úsekov činnosti. Odbor sa člení na dve oddelenia:

- oddelenie sociálnej a krízovej intervencie,
- oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti,

a tie na úseky činnosti:

- komunitný rozvoj, komunitné plánovanie, komunitné centrá,
- denné centrá, chránené dielne,
- zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa.

Vízie a ciele rozvoja sociálnych služieb sú obsiahnuté v dokumente **Komunitný plán sociálnych služieb mesta Banská Bystrica na roky 2021-2027**. Tento sa spracováva v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. v znp., ktorý určuje jeho štruktúru a obsah. Pri dodržaní princípov, spôsobov a

postupov spracovania dokumentu v zmysle komunitného plánovania sa ukáže skutočná potreba rozvoja sociálnych služieb na konkrétne cieľové skupiny a nasmerovanie sociálnej politiky mesta.

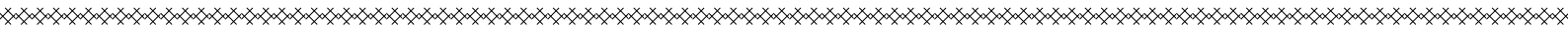
Projekty realizované v roku 2024 :

- Národný projekt Podpora opatrovateľskej služby
- NP aktivačná činnosť formou dobrovoľníckej služby podpora zamestnanosti
- Program KLOP-KLOP s CD n. o.
- Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok – pre ZSS
- Projekt „Darček pod stromček“ pre prijímateľov opatrovateľskej služby
- Čítankovo (v spolupráci s Centrom dobrovoľníctva n.o.)
- Projekt „Červený nos“
- Bylinkáreň na Fončorde
- Nie si sám
- EKodeň v KC Sásova
- Literárny klub - Tvorím, teda som
- Fašiangová tancovačka
- Škola volá/Detský jarmok
- Fončordácky deň zvierat
- Fončordácke komunitné hody 2024
- Veľkonočný stolnotenisový turnaj
- Deň jógy
- Deň športu
- Babie leto
- Vianočná kapustnica
- Chránené pracoviská
- Projekt „Servis Learning“
- Projekt „Vianočný zázrak“
- Projekt „Životný štýl pre zdravý mozog“
- Projekt „Active.me“
- Deeskalácia konfliktu v sociálnych službách

Jednotlivé oddelenia a úseky činnosti každý rok spracovávajú podrobné správy o činnosti za každý kalendárny rok. V prípade záujmu, či potreby sú k dispozícii na OSV a zverejňované na webovej stránke mesta. Zároveň sú každoročne určované vízie, ciele plnenia zamerané na rozvoj sociálnych služieb.

Pre rok 2024 to boli najmä:

- rozvoj terénnej sociálnej služby krízovej intervencie
- rozvoj preventívnych aktivít na riešenie rôznych sociálno-patologických javov
- prezentovať činnosť denných centier verejnosti a získať nových členov
- pripravovať a podporovať aktivity pre seniorov v oblasti vzdelávania, športu a kultúry
- pokračovať vo vydávaní Občasnika pre seniorov OKO, dať priestor pre vlastnú tvorbu seniorov.
- rozvoj a skvalitnenie procesov opatrovateľskej služby
- rozvoj a skvalitnenie výdajne stravy v ZSS,
- rozvoj a skvalitnenie prepravnej služby
- pokračovanie v rozvoji záujmovej činnosti a sociálnej rehabilitácie v ZSS

-
- organizovanie externých prednášok pre zamestnancov v rámci edukácie
 - pripravovať nové aktivity pre rodičov a deti za účelom zlepšovania adaptability detí v RJ spolu so svojimi rodičmi a so zamestnancami zariadenia
 - organizácia komunitných podujatí v oddychovej zóne Magnólia
 - vytvorenie väčšieho spoločenského priestoru pre prijímateľov na stravovanie a spoločenské a kultúrne podujatia v ZPS Jeseň
 - Deň otvorených dverí v ZSS
 - vytváranie bezbariérového prostredia v ZSS a modernizácia priestorov.

Zdravotníctvo

V meste Banská Bystrica je pre občanov zabezpečená zdravotná starostlivosť prostredníctvom štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadení, vo forme ambulantnej, ústavnej a lekárenskej starostlivosti. Z nich uvádzame tie najvýznamnejšie, ktoré svojou kapacitou obslúžia najväčší počet pacientov:

- Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica (ďalej „FNsP“)
- Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica (ďalej „DFNsP“)
- Poliklinika Banská Bystrica
- Poliklinika Sásová
- Poliklinika NOVAMED
- Medicínske centrum Zdravomed
- Medicínske centrum Mediklin
- Medicínske centrum Slniečnica
- Medical Park
- Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb Banská Bystrica
- Ortotech - ortopedická klinika
- Mammacentrum sv. Agáty
- Ambulantná pohotovostná služba v priestoroch FNsP
- Detská pohotovosť – Ambulantná pohotovostná služba v priestoroch DFNsP

V roku 2022 fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica vypracovala a predložila rozvojový projekt rekonštrukcie a výstavby nemocnice s investičnými nákladmi vo výške 473 mil. eur s DPH. Po zohľadnení budúcich potrieb a z dôvodu, že súčasná infraštruktúra je v nevyhovujúcom stave, ktorá vyžaduje veľké investície, projekt počíta s výstavbou novej hlavnej budovy nemocnice v rámci existujúceho areálu a jej napojenie na existujúcu infraštruktúru, ktorá bude rekonštruovaná. Vláda 12.6.2023 schválila projekt výstavby novej modernej nemocnice v priestoroch súčasného areálu po tom, ako sa z financií plánu obnovy upustilo od postavenia bratislavskej nemocnice Rázsochy. Nová nemocnica počíta s 830 lôžkami a stáť by mala približne 450 miliónov Eur. Na jeseň v roku 2023 bolo vyhlásené obstarávanie na zhotoviteľa stavby novej nemocnice. V máji 2024 nemocnica podpísala zmluvu so zhotoviteľom stavby novej nemocnice, Združením nemocnica BB, Strabag PS - Siebert + Talaš a následne so začalo s výstavbou novej nemocnice. Hrubá stavba novej nemocnice má byť hotová do konca júna 2026. Kompletné ukončenie výstavby a plná prevádzka v nových objektoch sú plánované do konca roku 2029. Počíta sa s celkovou kapacitou 830 lôžok, pričom 770 bude v nových budovách nemocnice a zvyšné patria psychiatrickej klinike, ktorá bude naďalej sídlieť v starom nemocničnom areáli.

Aj v roku 2024 sa fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta umiestnila na druhom mieste v hodnotení Inštitútu INEKO.

Kultúra

Aktivity Oddelenia kultúry

Kultúra, ako komplex duchovných, materiálnych, intelektuálnych a emocionálnych črt spoločnosti, je v kontexte mesta priamym formovateľom mestského prostredia a identity. Každé umelecké dielo ovplyvňuje svojho prijímateľa a prostredníctvom neho aj kolektívne vnímanie mestského priestoru. Kultúra je neoddeliteľnou súčasťou sociálnych vzťahov, stojí na rovnakej úrovni ako politický, právny a ekonomický systém. Prínos kultúry pre rozvoj spoločnosti je celosvetovo uznaný už vyše pol storočia. S ohľadom na nový rozmer a strategický prístup k rozvoju kultúry boli medzinárodné dohovory UNESCO priamo začlenené do Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

V Banskej Bystrici je Oddelenie kultúry mesta kľúčovým realizátorom mestskej kultúry. Svojimi aktivitami sa výrazne podieľa na spoločenskom živote mesta a na podujatiach presahujúcich rámec krajského mesta. Mesto je hrdým zakladateľom neziskovej organizácie Mestské divadlo – Divadlo z Pasáže, ktoré spolu s mnohými ďalšími kultúrnymi a umeleckými inštitúciami patrí k jedinečným svojho druhu na Slovensku. Tieto inštitúcie sú živým dôkazom, ako kultúra aktívne pretvára a obohacuje mestský priestor. Pri realizácii podujatí Oddelenie kultúry úzko spolupracuje s odborníkmi, umelcami, banskobystrickými umeleckými školami (Základná umelecká škola J. Cikker, Konzervatórium J. L. Bellu, Akadémia umení v Banskej Bystrici a iné), Univerzitou Mateja Bela, kultúrnymi inštitúciami a tretím sektorom. Cieľom je vytvárať primerané zázemie pre mestskú kultúru s ohľadom na potreby obyvateľov, čím priamo prispieva k formovaniu dynamického mestského prostredia.

Koncepcia rozvoja kultúry a jej implementácia

Rok 2024 bol pre nás rokom, kedy sa naplno držíme schválenej Koncepcie rozvoja kultúry v Banskej Bystrici do roku 2030. Namiesto zmien sa plne sústreďujeme na realizáciu širokého spektra aktivít, ktoré boli jasne vytýčené v strategickej časti tejto koncepcie a rozpracované v akčných plánoch. Pokračujeme v už nastavenej ceste, pričom Koncepcia čerpá inšpiráciu z trendov v rozvinutých krajinách. Jej hlavným cieľom je vytvoriť priestor pre lepšiu spoluprácu všetkých kultúrnych aktérov a zabezpečiť, aby kultúra mohla naplno plniť svoje celospoločenské poslanie.

Prehľad podujatí v roku 2024: Nárast a diverzita

Rok 2024 bol pre Banskú Bystricu mimoriadne bohatý na kultúrne podujatia, pričom mesto pripravilo širokú škálu akcií pre všetky vekové kategórie. Medzi obľúbené podujatia opäť patrili Fašiangy v meste. Fanúšikovia priaznivci klasickej hudby si vychutnali 63. ročník Banskobystrickej hudobnej jari, jedného z najstarších festivalov klasy na Slovensku, ktorý hostil domácich aj zahraničných umelcov a nechýbal ani 28. United Europe Jazz Festival. Oddelenie kultúry štandardne organizovalo Banskobystrické kultúrne leto, Radvanský jarmok, Akadémiu európskeho seniora a Banskobystrické Vianoce. K nim sa pridali cyklické podujatia ako Čaj o piatej, Ars Poetica Neosoliensis, Ateliér 3G a SLOVOMfest, ako aj podujatia viažuce sa k výročiam osobností, historickým udalostiam a pamätným dňom (napr. Dňu vojnových veteránov).

Projekt Klubové povstanie opäť prepojil známe banskobystrické kluby, čím potvrdil inovatívny prístup k spolupráci všetkých kultúrnych aktérov, ktorý je pre rozvoj kultúrnej scény v našom meste dôležitý. Novinkou v roku 2024 bol prvý ročník vizuálneho festivalu Svetlo v meste, ktorým mesto podporilo mladých umelcov a prinieslo nový rozmer umenia. Tieto iniciatívy sú zamerané na zlepšenie kvality života a poskytnutie radosti tým, ktorí to najviac potrebujú. Atmosféru bohatého programu

Banskobystrických Vianoc doplnil drevený Betlehem z dielne majstra Petra Zoričáka, ktorý bol v roku 2024 obohatený o figurky troch kráľov, somárika a vola, čím sa betlehem takmer skompletizoval.

Mesto Banská Bystrica aktívne organizuje podujatia aj pre znevýhodnené skupiny, vrátane programov pre deti hospitalizované v nemocnici, čím preukazuje svoj záväzok k inkluzívnosti.

Oddelenie kultúry aktívne spolupracovalo aj na mnohých podujatiach organizovaných inými mestskými útvarmi a kultúrnymi inštitúciami. Programoví pracovníci z Robotníckeho domu dramaturgicky a produkčne pripravili v roku 2024 spolu 162 podujatí, čo predstavuje výrazný nárast oproti 140 podujatiam v roku 2023. Tento nárast svedčí o dynamickom rozvoji kultúrneho života v Banskej Bystrici.

Viaczdrojové financovanie kultúry a investície

Mesto aktívne pracuje na viaczdrojovom financovaní kultúry, získavajúc prostriedky z rôznych dotačných schém. Nejde len o kultúrne podujatia, ale aj o technické vybavenie a stavebné úpravy Robotníckeho domu, jediného mestského kultúrneho stánku. V roku 2024 bolo mesto opakovane úspešné v získavaní financií. Okrem výziev Fondu na podporu umenia sa mesto zapojilo aj do výziev Banskobystrického samosprávneho kraja a Ministerstva kultúry SR. Na Fond na podporu umenia bolo podaných päť projektov, z ktorých boli štyri úspešné. Vďaka tomu mesto z týchto zdrojov získalo finančnú podporu v celkovej výške 35 950 Eur.

Podpora kultúry v mestských častiach a spolupráca s podnikateľmi

Mesto aktívne podporuje kultúrne dianie, do ktorého sa zapájajú mestské časti, fyzické a právnické osoby, ako aj fyzické osoby – podnikatelia. Pre rok 2024 mesto vyčlenilo na činnosť výborov v mestských častiach 2 eurá na občana, v súlade so štatútom mesta. Tieto prostriedky výbory využívajú na prípravu a realizáciu kultúrnych podujatí. Navyše, obyvatelia môžu požiadať o dotáciu na kultúrne aktivity či podujatia prostredníctvom dotačnej schémy mesta, čím sa otvára priestor pre širšie zapojenie komunity.

Na kultúrnom dianí sa významne podieľajú aj podnikatelia, ktorí vytvárajú vlastné podujatia. Mesto s nimi pravidelne a aktívne spolupracuje, poskytujúc im podporu pri organizácii. Organizátorom verejných kultúrnych podujatí vyplývajú povinnosti voči mestu v zmysle zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach, napríklad oznamovacia povinnosť. Finančné ukazovatele - Podpora činnosti výborov v mestských častiach 2024: Mestské zastupiteľstvo zriadilo pre volebné obdobie 2023 - 2026 sedem výborov v mestských častiach (VMČ). Členmi VMČ sú poslanci a obyvatelia s trvalým pobytom starší ako 18 rokov, volení MsZ. VMČ reprezentujú obyvateľov a podieľajú sa na samospráve mesta, pričom môžu zriadiť aj občianske rady ako poradný orgán.

Nefinančné ukazovatele a priority:

- Zvýšená participácia občanov cez podujatia s finančnou podporou mesta.
- Rozmanitosť kultúrnych aktivít podporujúca široké spektrum podujatí.
- Posilnenie komunitného života budovaním silnejších väzieb.

Aktivity plánované v roku 2024

Okrem tradičných programov a podujatí plánuje mesto pokračovať v organizácii podujatí viažucich sa k výročiam významných osobností, historickým udalostiam, pamätným dňom ako i naďalej aktívne pokračovať v dobre nastavenej spolupráci s kultúrnymi a umeleckými inštitúciami, organizáciami či subjektmi pôsobiacimi v meste. K prioritám patrí podpora študentov a absolventov umeleckých škôl nachádzajúcich sa na území mesta.

Pre rok 2025 je v rámci pracovných skupín naplánovaná príprava nového VZN o dotáciách, spracovanie nového VZN o používaní pyrotechnických výrobkov na území mesta Banská Bystrica a pripomienkovanie VZN o miestnej dani za osobitné užívanie verejného priestranstva. Tieto kroky sú kľúčové pre efektívne riadenie a transparentnosť kultúrnych aktivít a podujatí v meste.

Kultúrne pamiatky, pamätihodnosti a vojnové hroby

Kultúrne dedičstvo predstavuje rozsiahle bohatstvo spoločnosti. Vnímame ho ako odkaz minulých generácií generáciám budúcim. Je v záujme danej spoločnosti a celého ľudstva chrániť ho a zachovávať. Vyvíja sa a mení na základe aktuálneho spoločenského kontextu. Ovplyvňujú ho neustále sa meniace vzťahy moci a identít. Pri kultúrnom dedičstve je dôležitá kategória pamäte na individuálnej aj spoločenskej úrovni.

V zmysle zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov obec utvára všetky podmienky potrebné na zachovanie, ochranu, obnovu a využívanie pamiatkového fondu na svojom území. Môže utvárať zdroje na príspevky vlastníkom na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok nachádzajúcich sa na území obce, rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce.

Obec v zmysle zákona č. 130/2005 Z. z. o vojnových hroboch v znení neskorších predpisov zabezpečuje starostlivosť o vojnové hroby, ktoré sa nachádzajú na jej území. Starostlivosť o nich je prejavom kultúrnej vyspelosti krajiny, jej vzťahu k histórii, zachovávaniu humanitárneho posolstva a tradícií. Vývoj starostlivosti o vojnové hroby je na našom území prirodzene ovplyvnený formovaním legislatívy tých štátnych útvarov, ktorých sme boli súčasťou, ako aj vývojom medzinárodného humanitárneho práva. Súčasná moderná právna úprava starostlivosti o vojnové hroby v Slovenskej republike vychádza zo Ženevských dohovorov na ochranu obetí vojny zo dňa 12.8.1949 a dodatkových protokolov k nim prijatých z 8.6.1977.

Vyhlásenie pamätihodností mesta

Mesto si kladie za cieľ vyhlásiť pamätihodnosti mesta a schváliť ich evidenciu s cieľom ochrany ich kultúrno-historickej hodnoty. Komisia pre pamätihodnosti prerokovala podnety a Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici uznesením č. 477/2024 zo dňa 5.11.2024 vyhlásilo za pamätihodnosti mesta a schválilo ich zápis do Zoznamu evidencie pamätihodností mesta:

- *Dom kultúry (architektonická pamiatka)*
- *Ivana Bukovčana, Oľgu Kráľovú Mistríkovú, Kláru Kubičkovú (osobnosti)*
- *Mestskú Hrobku M, Kaplnku Najsvätejšieho Srdca Ježišovho na Katolíckom cintoríne a Kaplnku Sv. Jána Nepomuckého v Kostiviarskej, Zmenu názvu Krypty rodiny Ondreikovits a náhrobku (drobná architektúra / náhrobník)*
- *Krížovú cestu do Španej Doliny – banskobystrickú časť (kombinované dielo prírody a človeka)*
- *Rozšírenie predmetu už vyhlásenej pamätihodnosti Park pod Pamätníkom SNP o historické lipy (kombinované dielo prírody a človeka).*

Zároveň bolo schválené vyňatie pamätihodnosti „Regulátor vody“ zo zoznamu z dôvodu fyzického odstránenia havarovanej časti Hate na potoku Bystrica.

Zabezpečenie obnovy kultúrnych pamiatok a pamätihodností, výtvarných diel, vojnových hrobov a iných pietnych symbolov v meste

V roku 2024 mesto zabezpečilo rôzne výskumy, posudky a zámery obnovy pre ochranu pamiatok a vojnových hrobov, vrátane archeologického výskumu v Kremničke, geodetického zamerania Krížovej cesty, technických správ pre Hiarty v Medenom hámri, zámeru obnovy Keramického plota v Parku pod Pamätníkom SNP a geodetického vytýčenia vojnového cintorína v Majeri. Mesto tiež prijalo do majetku za účelom systémovej starostlivosti a ochrany viaceré umelecké diela umiestnené na mestských pozemkoch, napr. Fontána „Hríby“, komplex HEXAGON, Detské ihrisko LABYRINT, Priestorový objekt MOBIL, Betónový objekt OBYTNÁ PLASTIKA, socha PARTIZÁN, bronzová plastika FONTÁNA, drevená plastika POĽNÉ ZNAKY a kinetický objekt UNIVERZUM.

V roku 2024 boli realizované aj obnovy kultúrnych pamiatok a umeleckých diel, konkrétne II. etapa dokončenia obnovy výtvarného diela HEXAGON v Parku pod Pamätníkom SNP a odborné ošetrovanie repliky drevenej plastiky "Poľné znaky". Bola osadená aj nová pamätná tabuľa na budovu Národného domu, venovaná britským a americkým spravodajcom SNP. Počas celého roka 2024 sa mesto priebežne staralo o 780 vojnových hrobov a iných pietnych symbolov, pričom údržbu zabezpečovali Záhradnícke a rekreačné služby mesta a súkromné firmy. Bola vedená evidencia vojnových hrobov a spresňovali sa údaje v databáze Ministerstva vnútra SR. Mesto podalo žiadosť o dodatočné zaregistrovanie ďalších 42 vojnových hrobov na území mesta.

Príspevok Ministerstva vnútra SR na vojnové hroby bol v roku 2024 použitý na celoročnú údržbu pietnych miest (Kremnička, Majer) a na obnovu Pomníka vojakov 1. svetovej vojny na Židovskom cintoríne a Legionárskeho pomníka v Majeri.

Finančné ukazovatele

Vojnové hroby

Celkové náklady na údržbu, obnovu a ochranu vojnových hrobov a iných pietnych symbolov v roku 2024 dosiahli 37 048,- EUR, z čoho 27 709,- EUR bolo hrađených z príspevku Ministerstva vnútra SR.

Informácia o plnení povinnosti vlastníka vykonávať základnú ochranu národných kultúrnych pamiatok v zmysle § 28 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

Objekty, ktoré sú národnými kultúrnymi pamiatkami a sú majetkom mesta sú v správe viacerých odborných útvarov MsÚ.

Základná ochrana národných kultúrnych pamiatok v majetku mesta v roku 2023

➤ **Budova na Robotníckej ul. č. 3**

Od 1.1.2022 je objekt v správe mesta. Ide o tzv. Robotnícky dom, ktorého rekonštrukcia prebehla v roku 2015. V roku 2019 bolo realizované odvodnenie muriva pivničných priestorov, klimatizácia sály a bola vybudovaná sieň bábkarov Dušovcov. Ochrana národnej kultúrnej pamiatky je vykonávaná priebežne.

➤ **Budova na Lazovnej ul. č. 19, Bašta na Lazovnej ul.**

Od roku 2013 je objekt nevyužívaný. Je vo veľmi zlom technickom stave. Je potrebná oprava strechy, omietky, okien. V zlom technickom stave sú aj vnútorné zábradlia, vstupná brána a schodišťa. V nehnuteľnosti je nefunkčné kúrenie. Budova vyžaduje kompletnú rekonštrukciu.

Bašta bola prenajatá občianskym združením Laputa za účelom vzniku Literárneho domu. S jej obnovou začalo občianske združenie ešte v roku 2013. Nehnuteľnosť bola kompletne vyčistená, bol vykonaný archeologický výskum, ale pre chýbajúce financie k samotnej rekonštrukcii zatiaľ

nedošlo. Je potrebné opraviť strechu a zrekonštruovať celý interiér. Po vzájomnej dohode bola 22.12.2022 zmluva s občianskym združením Laputa predčasne ukončená. Mesto podalo žiadosť na Ministerstvo kultúry SR o dotáciu na spracovanie dokumentácie pre ich komplexnú obnovu a využitie ako rezidenčné kultúrno-spoločenské centrum.

➤ **Obuvnícka (Šusterská) bašta na Kollárovej ul.**

V kamennej stavbe bola opravovaná len strecha. Exteriér aj interiér sú v pôvodnom stave. Vchod je uzamknutý a bašta bola v roku 2023 nevyužívaná. Približne do roku 2010 využíval baštu Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica ako sklad, avšak veci, ktoré tam boli uskladnené, boli už vypratane.

➤ **Barbakán na Námestí Š. Moysesesa**

Objekt využívalo mesto ako informačné centrum do jej rekonštrukcie v roku 2005. Po rekonštrukcii bola budova prenajatá súčasnému nájomcovi MEDUSA Restaurants, s.r.o. V roku 2019 boli zistené drobné závady – zatekanie presklenej strechy, opadaná omietka, vlhnutie pivničných priestorov, a bola vykonaná obnova náterov na dverách do budovy a do skladu. S cieľom zriadiť na 1. poschodí zážitkovú expozíciu boli priestory vymaľované, bola zrenovovaná dlažba a boli namontované ostne proti holubom. Zároveň bol zateplený strop. V roku 2022 bola Thurzo-Fugger zážitková expozícia sprístupnená verejnosti. V roku 2023 boli pretesnené spoje prvkov sklenenej strechy. Zároveň boli dve existujúce vyhrievacie telesá zamenené za klimatizačné jednotky, ktoré v zime vyhrievajú a v lete chladia priestory expozície na 1. poschodí. V r. 2024 bola vykonaná výmena šindľovej strechy na drevenom fasádnom balkóne. Od r. 2024 je sklenená strecha vo veľmi zlom technickom stave, počas intenzívneho privalového dažďa preteká, steny sú mokré a následne vytápa WC v podzemí, objavuje sa pleseň, vodou nasiaknuté dvere, atď. Strecha je provizórne zakrytá skleníkovou fóliou.

➤ **Mestská veža na Námestí Š. Moysesesa**

Veža bola rekonštruovaná spolu s Barbakánom, avšak len zvonka (fasáda). Interiér rekonštruovaný nebol, schody aj dlážka sú už v dosť zlom stave. V novembri 2019 bol interiér veže kompletne zameraný. Plánovaná rekonštrukcia objektu je v príprave, bola kompletne vyčistená od holubieho trusu a boli namontované sieťky a ostne proti holubom na okná. V roku 2020 boli priestory veže kompletne vyčistené od holubieho trusu a na okná boli namontované sieťky a ostne proti holubom. V priestore pod zvoncami bola vymenená časť zhnitej drevenej podlahy a spevnené drevené schodisko, vedúce ku zvonom. V miestnosti prvého poschodia veže, ktorá je súčasťou stálej Thurzo – Fugger zážitkovej expozície, boli v roku 2021 vymaľované steny a v roku 2023 bola namontovaná klimatizačná jednotka, ktorá v zime vyhrieva a v lete ochladzuje priestor. Zároveň bolo v roku 2023 zrealizované verejné obstarávanie na vypracovanie Ideového návrhu rekonštrukcie Petermanovej veže a jej sprístupnenie verejnosti.

➤ **Hodinová veža na Námestí SNP**

V rokoch 1996 – 1997 bola realizovaná komplexná obnova veže, pričom základy boli podchytené mikropilótami. Rekonštrukcia ochoze bola vykonaná v roku 2013. V rámci obnovy fasády Hodinovej veže bol jej posledný náter realizovaný v roku 2014. Ochrana národnej kultúrnej pamiatky je vykonávaná priebežne. V roku 2022 boli vymaľované priestory prízemnia a vymenená dlažba. V 2023 boli ošetrené vstupné dvere do prízemnia a sanovaná nika výmenou konštrukcie rámu a výmenou skla za bezpečnostné.

➤ **Areál Medeného hámra – „Hiarty“, „Dielne“ a „Vodný náhon“**

V rámci areálu Medeného hámra bolo mesto vlastníkom len vodného náhonu, avšak v roku 2021 získalo do vlastníctva aj budovu hiartov a dielní a časť pozemkov. V roku 2022 sa v rámci

dotačných schém Banskobystrického samosprávneho kraja a Ministerstva kultúry SR realizovalo zameranie a 3D vizualizácia budov a okolia objektov, architektonicko-historický výskum budov a 1. etapa archeologického výskumu. V roku 2023 bol dokončený Architektonicko-historický a umelecko-historický výskum objektov hiarty, dielne a vodný náhon. Objekty sú v havarijnom technickom stave. V roku 2023 bol realizovaný dočasný odkvapový systém objektu hiarty. V roku 2024 Mesto zabezpečilo inšpekciu technického stavu a prvé sanačné opatrenia havarijného stavu Hiartov.

➤ **Kaštieľ Radvanských na Sládkovičovej ul. č. 1**

Objekt je prenajatý nájomcovi Akadémie umení v Banskej Bystrici. Zmluva o nájme je uzatvorená na dobu určitú, a to do 14.7.2053. V súčasnosti je v rekonštrukcii. Kompletne zrekonštruovaná je strecha kaštieľa. V súčasnosti je v rekonštrukcii. Zrekonštruovaná je strecha kaštieľa – čiastočne je nedokončená a v niektorých častiach nezateplená. Oceľová konštrukcia na sklenenú strechu na nádvorí je bez sklenenej výplne. Interiér je bez rekonštrukcie. Akadémia umení už vyčerpala všetky svoje dotačné možnosti na rekonštrukciu a koncom r. 2024 chceli nehnuteľnosť vrátiť pod správu mesta. Zatiaľ sa tak nestalo.

➤ **Budova na Senickej ceste č. 57**

Od roku 2013 je objekt využívaný občianskym združením Senica na kultúrne a spoločenské aktivity. Posledná rekonštrukcia bola realizovaná v roku 1999. Budova je v technickom stave vyžadujúcom rekonštrukciu – výmena vykurovacej sústavy (je na tuhé palivo), výmena okien, atď. Drobné opravy bude potrebné vykonať na plechovej streche. OZ v r. 2024 opravovalo na svoje náklady komínové teleso. Interiér je upravovaný súčasným nájomníkom.

➤ **Budova Materskej školy na Hornej ul. č. 22**

V roku 2019 bola realizovaná čiastočná rekonštrukcia budovy, stavebné úpravy, t.j. výmena 2 okien na kuchyni a 2 okien na spálni smerom do školského dvora. V roku 2023 prebiehala len bežná údržba interiéru budovy.

➤ **Budova Základnej umeleckej školy J. Cikkerera na Štefánikovom nábreží**

Objekt je v správe Základnej umeleckej školy J. Cikkerera. Ešte v roku 2021 bola realizovaná oprava celej fasády budovy školy a začalo sa s výmenou strešnej krytiny na budove. Stavebné práce boli ukončené na jar v roku 2022. V budúcnosti je nutná výmena okien. Obnova prebiehala v súlade s požiadavkami Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica.

➤ **Budova Mestského divadla – Divadla z pasáže, n.o. na Lazovnej ul. č. 21**

Divadlo z Pasáže užíva objekt na základe nájomnej zmluvy. Všetky náklady súvisiace so stavebnými úpravami hradí nájomca. V roku 2019 bol vypracovaný statický posudok k havarijnému stavu podkrovia.

➤ **Budova Národného domu v Národnej ul. č. 11**

Objekt má v dlhodobom prenájme Hotel Národný dom, a to do 30.6.2030. Účelom prenájmu je činnosť za účelom hotelových a reštauračných služieb a nočného baru. V roku 2024 bola osadená nová Pamätná tabuľa.

➤ **Budova Materskej školy na Lazovnej ul. č. 32**

Objekt má z historického hľadiska mimoriadny význam. V budove sídlila 1. detská opatrovňa na území Rakúsko-Uhorska a súvisí s ďalším vývojom materských škôl na Slovensku.

Ochrana ďalších národných kultúrnych pamiatok v majetku mesta v roku 2024

➤ **Mestský park**

Koncom roka 2023 bol skoncipovaný návrh zmluvy o dielo prebehlo priame rokovacie konanie s víťazom krajinársko-architektonickej súťaže. V auguste a v septembri 2023 prebol prieskum 53 ks stromov v Mestskom parku akustickým tomografom. Ochrana národnej kultúrnej pamiatky prebieha štandardným spôsobom, prostredníctvom príspevkovej organizácie Záhradnícke a rekreačné služby mesta. V marci 2024 bola podpísaná Zmluva o dielo na projektovú dokumentáciu revitalizácie mestského parku.

➤ **Hroby s náhrobníkmi významných osobností – Ján Egry, Izidor Žiak Somolický, Ján Mory**

Ochrana národných kultúrnych pamiatok je vykonávaná podľa potreby (náhrobné kamene Jána Egryho a Jána Móryho v roku 2018).

➤ **Hradbové múry**

Vlastnícke vzťahy k hradbovým múrom nie sú síce vysporiadané, vlastníctvo hradieb mestom je však odôvodniteľné na základe odborných poznatkov, že na výstavbe, správe a udržiavaní hradieb sa podieľalo v minulosti mesto. V súčasnosti hradby nie sú evidované v majetku mesta, okrem Šusterskej (Obuvníckej) bašty, Bašty pri Lazovnej bráne a hradného areálu Barbakán. V roku 2022 sa realizovalo geodetické zameranie hradbových múrov v celkovej dĺžke 3 000 metrov prostredníctvom laserového skeneru umiestneného na bezpilotnom lietadle. Výstupom je husté mračno bodov (5cm RMSE) ale aj tradičný geodetický polohopis a výškopis autorizovaný geodetom.

Hospodárstvo

Mesto Banská Bystrica sa nachádza v strede Slovenska, v centrálnej časti Európy. Kontakt s okolitými krajinami a metropolami je jednoduchý nielen pre jeho centrálnu polohu, ale najmä vďaka rozvinutej infraštruktúre, ktorej budovanie neustále napreduje. Svojím významom presahuje hranice regiónu a patrí medzi najväčšie centrá školstva, kultúry, športu, ale aj cestovného ruchu na Slovensku. Jeho poloha v samotnom srdci Slovenska mu dáva predpoklady na to stať sa aj dopravným a logistickým centrom. Industrial park Banská Bystrica, priemyselný park spravovaný mestskou obchodnou spoločnosťou MBB a. s., je ideálnym priestorom s komplexnou technickou infraštruktúrou pre to, aby do mesta a regiónu prilákal nových investorov, ktorí by zároveň priniesli nové pracovné príležitosti pre miestnych obyvateľov. Leží na dopravnom uzle cestných a železničných komunikácií. V súčasnosti tu sídlia slovenské i zahraničné spoločnosti, z oblasti stavebného, strojárského a farmaceutického priemyslu. Funkčnosť priemyselnej oblasti Banskej Bystrice dopĺňa tiež skutočnosť, že tu sídlia všetky administratívne pobočky štátnych inštitúcií. Nechýbajú ani súkromné spoločnosti, ktoré sú nevyhnutné pre správny priebeh investície od jej samotného začiatku. Sídlia tu množstvo právnických, advokátskych, účtovných či poradenských kancelárií.

Z výrobných aktivít má v meste Banská Bystrica zastúpenie najmä strojársky priemysel, drevospracujúci priemysel, chemický a farmaceutický priemysel, stavebný priemysel a spoločnosti zaoberajúce sa informačnými technológiami.

Ekonomika mesta je vo veľkej miere v súčasnosti postavená aj na odvetviach služieb. V meste prekvitá obchod, a nielen obyvatelia mesta, ale aj jeho návštevníci môžu využiť príležitosti, ktoré im ponúkajú nákupné centrá, ako Europa Shopping Center, nákupné centrum spojené s autobusovou stanicou Terminal Shopping Center, nákupné centrum SC Point, či množstvo menších prevádzok v centre mesta. Z ďalších majú zastúpenie spoločnosti poskytujúce telekomunikačné, bankové, poštové, či poisťovacie služby.

Na území mesta vyrastajú **moderné administratívne komplexy**, ktoré majú potenciál prilákať nových investorov, napríklad z oblasti IT sektora, ktorí by tu mohli nájsť vhodné priestory, a teda tu vzniká možnosť pre vytvorenie nových pracovných miest. V areáli bývalých leteckých opravovní v Radvani pred pár rokmi vznikol z bývalej administratívnej budovy nový moderný kancelársky komplex **R2N business center**, ktorý ponúka priestory pre menšie i väčšie firmy. Výhodou je blízkosť rýchlostnej cesty R1 a bezprostredná blízkosť centra mesta. Ďalší komplex, ktorý nesie názov **Interpolis Office Center**, vyrástol v blízkosti budovy mestského úradu a bol otvorený v roku 2022.

Spoločnosť KOOPERATIVA v roku 2022 oznámila, že na miestne dlhodobu nevyužitú jamu pri budove mestského úradu plánuje vybudovať parkovací dom. Pre verejnosť a dlhodobý prenájom bude k dispozícii 210 parkovacích miest, druhú časť objektu by mali tvoriť obchodno-administratívne priestory. V roku 2023 začala výstavba nového parkovacieho domu. V novembri roku 2024 bol parkovací dom uvedený do prevádzky.

Životné prostredie

Oddelenie životného prostredia

Prenesený výkon štátnej správy - ochrana ovzdušia, ochrana prírody a krajiny, ochrana pred povodňami a úsek štátnej vodnej správy (malé vodné stavby) vykonáva v rámci mesta Banská Bystrica Oddelenie životného prostredia.

V posledných rokoch prebehla na úseku ochrany ovzdušia významná legislatívna zmena, ktorá sa dotkla mesta Banská Bystrica ako v oblasti riadenia kvality ovzdušia, tak aj pri prenesenom výkone štátnej správy ochrany ovzdušia. Po nadobudnutí účinnosti nového zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého mesto Banská Bystrica, ako príslušný orgán štátnej správy ochrany ovzdušia vo veciach Malých zdrojov znečistenia (ďalej len „MZZ“) a vybraných osobitných činností naďalej vydáva súhlasy pre MZZ a to podľa § 26 ods. 1 písm. a) až c) a i), t. j. najmä podľa písm. a) súhlas na vydanie povolenia stavby stacionárneho zdroja vrátane jeho zmien a podľa písm. c) súhlas na trvalé užívanie stacionárneho zdroja vrátane užívania po vykonaných zmenách, ktoré majú vplyv na znečisťovanie ovzdušia. K uvedenému zákonu bolo prijatých 10 vykonávajúcich predpisov. V dôsledku tejto legislatívnej zmeny pribudla nová právna forma týkajúca sa zdrojov znečisťovania ovzdušia týkajúca sa aj MZZ a to povolenie stacionárneho zdroja a jeho zmeny podľa § 27 nového zákona. Toto povolenie stacionárneho zdroja je rozhodnutím, ktorým sa určujú požiadavky na jeho prevádzku z hľadiska ochrany ovzdušia a nevzťahuje sa na konanie stavebného úradu. Toto povolenie sa však z dôvodu zníženia administratívneho zaťaženia obcí / miest nevydáva podľa § 27 ods. 2 písm. b) pre malý zdroj, ktorý je spaľovacím zariadením, s celkovým menovitým tepelným príkonom do 0,1 MW, ak ide o samostatný zdroj určený na vykurovanie domácností.

V praxi sa najviac stretávame s MZZ určenými na vykurovanie domácností a iných objektov. Tie sú kategorizované v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 248/2023 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší, ako technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom do 300 kW. MZZ sú aj každé iné zariadenie, ktoré sú v zmysle tohto predpisu kategorizované ako zdroj znečisťovania ovzdušia a svojimi parametrami nedosahujú prahové kapacity / parametre stredného zdroja znečisťovania ovzdušia.

Najviac súhlasov na povolenie stavby MZZ a súhlasov na trvalé užívanie (prevádzky) MZZ býva vydaných v súvislosti s výstavbou alebo rekonštrukciou rodinných domov a to formou záväzného stanoviska mesta, ako dotknutého orgánu. Najväčšia početnosť vydaných súhlasov sa viaže k častiam mesta s prevládajúcou IBV - rodinných domov, ako sú Podlavice, Graniar, Slnčné stráne, Pršianska terasa, Suchý vrch, Rakytovce a IBV Moskovská. Pri novostavbách rodinných domov v súčasnosti prevládajú MZZ ako doplnkové / sekundárne zdroje tepla k primárnemu vykurovaniu tepelnými čerpadlami. Každoročne sa vyskytujú žiadosti individuálnych žiadateľov, ako majiteľov bytov v bytových domoch o doplnkové vykurovanie krbom, alebo individuálne vykurovanie bytu plynovým kotlom. Okrem novostavieb je tento trend najmä v starších bytových domoch s inštalovanými pôvodnými komínmi. V panelových bytových domoch sa takéto žiadosti takmer nevyskytujú. Celkovo bolo v roku **2024** vydaných 73 súhlasov na trvalé užívanie / prevádzku MZZ a 55 súhlasov na vydanie povolenia na stavbu MZZ. V roku 2024 bolo zároveň vydaných 5 povolení malého stacionárneho zdroja alebo povolenia zmeny zdroja podľa § 27 zák. č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia.

K 1. januáru 2024 nadobudol účinnosť nový zákon č. 190/2023 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, ktorým sa zrušil pôvodný zákon č. 401/1998 Z. z.. Z dôvodu tejto zmeny prijalo Mesto Banská Bystrica k 1.1.2024 nové Všeobecne záväzné nariadenie mesta Banská Bystrica č. 10/2023 o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, ktorým sa vybraným prevádzkovateľom MZZ určuje tzv. poplatok za znečisťovanie ovzdušia. Legislatívnou zmenou sa vylúčilo spoplatnenie emisií z malého zdroja obsahujúceho spaľovacie zariadenie alebo iné technologické celky spaľujúce plynové palivo a taktiež sa vylúčilo spoplatnenie mnohých technologických celkov. Spoplatnené ostali len spaľovacie zariadenia alebo iné technologické celky spaľujúce čierne uhlie alebo koks, hnedé uhlie alebo biomasu (drevo, pelety, brikety, štiepku a pod.), činnosť nanášania náterov na povrchy, lakovanie, povrchová úprava vozidiel a odmasťovanie a čistenie povrchov so spotrebou organických rozpúšťadiel. Výška poplatku je stanovená zákonom. Prevádzkovateľ MZZ, ktorým je právnická osoba a FO oprávnená na podnikanie, je povinný v zmysle citovaných predpisov vždy do 15. februára príslušného roku nahlásiť na mesto Banská Bystrica údaje o spotrebe palív a surovín, ktoré boli použité na prevádzku vybraných MZZ v roku predchádzajúcom. Na základe predložených údajov mesto určí poplatok za znečisťovanie ovzdušia. Poplatky aj uložené pokuty za nedodržanie termínu nahlásacej povinnosti sú príjmom mesta. V roku 2024 mesto vydalo 23 rozhodnutí o poplatku za znečisťovanie ovzdušia. Celkový určený poplatok bol vo výške 974 Eur.

Mesto Banská Bystrica v zmysle preneseného výkonu štátnej správy, na úseku **ochrany pred povodňami**, zabezpečuje činnosti ohľadom riešení a kompetencií daných v zákone o ochrane pred povodňami. Je spracovávaný a každoročne aktualizovaný povodňový plán záchranných prác mesta, v zmysle zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Mesto je účastné na povodňových prehliadkach na vodných tokoch pretekajúcich cez dané územie. Pracovníci sa zúčastňujú prejednávaniu priestupkov na úseku ochrany pred povodňami, uvedených v zákone. Z hľadiska nariadení a noriem sa hodnotia následky spôsobené povodňami, opatrenia vykonané na ochranu pred povodňami, náklady vynaložené na výkon záchranných prác a predkladá sa súhrnná správa o následkoch povodní, spôsobených škodách a o nákladoch na výkon záchranných prác. Celá uvedená agenda sa poskytuje Okresnému úradu Banská Bystrica.

V roku 2024 neboli na území mesta zaznamenané povodňové situácie s vyhlásením ktoréhokoľvek stupňa povodňovej aktivity. Zimné obdobie 2024 sa vyznačovalo skôr podpriemerným výskytom / nedostatkom snehových a dažďových zrážok, čo sa prejavilo aj na zníženom stave hladín vodných tokov. Mesto zabezpečuje aj preventívne povodňové prehliadky na vodných tokoch v správe mesta Banská Bystrica (organizácia stretnutí, vedenie prehliadky, zisťovanie na mieste, zápis, vyhodnotenie). Pracovníci mesta sa podieľajú na riešení ďalších podnetov a sťažností v súvislosti s ochranou pred povodňami, napr. príprava a vedenie pracovných a kontrolných rokovaní, zisťovanie skutkového stavu a miestne šetrenie, vyhodnotenie a uloženie opatrení a pod.

Čo sa týka protipovodňovej ochrany, mesto Banská Bystrica bolo spolu s Bratislavou po roku 2000 zaradené do štátneho programu protipovodňovej ochrany na Slovensku. V meste prebehol projekt s názvom „Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami“, ktorého predmetom je vybudovanie protipovodňových ochranných línii v kombinácii s mobilným hradením na Hrone tak, aby bola zabezpečená ochrana mesta pred vodou s bezpečnostným prevýšením. V rámci tejto stavby boli v roku 2021 až 2022 zrealizované takmer všetky úseky a ďalšie súvisiace opatrenia aj na prítokoch Hrona s následným prebehnutím kolaudácií jednotlivých stavebných objektov. V roku 2024 však nebolo ukončené pripomienkovanie / schválenie nových povodňových čiar, teda ani povodňový plán mesta nebol v danej veci aktualizovaný. Všetky skutočnosti by mali byť následne zohľadnené, tak aby postupy a manuály v prípade povodňových situácií boli aktuálne. Projekt ochrany zahŕňa komplexné vybudovanie a prepojenie súvisiacich objektov protipovodňovej ochrany intravilánu mesta Banská

Bystrica v dĺžke cca 5,0 km po obidvoch stranách vodného toku. Tento projekt generálne zastrešuje Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. Banská Bystrica.

Mesto Banská Bystrica ako príslušný orgán z hľadiska **ochrany prírody a krajiny** dohliada v spolupráci so správcom zelene, príspevkovou organizáciou mesta Záhradnícke a rekreačné služby (ďalej „ZAaRES“), na stav drevín rastúcich mimo lesa na území mesta, a taktiež udeľuje povolenia (rozhodnutia) na výrub drevín. Najčastejšími dôvodmi pre udelenie povolenia na výrub drevín je ich zhoršený zdravotný stav, nevhodný rast v tesnej blízkosti fasád, tienenie, zabraňovanie prenikaniu svetla do okien budov a rodinných domov, ako aj s tým spojený nepriaznivý vplyv na okolie a ľudí, ako sú zlé hygienické pomery v bytoch, domoch, triedach a pod. Častými dôvodmi podaných žiadostí býva tiež ohrozovanie prevádzkyschopnosti inžinierskych sietí, ohrozovanie bezpečnosti a zdravia občanov, ako aj nebezpečenstvo spôsobenia značnej škody na majetku. Vo veci výrubu drevín bolo v roku **2024 podaných 69 žiadostí, pričom súhlas v plnom rozsahu bol udelený v 56 rozhodnutiach**. Mesto v rozhodnutiach v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 a vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. Z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení vychádza pri rozhodovaní v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v platnom znení zo spoľahlivo zisteného stavu veci a nariaďuje aj primeranú náhradnú výsadbu za vyrúbané dreviny na vopred určenom mieste, a to na náklady žiadateľa, z ktorej sa žiadateľ po výsadbe mestu vyказuje a mesto náhradné výsadby samostatne eviduje. Ide o výsadbu ekologicky vhodných kultivarov, ktorá plní aj estetickú funkciu v mestskom prostredí. V prípadoch, ak nemožno uložiť náhradnú výsadbu, mesto ako orgán ochrany prírody uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty drevín povolených na výrub. Finančná náhrada je príjmom obce, na území ktorej sa výrub uskutočňuje a obec je povinná tieto príjmy použiť výlučne na úhradu nákladov spojených s:

- a) vypracovaním dokumentu starostlivosti o dreviny,
- b) vypracovaním dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
- c) výsadbou najmä geograficky pôvodných a tradičných druhov drevín a starostlivosťou o dreviny rastúce na jej území,
- d) realizáciou opatrení súvisiacich s vytváraním prvkov miestneho územného systému ekologickej stability [§ 2 ods. 2 písm. a) druhá veta] podľa schváleného dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
- e) budovaním prvkov zelenej infraštruktúry, ako sú zelené parky, zelené strechy alebo ekodukty,
- f) realizáciou opatrení na zabezpečenie starostlivosti o chránené územia a chránené stromy podľa programov starostlivosti o chránené územia a chránené stromy,
- g) realizáciou iných opatrení vykonávaných na účely ochrany prírody a krajiny v odôvodnených prípadoch na základe súhlasného stanoviska ministerstva.

Mesto samostatne eviduje nielen náhradné výsadby, ale aj finančné náhrady za vyrúbané dreviny, pričom príjem z finančných náhrad za rok 2024 bol vo výške **920 104,93 Eur** (z toho 910 287 € za výruby drevín pri výstavbe rýchlostnej cesty R1).

Mesto Banská Bystrica v prenesenom výkone pôsobnosti na **úseku štátnej vodnej správy** vydáva, v zmysle § 21 ods. 1 písm. b) bod 1 a § 26 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vodách“) rozhodnutia a záväzné stanoviská. Formou rozhodnutia boli v roku 2024 vydané 2 povolenia na odber podzemných vôd, v spojení so stavebným povolením vodnej stavby domovej

studne. Ďalej bolo v zmysle § 28 zákona o vodách vydaných 92 vyjadrení, v zmysle projektovej dokumentácie. Takisto boli preverované rôzne podnety (v počte 4) od občanov mesta v oblasti znečisťovania životného prostredia na úseku vodného hospodárstva. Mesto vo svojej kompetencii danej zákonom preveruje vodné stavby - domové studne, ktoré nemali vydané príslušné povolenia. Tu častokrát mesto Banská Bystrica začína konanie z vlastného podnetu - o dodatočnom povolení vodnej stavby. Samotná kolaudácia studne v zmysle nariadení a predpisov bola jedna.

Mesto Banská Bystrica je dotknutou obcou v prípade nových zámerov a zmien navrhovaných činností v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o **posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA)** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zmena právneho predpisu (z roku 2024) sa týkala § 29 ods. 3., kde pribudla povinnosť zvolania ústneho pojednávania za účasti obce. Možnosť vyjadrenia sa verejnosti k zámeru bola zrušená. Ďalšia zmena v uvedenom právnom predpise je uvedená v § 34, kedy sa verejnosť môže vyjadriť k správe o hodnotení.

Mesto zabezpečuje informovanosť verejnosti zverejňovaním oznámení o nových zámeroch a zmenách navrhovaných činností, ďalej zverejňovaním záväzných stanovísk zo zisťovacích konaní vrátane určených rozsahov hodnotenia v prípade, že navrhovaná činnosť má byť predmetom procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, ďalej zverejňovaním správ o hodnotení s možnosťou verejnosti sa k nim vyjadriť ako aj zverejňovaním záverečných stanovísk doručených príslušnými orgánmi (Okresným úradom Banská Bystrica, Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky) na úradnej tabuli a elektronickej úradnej tabuli mesta. Mesto ako dotknutá obec v stanovených lehotách vydáva stanoviská k zámerom, k zmenám navrhovaných činností a k správam o hodnotení v lehotách stanovených zákonom. Mesto Banská Bystrica ako dotknutá obec sa zúčastňuje, príslušným orgánom zvolaných ústnych pojednávaní zámerov a zmien navrhovaných činností, na ktorých sa v prípade ďalšieho posudzovania zámeru určí aj rozsah hodnotenia. Mesto ďalej v spolupráci s navrhovateľmi zámerov, zabezpečuje verejné prerokovania navrhovaných činností, z verejného prerokovania vypracúva záznam ktorý v lehote 10 pracovných dní zasiela príslušnému orgánu ako podklad pre záverečné stanovisko. V roku 2024 mesto Banská Bystrica vydalo stanoviská k 11-tim zámerom a zmenám navrhovaných činností a zrealizovalo 4 verejné prerokovania navrhovaných činností.

V zmysle zákona 150/2019 Z.z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a vyhlášky Ministerstva životného prostredia č. 450/2019 Z. z. - podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov rastlín a živočíchov sa mesto prostredníctvom oddelenia životného prostredia aktívne angažuje v **procese eliminácie invázných rastlín**. V zmysle vydanej vyhlášky mesto vykonáva osvetu ohľadom zneškodňovania, ako aj proces spoznávania týchto rastlín. Do všetkých informačných tabúl, ako aj elektronickej tabule mesta Banská Bystrica, distribuuje fotodokumentáciu vybraných druhov (vybratých a zverejnených z ŠOP), oznámenie resp. metodické usmernenie o likvidácii týchto druhov. V prípade výskytu invázných rastlín na pozemkoch, ktoré nie sú v správe mesta/ZAaRES, sú vlastníkom pozemkov zasielané výzvy k odstráneniu invázných druhov rastlín a zabezpečeniu pravidelnej údržby dotknutých pozemkov. Za rok 2024 bolo zaslaných 53 takýchto výziev. Mesto o invázných rastlinách trvale oboznamuje verejnosť aj príspevkami v médiách, podcastoch ako aj v Radničných novinách.

Informácia o vplyve činnosti mesta na životné prostredie

Mesto Banská Bystrica svojou činnosťou ovplyvňuje aj životné prostredie, pričom záujmom je, aby jeho aktivity prebiehali s ohľadom na životné prostredie a smerovali k jeho ochrane.

Mesto Banská Bystrica začala riešiť systematicky agendu zmeny klímy pred viac ako 5 rokmi. Viaceré aktivity vyústili do realizácie projektu **Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica**. Mesto získalo na jeho realizáciu finančný grant z Islandu, Lichtenštajnska a Nórska v sume 1,19 milióna € prostredníctvom Grantov EHP. Projekt bol spolufinancovaný v sume 210 000 € z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a je spolufinancovaný Mestom Banská Bystrica. Granty EHP predstavujú príspevok Islandu, Lichtenštajnska a Nórska k zelenej, konkurencieschopnej a inkluzívnej Európe. Majú dva hlavné ciele, znižovanie ekonomických a spoločenských rozdielov v Európe a posilňovanie vzájomných vzťahov medzi prispievateľskými krajinami a 15 krajinami EÚ v strednej a východnej Európe a v Pobaltí. Cieľom projektu je reakcia mesta Banská Bystrica na zmenu klímy, najmä stanoviť a realizovať vhodné adaptačné a mitigačné opatrenia a naplánovať tieto opatrenia na najbližšie obdobie. Opatrenia majú prispievať k udržateľnej kvalite života obyvateľov a kvalite životného prostredia v meste Banská Bystrica v reakcii na nepriaznivé dopady zmeny klímy. Partnerom projektu je Nórsky inštitút pre mestský a regionálny výskum (NIBR) Metropolitnej univerzity v Osle. Hlavným cieľom projektu je úspora celkom 1810 t CO₂ v našom meste realizovanými aktivitami a prijatými opatreniami počas 8 rokov.

V rámci projektu sa za posledné dva roky podarilo komplexne rekonštruovať Materskú školu Šalgotarjárska so zameraním na energetické opatrenia, vymeniť staré interiérové osvetlenie vo viacerých materských školách za 749 úsporných LED svietidiel. Inštalovaných bolo 633 kusov exteriérových, uličných LED svietidiel na Fončorde a v Sásovej, ktorých primárnym cieľom je úspora 50 percent elektrickej energie, čo je v prepočte viac ako 23 ton CO₂ ušetrených za rok. Realizovalo sa 8 dažďových záhrad v areáloch materských škôl, v 5 lokalitách MŠ bola vysadená okrasná a izolačná zeleň a ovocné záhrady. V areáloch škôlok bolo zároveň inštalovaných 15 tienení detských ihrísk a na celkovej ploche sme nahradili nepriepustné povrchy za priepustné v rozlohe 1162 metrov štvorcových. Dosiahne sa tým lepšie zadržiavanie zrážok a zlepšenie manažmentu vody v našom meste. K ďalším zrealizovaným opatreniam patrí výmena starých kotlov za moderné plynové kondenzačné kotly v MŠ Lazovná a Prof. Sáru. V neposlednom rade ide o podporu cyklomobility zakúpením 19 elektrobicyklov, 2 elektrokolobežiek pre ekologickú prepravu zamestnancov MsÚ a vybudovaním parkovacieho priestoru s nabíjacími stojanmi v areáli úradu. Projekt bol príkladom ako vieme komplexne reagovať na klimatické výzvy a kombinovať adaptačné aj mitigačné opatrenia.

V rámci **projektu Zelené sídliská** sa pokračovalo v spracovaní dokumentácie pre územné rozhodnutie (stupeň DÚR). Pre lokality: 1. Podháj, 2. Magurská – Krivánska – Jelšov ý hájik, 3. Radvaň- Bernolákova – Radvanská, 4. Severná, 5. Vansovej, 6. Gaštanová – Lipová – Limbová – Povstalecká bol vydaný návrh na vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby 11/03/2024 na stavebnom úrade Hrochoť. Pre lokalitu: 1. Mládežnícka – Družby – Okružná bol vydaný návrh na vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby 23/01/2024 na stavebnom úrade Hrochoť. Dané lokality sa riešili koncepčne v súlade s platnou legislatívou a rokovania prebiehali bbsso zástupcami dotknutých subjektov na rôznych úrovniach.

Zelené sídliská nadobudli právoplatnosť dokumentácie pre územné rozhodnutie nasledovne:

Zelené sídliská – Rozhodnutie o umiestnení stavby - lokalita Severná

Dátum nadobudnutia právoplatnosti: **4/11/2024**

Zelené sídliská – Rozhodnutie o umiestnení stavby - lokalita Bernolákova, Radvanská

Dátum nadobudnutia právoplatnosti: **22/10/2024**

Zelené sídliská – Rozhodnutie o umiestnení stavby - lokalita Gaštanová, Lipová, Limbová, Povstalecká

Dátum nadobudnutia právoplatnosti: **22/10/2024**

Na konci roka 2024 prebiehali postupne výrubové konania a mieste zisťovania v jednotlivých lokalitách Zelených sídlisk.

Mesto Banská Bystrica v zmysle platnej legislatívy vykonáva údržbu zelene a drevín na území mesta (mestských a verejne dostupných pozemkoch). V rokoch 2009-2010, 2021-2022 bol spracovaný **dokument starostlivosti o dreviny vo vybraných lokalitách**, vrátane základného posúdenia drevín. V roku 2024 sa pripravovali podklady pre spracovanie ďalšej etapy Dokumentu starostlivosti o dreviny nakoľko vznikla potreba aktualizácie informácií o stave zelene na mestských, mestom spravovaných a verejne prístupných pozemkoch, vrátane drevín. Ide o dokument v zmysle príslušnej legislatívy Zákona č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny.

V rámci **revitalizácie verejných priestranstiev** boli vytypované lokality, ktorým sa chce samospráva venovať v ďalšom období:

Námestie Slobody - Cieľom projektu je revitalizácia a modernizácia významného verejného priestoru - Námestia slobody v Banskej Bystrici, ktorý je charakteristický významnou západo-východnou kompozičnou osou mesta. Hlavným zámerom je prestavba Námestia slobody (časti Centrálnej mestskej zóny) na plnohodnotný mestský priestor celomestského až nadmestského významu.

V decembri 2024 bola podpísaná Zmluva o dielo č. 3036/2024/ORA na vypracovanie projektovej dokumentácie na stavbu: „Námestie slobody v Banskej Bystrici“ so zhotoviteľom (víťazom súťaže) BETWEEN s.r.o. v zastúpení Ing.arch Katarína Fejo, PhD. a Ing.arch Tomáš Hanáček, PhD.

Mestský park - Projektom Mestský park sa mesto chopí historickej príležitosti obnoviť národnú kultúrnu pamiatku s nadčasovým odkazom pre nasledujúce generácie. V marci 2024 bola podpísaná Zmluva o dielo na projektovú dokumentáciu revitalizácie mestského parku. Víťazný tím autorov, ktorý vzišiel z krajinársko-architektonickej súťaže začal následne pracovať na projekte. Prvou položkou v rámci predmetu zákazky bolo vypracovanie architektonicko-krajinárskej štúdie a jej odsúhlasenie Krajským pamiatkovým úradom. Konzultácie s odbornými útvarmi mesta a s pamiatkarmi tvorili hlavnú náplň minulého roka. Návrh architektonicko-krajinárskej štúdie zachováva historické hodnoty parku, no zároveň prináša novú pridanú hodnotu. V južnej časti vznikne malá kaviareň obklopená zeleňou, ktorá bude nadväzovať na zrekonštruovanú multifunkčnú plochu pre šport a detské ihrisko. Centrálna plocha s pobytovou fontánou a altánkom bude hlavným lákadlom priestoru. Pribudne aj zrekonštruovaný mýtny domček, ktorý bude slúžiť ako zázemie pre požičovňu diek, kníh a pod. V rámci rekonštrukcie je navrhovaný aj nový mobiliár, osvetlenie a smetné koše. Obnova sa udeje na ploche s výmerou 8,1 ha.

Najcitlivejšou kapitolou prerodu celého parku bude obnova alejí a celej vegetačnej zložky. Záhradnícke a rekreačné služby zrealizovali v mestskom parku na jeseň 2024 ošetrovanie stromov, na ktoré bolo v mestskom rozpočte vyčlenených 50 000 eur. Koncom roka 2024 zorganizovalo mesto podujatie „O budúcnosti parku v parku“. Na stretnutí v aule strednej odbornej školy J. Murgaša odzneli prezentácie autorov štúdie a prebehla odborná panelová diskusia, na ktorej sa účastníci dozvedeli o podrobnostiach pripravovaného projektu. Tím autorov predstavil výsledky doplneného dendrologického prieskumu obsahujúceho informácie o zdravotnom stave drevín a nevyhnutných výruboch. V mestskom parku boli zároveň umiestnené informačné panely, na ktorých mesto prezentuje dendrologické zistenia, ako aj ideovú štúdiu, na ktorej pracuje víťazný tím architektov.

Mestské cintoríny - V priebehu roka 2024 vykonávala organizácia ZAaRES pravidelnú údržbu verejnej zelene na mestských cintorínoch, vrátane kosenia trávnatých plôch, orezov a výrubov stromov na základe povolení príslušných orgánov. Kosenie prebehlo štyrikrát až päťkrát podľa potrieb jednotlivých lokalít, pričom posledná kosba sa uskutočnila v októbri pred sviatkom Pamiatky zosnulých. V novembri

boli cintoríny vyčistené od napadaného lístia a prírodného odpadu. Vývoz odpadu sa zabezpečoval podľa vopred schválených harmonogramov. Počas sviatku Pamiatky zosnulých a Vianočných sviatkov bol zaznamenaný výrazný nárast množstva plastového odpadu. ZAaRES preto pokračuje v aktivitách zameraných na znižovanie používania plastových výrobkov na hrobových miestach. Tieto iniciatívy už prinášajú výsledky v podobe postupného poklesu plastového odpadu. Na cintoríne v Kostiviarskej bolo doplnené osvetlenie. Na ďalších cintorínoch prebiehali drobné opravy a pravidelná údržba. Cintoríny, ktoré nie sú napojené na verejný vodovod, boli vybavené nádržami na vodu, ktoré sa podľa potreby priebežne dopĺňali.

Dňa 18.04.2023 bol uznesením mestského zastupiteľstva č. 105/2023 schválený strategický dokument **Plán udržateľnej mobility funkčného územia krajského mesta Banská Bystrica** (ďalej PUM). PUM je založený na princípoch udržateľného rozvoja, pričom jeho hlavným cieľom je nájsť riešenie plánovania a organizácie dopravy, ktoré vedie k dlhodobému zlepšovaniu negatívnych dopadov na znečistenie ovzdušia, hladiny hluku, fragmentácie a ohrozenia ekosystémov, a zároveň ku zvýšeniu bezpečnosti dopravy a zaisteniu dostupnosti pre všetky skupiny obyvateľstva, ktoré by neobmedzovalo mobilitu a prístup ku príležitostiam. V súčasnosti prebieha implementačná fáza jednotlivých opatrení navrhnutých v PUM. V roku 2024 mesto podporovalo:

- budovanie parkovacích miest z vodopriepustných materiálov
- rekonštrukciu zastávok MHD a chodníkov
- rekonštrukciu chodníkov
- výstavba cyklotrás na najväčšie sídliská v meste, Sásová-Rudlová, Fončorda, Radvaň

Od septembra 2024 bola zavedená parkovacia politika pre nové mestské zóny. Od 1. septembra 2024 boli rezidentské zóny zavedené na Uhlisku, v Podlaviciach, na Severnej — Bakossovej ulici. Podľa zásady “reguluj, kde je najväčší problém” sa mesto zameriava prioritne na reguláciu parkovania počas noci. Cieľom parkovacej politiky je zlepšiť parkovanie pre obyvateľov a zefektívniť využitie parkovacích miest.

Počas roka 2024 bola aktívna aj mestská spoločnosť **Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.** V jarnom období 2024 vysadili mestské lesy spolu 51 200 stromčekov do lesných porastov. Zalesňovania sa v rámci aktivít lesnej pedagogiky, ktoré vykonávajú zamestnanci mestských lesov, zúčastnili aj viaceré základné a materské školy z Banskej Bystrice a okolia. Počas apríla – mesiaca lesov – sa Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o. spolupodieľali pri organizácii celoslovenského podujatia „Lesnícke dni“. Podujatie prebieha pravidelne v období „Dňa zeme“. Je to deň venovaný Zemi, ktorý sa každoročne koná 22. apríla. Slávnostné otvorenie 18. ročníka Lesníckych dní sa konalo 19. apríla 2024 na námestí SNP vo Zvolene. Tradičné plavenie vo vodnom žľabe Rakytovo sa uskutočnilo dňa 27. apríla 2024 ako súčasť celoslovenských Lesníckych dní. Dňa 22.05.2024 navštívili Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o. vedci a lesníci z Českej republiky, ktorí sa zaujímali o opatrenia, ktoré mestské lesy vykonávajú v súvislosti s ochranou a zlepšovaním stavu vzácnej chránenej dreviny tisa obyčajného. Počas letného obdobia 2024 Mestské lesy Banská Bystrica pokosili 16,4 hektára vzácnych horských lúk, čím prispeli k ich udržiavaniu a zachovaniu vzácnych druhov rastlín vyskytujúcich sa v takýchto lúčnych spoločenstvách. Seno vyrobené z lúk bude použité na zimné prikrmovanie zveri počas obdobia potravinovej núdze. V septembri 2024 sa Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o. stali členmi Rady PEFC Slovensko (PEFC je medzinárodná organizácia, ktorá prostredníctvom podpory trvalo udržateľného obhospodarovania lesov zabezpečuje v celom dodávateľskom reťazci lesných produktov, že drevo a nedrevné produkty

lesa sú produkované za dodržiavania najvyšších ekologických, sociálnych a etických štandardov. V súčasnosti pôsobí PEFC v 40 krajinách sveta na rozlohe 295 mil. ha). Počas jesenného obdobia 2024 bola vykonaná ochrana mladých lesných porastov proti zveri – ochrana terminálov proti ohryzu repelentami alebo ovčou vlnou na ploche 33 hektárov. Mestské lesy Banská Bystrica boli počas roku 2024 pozitívne prezentované v médiách, napr. RTVS – Slovensko v obrazoch, RTVS – Na zelenej adrese, RTVS – Televíkend, JOJ – Na chalupe, Slovenský rozhlas, Rádio Lumen a pod.

Prostredníctvom **Oddelenia odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev**, mesto realizuje, resp. podieľa sa na aktivitách, informačných kampaniach a osvetovej činnosti v oblasti obehového hospodárstva, dlhodobo sa usiluje o aktívne uplatňovanie vhodnej environmentálnej politiky.

Na stránke www.visitbanskabystrica.sk, ktorú spravuje mesto Banská Bystrica sú aktuálne informácie v sekcii Novinky a propagované náučné chodníky, turistické trasy a cyklotrasy. Plagáty sa zverejňujú v elektronických KIOSKOCH, webových stránkach mesta, fcb stránkach. Mesto má dohodu s viacerými portálmi, kde sa propagujú zaujímavosti a novinky z každej oblasti – Cestovný informátor, Lexikón, Cyklotoulky atď. V rámci programovej činnosti sa organizujú tvorivé dielne k aktuálnym témam v spolupráci so š.p. LESY SR a Mestskými lesmi Banská Bystrica s.r.o.

Odpadové hospodárstvo

Úlohou obce v danej oblasti je zabezpečenie údržby a správy verejných priestranstiev, zabezpečenie verejnoprospešných služieb, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správa a údržba verejnej zelene.

Mesto Banská Bystrica vykonáva činnosť nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi (ďalej DSO), ktoré vznikli na jeho území v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle zákona je mesto povinné najmä zabezpečiť systém zberu komunálnych odpadov a to pre všetky jeho zložky ako je zmesový komunálny odpad, objemný odpad, triedený zber odpadov pre papier, plasty, sklo, viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky- tzv. tetrapaky a kovy, triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov, zber nebezpečných odpadov, DSO a taktiež i prevádzku zberného dvora. V meste je zároveň prostredníctvom špeciálnych kontajnerov zabezpečený triedený zber drobných elektroodpadov a použitých textílií a šatstva. K 1.1.2021 bol zavedený zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu zo všetkých domácností mesta. V kompetencii mesta je taktiež dlhoročne povinnosť odstraňovať komunálny odpad a DSO umiestnený na pozemku v rozpore so zákonom o odpadoch, tzv. čierne skládky.

Základné údaje o množstvách komunálnych odpadov a DSO vyzbieraných na území mesta v r. 2024 a iné nefinančné ukazovatele

V roku 2024 bolo v meste vyzbieraných spoločne prostredníctvom systému zberu zavedenému mestom a prostredníctvom zberní a výkupní súkromných osôb spoločne **42 133,1196 ton komunálnych odpadov a DSO**, čo predstavuje pri 73 043 obyvateľoch **576,826 kg odpadov na jedného obyvateľa a rok**. Oproti roku 2023 kedy pripadalo 519,939 kg môžeme konštatovať nárast o 56,887 kg na osobu za rok. Priamoúmerne sme zaznamenali aj nárast podielu vytriedeného odpadu.

V rámci priamo zavedeného systému zberu komunálnych odpadov a DSO mestom na jeho území, t.j. najmä prostredníctvom nádob a kontajnerov rôznych objemov, vriec, zberného dvora a mobilných zberov sa v r. 2024 vyzbieralo **spolu 29 281,544 ton komunálnych odpadov a DSO**. Oproti roku 2023 kedy sa vyzbieralo 28 042,727 ide o nárast, t.j. o 4,417 %, teda množstvo vyprodukovaného odpadu sa zvyšuje. Z uvedeného množstva tvorilo 16 082,18 ton zmesový komunálny odpad, z ktorého obyvatelia vyprodukovali 12 356,03 ton, a prevádzky podnikateľských a právnických subjektov vyprodukovali 3 726,15 ton. V rámci triedeného zberu skla, plastov, papiera, kovov, viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky, tzv. tetrapakov, dreva, textilu a odevov bolo prostredníctvom nádob/kontajnerov a zberného dvora vyzbieraných 3 767,993 ton vytriedených komunálnych odpadov, čo je o 177,708 ton vytriedených týchto odpadov viac ako v r. 2023. K tomuto množstvu triedených odpadov môžeme prirátať 4 497,99 ton biologicky rozložiteľných odpadov triedene vyzbieraných od obyvateľov mesta a z údržby mestskej verejnej zelene organizáciou ZAaRES a samostatne vyzbieraných 1 103,58 ton biologicky rozložiteľných kuchynských odpadov. Nebezpečných odpadov, elektroodpadov a pod. bolo od obyvateľov vyzbieraných 100,621 ton.

Množstvo komunálnych odpadov a DSO (v tonách) vyzbieraných na území mesta Banská Bystrica v r. 2020-2024 systémom zberu zabezpečeným Mestom Banská Bystrica					
(okrem množstiev odpadov vyzbieraných v súkromných zberniach a výkupniach odpadov)					
	r. 2020	r. 2021	r. 2022	r. 2023	r. 2024
objemný odpad	2732,34	2709,47	2515,45	2426,16	2643,37
zmesový KO	16849,17	16293,81	16018,83	15514,46	16082,18
Drobný stavebný odpad - recyklácia	638,27	698,26	729,12	617,12	615,13
Drobný stavebný odpad- skládka	0	15,64	1,4	0	0
Odpad z čistenia ulíc-inertný+zemina a kamenivo	7,73	0	0	22,5	26,14
papier	968,11	1072,76	1054,64	1077,78	1163,975
papier - mobilný výkupcovia	628,638	605,642	598,471	598,67	444,54
sklo	998,45	959,82	1088,33	1037,69	1017,5
plasty	992,23	1130,27	1053,24	967,61	946,264
kovy + obaly z kovu	194,11	137,09	99,67	51,37	86,419
VKM - tetrapaky	4,35	5,1	3,97	7,17	8,96
biologicky rozložiteľný odpad - zeleň	1880,78	2072,64	1285,8	1336,68	1340,95
biologicky rozložiteľný odpad - obyvatelia/domácnosti	3972,45	2792,08	2680,55	2697,32	3157,04
BRKO- kuchynský		1104,08	1119,03	1140,21	1103,58
textil a odevy	147,18	188,27	188,95	179,785	208,905
pneumatiky	0	0	0	0	0
drevo	262,52	295	258,92	268,88	335,97
nebezpečný od.+elektro. (zberný dvor, stacionár.kontajnery, jedlé oleje - čerp.stanice)	146,493	151,441	139,986	99,322	100,621
SPOLU	30422,821	30231,373	28836,357	28042,727	29281,544
Kg. na 1 obyv./ rok (bez zberní a výkupcov)	391,451	401,388	386,598	378,623	398,210
Počet obyvateľov	77 718	75 317	74 590	74 065	73 533
Percento vytriedeného odpadu- bez hodnotenia DSO a zberní a výkupní:	34,26%	35,62%	34,06%	34,59%	34,68%

Oznámené množstvo komunálnych odpadov (v tonách) vyzbieraných mobilnými výkupcami a v súkromných zberniach a výkupniach odpadov					
	r. 2020	r. 2021	r. 2022	r. 2023	r. 2024
papier - mobilný výkup	628,638	605,642	598,471	598,67	444,54
kovy- výkupne	8 257,975	5 608,355	8 952,712	7 181,743	9 437,702
Ostatné odpady (aj papier) - výkupne	5 105,009	4 191,444	3 322,685	3 061,271	3 119,999
SPOLU	13 991,62	10 405,44	12 873,87	10 841,68	13 002,241

Prostredníctvom zberní a výkupní triedených komunálnych odpadov súkromných subjektov a mobilných výkupcov papiera bolo vyzbieraných spoločne 13 002,241 ton komunálnych odpadov, z toho najmä kovov o množstve až 9 437,7015 ton. Mobilný výkupcovia papiera vyzbierali spoločne 444,54 ton papiera. Pokles zberu papiera mobilný výkupcovia zaznamenávajú na celom území Slovenska.

Miera vytriedenia komunálnych odpadov vypočítaná podľa metodiky stanovenej v zákone č. 329/2018 Z.z. o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bola pri zahrnutí všetkých množstiev vyzbieraných komunálnych odpadov a DSO prostredníctvom systému zberu zavedenému mestom a prostredníctvom zberní a výkupní súkromných osôb (spoločne 42 133,1196 ton komunálnych odpadov a DSO) **predstavovala za rok 2024 hodnotu 53,93 %**.

Mesto Banská Bystrica zabezpečilo v zmysle legislatívy odstraňovanie nelegálnych skládok komunálnych odpadov a DSO a znečistenia verejného priestranstva komunálnym odpadom, a to zmluvnými spoločnosťami a verejnoprospešnými pracovníkmi. Odstránených bolo vyše 20 ks väčších skládok odpadov. V roku 2024 poskytli výraznú pomoc v tejto oblasti v rámci viacerých lokalít mesta dobrovoľníci. Zároveň v priebehu roka sú priebežne odstraňované malé uloženia odpadov prostredníctvom verejnoprospešných pracovníkov. Ročne zaplnia niekoľko tisíc 110 l vriec.

Aj v roku 2024 prebehla v jarných mesiacoch akcia „Za krajšie mesto“, v rámci ktorej si mohli obyvatelia vyčistiť a skrásliť okolie svojich domovov. Pod záštitou mesta a spoločnosti Detox s.r.o. prebehla akcia ku „Dňu zeme“ zameraná na životné prostredie a odstránila sa časť odpadu zhromažďovaná v lesnom poraste pri obnovovanej ceste smerom na Pršianskú Terasu. Ku „Dňu Zeme“ rovnako mesto v spolupráci so zmluvným partnerom spoločnosťou Marius Pedersen, a.s. vyčistilo vybranú lokalitu od náletových drevín a komunálneho odpadu. Celoročne sa na zveľadovaní mesta podieľajú viaceré školy, občianske združenia, súkromné spoločnosti ako aj ďalší dobrovoľníci, za čo im aj touto cestou ďakujeme.

Uskutočnené rozvojové akcie v roku 2024

V roku 2024 v rámci I. etapy prebiehala výstavba ďalšieho stojiska polopodzemných kontajnerov (PPK) a to na Pršianskej Terasy, ktoré doplnilo celkový počet 21 doposiaľ vybudovaných stojísk v rámci mesta

Banská Bystrica. V rámci II. etapy budovania PPK sa začali práce spojené s projektovou dokumentáciou.

V marci roku 2024 bolo obyvateľom Banskej Bystrice prostredníctvom nášho dodávateľa služby Marius Pedersen a.s. umožnené prevziať si **200 l certifikovaného kompostu, určeného pre jednu domácnosť**.

Mesto Banská Bystrica v roku 2018 uzatvorilo bezodplatnú zmluvu s organizáciou zodpovednosti výrobcov, spoločnosťou ASEKOL SK s.r.o. na zber použitého drobného elektroodpadu, prenosných batérií a akumulátorov prostredníctvom červeno-bielych kontajnerov. V roku 2024 bola táto zmluvná spolupráca z objektívnych dôvodov ukončená zo strany prevádzkovateľa a kontajnery z mesta stiahnuté. Podľa našich vedomostí obdobnú službu v rámci SR bezodplatne neposkytuje žiadna iná spoločnosť.

Plánované rozvojové aktivity na nasledujúce roky

Na nasledujúce roky plánujeme riešiť ďalšie stojiská kontajnerov formou polopodzemných kontajnerov v ďalších vytipovaných lokalitách. Momentálne máme v rámci II. etapy vypracovaných 18 projektových dokumentácií na 17 stojísk polopodzemných a nadzemných kontajnerov. 17 stojísk z dôvodu, že jedno stojisko bolo potrebné pre priestorové pomery rozdeliť na dve menšie a rovnako sa už v projektovej dokumentácii pracovalo aj s nadzemnými nádobami pre znemožnenie zapustenia nádob do zeme kvôli prítomnosti inžinierskych sietí. Druhá etapa budovania stojísk polopodzemných kontajnerov sa dotýka mestskej časti Podlavice, vybraných ulíc v centrálnej mestskej zóne ako Severná, Bakossova, Terézie Vansovej, ale aj doplnenie stojísk v lokalite Radvaň.

Detské ihriská, pieskoviská, mobiliár

Úlohou obce je vytvárať a udržiavať vhodné podmienky pre zdravý spôsob života obyvateľov. Detské ihriská, pieskoviská a mobiliár predstavujú dôležitý prvok v rámci voľnočasových aktivít obyvateľov mesta rôznych vekových kategórií nakoľko značnou mierou prispievajú k pozitívnemu rozvoju fyzického a duševného zdravia.

Mestské detské ihriská a pieskoviská predstavujú ideálny priestor pre rozvoj detskej motoriky a socializácie, sú spojené s hrou, tréňovaním obratnosti a v neposlednom rade tu dochádza aj k získavaniu základných návykov spoločenského správania. Preto je údržba, rekonštrukcia a starostlivosť o existujúce mestské detské ihriská a pieskoviská, ako aj budovanie nových detských ihrísk jednou z významných priorít mesta. Zároveň sa mesto orientuje na výmenu zastaralých herných prvkov tak, aby všetky verejné detské ihriská boli moderné a bezpečné, a aby spĺňali všetky platné legislatívne požiadavky a technické normy.

Zámerom obce je, aby boli verejné detské ihriská dostupné čo najširšej verejnosti a zároveň lokalizované rovnomerne s ohľadom na demografickú situáciu t.j. optimálne rozmiestnenie podľa územného a demografického členenia. Nezanedbateľný dôraz dáva obec aj na budovanie inkluzívnych detských ihrísk a dopĺňanie inkluzívnych herných prvkov v rámci už existujúcich detských ihrísk, teda prispôbenie detských ihrísk deťom so všetkými úrovňami telesných a mentálnych schopností.

V meste sa na verejných priestranstvách nachádza 82 detských ihrísk, na ktorých sa počas roku 2024 priebežne vykonávali kontroly, oprava a údržba herných prvkov a mobiliáru. Z verejného detského ihriska v Šalkovej prebehla demontáž herných prvkov, fitnes prvkov a lavičiek z dôvodu zahájenia stavebných prác na stavbe „Rýchlostná cesta R1 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča“.

Na detských ihriskách sa osadilo celkovo 24 nových herných prvkov, okrem toho sa podľa potreby vymieňali aj poškodené tabule s prevádzkovým poriadkom, či zničené odpadkové koše, ktoré sú súčasťou každého detského ihriska.

V meste sa nachádza aj 62 verejných pieskovísk, ktoré boli počas roka od 1. marca do 30. novembra pravidelne čistené, prekopávané, prehrabávané a polievané v zmysle Vyhlášky 521/2007 Z. z. MZ SR o podrobnostiach a požiadavkách na pieskoviská. Mesto prísne dbá na hygienu pieskovísk, aby piesok vo verejnom pieskovisku neprekročil prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia. Oproti roku 2023 sa počet pieskovísk na detských ihriskách zvýšil o 2 pieskoviská a to na DI Matušková a DI M. Bela, teda v lokalite, kde sa nenachádzajú žiadne iné detské ihriská s pieskoviskom.

Mesto prostredníctvom príspevkovej organizácie Záhradnícke a rekreačné služby mesta BB tiež udržiava, rekonštruuje, modernizuje a buduje dvory materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Počet materských škôl je 27.

Neopomenuteľnou súčasťou života v meste je nepochybne mestský mobiliár. Na pozemkoch vo vlastníctve mesta sa nachádza na verejných priestranstvách takmer 1 700 kusov lavičiek. V roku 2024 sa osadilo v rámci mesta 26 nových betónových a prenosných lavičiek. Medziročne klesol počet nových osadených lavičiek o 82. Celkovo sa vykonalo 1690 opráv častí mobiliáru.

Základné údaje - Detské ihriská a mobiliár v meste

	Rok 2024
Vymenené časti mobiliáru	1690 ks
Nové lavičky	26 ks
Vymenené herné prvky na detských ihriskách resp. ich súčasti	24 ks
Vymenené herné prvky v materských školách	4 ks
Objem vymeneného piesku	76 m ³

Priority, ktorými sa mesto Banská Bystrica riadi:

- dostupnosť zariadení a ich bezpečné užívanie,
- dodržiavanie platnej legislatívy pri budovaní a údržbe voľnočasových zariadení,
- odstraňovanie nevyhovujúcich herných prvkov a ich výmena za nové, spĺňajúce platnú legislatívu,
- koncipovanie detských ihrísk tak, aby osadené herné prvky pokrývali všetky vekové kategórie detí do 12 rokov,
- centralizácia detských ihrísk,
- odstraňovanie nedostatkov zistených kontrolnou činnosťou,
- budovanie inkluzívnych detských ihrísk a dopĺňanie inkluzívnych detských prvkov v rámci už existujúcich detských ihrísk.

Významné projekty a investície v roku 2024

- ✓ Výmena starých, opotrebovaných a nevyhovujúcich herných prvkov za nové prebehla na detských ihriskách Tulsá 20 – 24, Mičinská cesta, M. Bela, Hviezdoslavova 35, Golianova, Ružová 4, , Jilemnického pri MŠ, Švermova 23, Podháj 31 – 41, Tr. SNP I, Slnčná 20, Ďumbierska.
- ✓ Výmena starých, opotrebovaných a nevyhovujúcich herných prvkov za nové prebehla na detských ihriskách v MŠ Jakubská cesta a MŠ Jilemnického.

- ✓ Oprava, údržba a renovácia dopadových plôch na detských ihriskách, THK 36 – 40, Švermova 23, Jilemnického pri MŠ, Podháj 31 – 41, Slnčná 20 – 24.
- ✓ Oprava a renovácia dvoch altánkov v MŠ 29. augusta.
- ✓ Vybudovanie tienenia a prekrytia pieskovísk v MŠ Odbojárrov a MŠ 29. augusta.
- ✓ Kompletná rekonštrukcia lavičiek vrátane výmeny drevených častí na uliciach T. Vansovej a M. Rázusa.
- ✓ Kompletná rekonštrukcia lavičiek vrátane výmeny drevených častí na uliciach Tr. SNP, Partizánska cesta, 29. augusta.
- ✓ Obnova a rekonštrukcia detských sedení a lavičiek detských ihrísk materských škôl
- ✓ Modernizácia a dopĺňanie herných prvkov, dopadových plôch, tienení na pieskoviská a vzdelávacích drevených panelov na detské ihriská v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica zo štátnej dotácie.
- ✓ Výroba prenosných lavičiek.
- ✓ Komplexná starostlivosť o existujúce verejné detské ihriská a pieskoviská.

Komplexná starostlivosť o detské ihriská v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica. Plánované aktivity v roku 2025:

- Oprava, údržba a renovácia dopadových plôch pod existujúcimi hernými prvkami na verejných detských ihriskách v zmysle platných technických noriem.
- Oprava, údržba a renovácia dopadových plôch pod existujúcimi hernými prvkami v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta v zmysle platných technických noriem.
- Výmena starých, opotrebovaných a nevyhovujúcich herných prvkov na verejných detských ihriskách.
- Výroba a výmena piknikových setov v Sásavskej doline.
- Oprava dreveného altánku v Sásavskej doline.
- Opravy drevených altánkov v materských školách.
- Výmena poškodených drevených častí lavičiek v lokalite Jelšov ý háj.
- Kontrola a údržba existujúcich detských ihrísk a pieskovísk na verejných priestranstvách.
- Kontrola a údržba existujúcich detských ihrísk v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica.

Správa a údržba verejnej zelene, deratizácia, údržba vodných tokov

Zabezpečenie správy a údržby verejnej zelene v obci

V zmysle zákona č. 369/1992 Zb. o obecnom zriadení Mesto Banská Bystrica zabezpečuje na udržanie zdravých životných podmienok údržbu verejných priestranstiev v rámci zelene. Mesto túto činnosť zabezpečuje prostredníctvom príspevkovej organizácie Záhradnícke a rekreačné služby mesta BB, ktorá spočíva hlavne v starostlivosti o trávniky, kvetinovej výsadby, z náhradnej výsadby a ošetrovaní drevín.

Od apríla do októbra prebieha starostlivosť o trávniky, čo zahŕňa jarne vyhrabávanie trávnikov, kosenie trávy a pohrabanie pokosenej trávy na verejných priestranstvách, na sídliskách, na detských ihriskách, ale aj v materských škôlkach a na cintorínoch v celkovej výmere 3 356 330 m². V rámci starostlivosti o trávniky sa počas roku 2024 pokosilo v priebehu sezóny spolu 6 038 301 m². Počet kosieb sa pohyboval od ôsmich kosieb na najfrekventovanejších miestach v centre mesta, po dve kosby v extraviláne mesta, hlavne popri cestách a svahovitých plochách, extenzívne využívaných plochách a na okraji sídlisk. V rámci údržby zelených plôch bola vykonávaná likvidácia invázných rastlín na pozemkoch v majetku mesta. Táto činnosť vyplýva mestu zo zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V intraviláne mesta B. Bystrica evidujeme 18 lokalít výskytu s výmerou takmer 55 431 m² vo vlastníctve mesta a 25 lokalít s výmerou 161 468 m², ktoré sú neudržiavané a neošetrované a sú vo vlastníctve súkromných

osôb a developerských spoločností. Náročnosť údržby trávnatých plôch zvyšuje profil terénu, kde veľká časť plôch je na svahoch. Výmera predstavuje 541 302 m². Tento problém je hlavne v Sásovej, na Fončorde a čiastočne aj v Radvani. V rámci údržby trávnatých plôch sa vykonáva kosenie výbehov pre psov v Sásovej a v Podlaviciach, oddychovo-rekreačných zón v Sásovskej doline, Laskomerskej doline a pri Medokýši na Štiavničkách.

Z dôvodu adaptácie na zmenu klímy a zachovania biodiverzity správca mestskej zelene pristúpil na vybraných 24. plochách k zníženiu intenzity kosieb, a na troch plochách zabezpečuje mozaikovitú kosenie.

Údržba drevín pozostáva z orezávania živých plotov a krov. V roku 2024 sa ošetrilo 34 829 m² živých plotov a 13 445 ks krov. Okrem toho boli upravované rezom kroviny najmä tie, ktoré obmedzovali priechodnosť ciest a chodníkov, alebo v obytných zónach poškodzovali opláštenie bytových domov. Súčasťou je úprava korún stromov, ktoré lemujú chodníky na sídliskách, dotvárajú vzhľad námestia a takisto zelené plochy v meste. Minulý rok sa ošetrilo 2 885 ks stromov. V roku 2024 sa z riadnych výrubových rozhodnutí vyrúbalo 107 kusov vzrastlých stromov, hlavne z pohľadu zlého zdravotného stavu drevín.

Významnú časť tvorí kvetinová výzdoba, ktorá skrášľuje námestia, križovatky, kruhové objazdy a parky. Kvetinových záhonov vrátane výsadiieb na kruhových objazdoch je v meste rozmiestnených 2 446 m². V priebehu roka 2024 nastal pokles udržiavaných kvetinových záhonov o 5,4 m². Pokles výmery záhonov vznikol realizáciou nových trvalkových záhonov na Povstaleckej, Limbovej a Golianovej ulici a znížením výmer sezónnych záhonov, ktoré boli zatrávené. Početnosť mobilnej výsadby sa o niečo navýšil, osadením nových mobilných kvetináčov na Golianovej ulici. Mobilná výsadba zahŕňa kvetinovú výzdobu mostov, stĺpov verejného osvetlenia najmä v historickom centre mesta. Výsadba sezónnych kvetinových záhonov sa realizuje dvojfázovo pre jarný, jesenný a letný efekt. Pre spoločný jesenný a jarný efekt sa vysadilo 20 000 dvojročiek a vzhľadom na pokračujúcu prestavbu záhonov aj 12 000 kusov cibulovín. Pre letný efekt sa vysadilo 46 900 kusov letničiek z osív. Formou mobilnej zelene a kvetinových pyramíd sa vysadilo 4 000 kusov kvetov.

Deratizácia

Tak ako každoročne, aj v roku 2024 prebehla celomestská deratizácia v meste Banská Bystrica s dôrazom na jarné a jesenné obdobie, o ktorej dávame formou oznámenia zverejnenej na úradnej tabuli mesta vedieť širokej verejnosti. Okrem týchto zásahov bolo potrebné vykonávať aj operatívne zásahy v letnom období, čo môžeme pripisovať k čoraz častejším slabým zimným obdobiam resp. klimatickým zmenám.

Výkon deratizácie sa sústredil najmä na verejné priestranstvá. Súčasne sa vykonávala deratizácia vybraných častí splaškovej a dažďovej kanalizácie, ktorú si zabezpečujú ich správcovia. Počas výkonu deratizácie za uplynulý rok bol zistený stredný, v niektorých lokalitách až veľký výskyt hlodavcov. Počet zásahov v roku 2024 bol 81, aj vďaka tomu, že sa do deratizácie podarilo zapojiť správcovské spoločnosti bytových domov a takisto aj správcu kanalizačných sietí.

Ďalšou činnosťou v rámci deratizácie bolo vykonávanie dezinfekčných a dezinfekčných prác v materských školách, sociálnych zariadeniach a pod. V roku 2024 prebehlo 14 dezinfekčných zásahov a to predovšetkým v materských školách a sociálnych zariadeniach, ale aj na verejných priestranstvách a detských ihriskách.

Údržba vodných tokov

Na území mesta Banská Bystrica sa nachádza alebo ním prechádza 11 vodných tokov. Z toho najväčším vodným tokom je rieka Hron a ostatné majú charakter potokov. Mesto Banská Bystrica malo v správe do roku 2014 dva vodné toky – Rudlovský potok a tok Uduaná.

Mesto na Rudlovskom potoku zabezpečuje v spolupráci so spoločnosťou MIS údržbu na miestach, kde tok vchádza do podzemnej časti, kde v roku 2024 túto údržbu vykonalo 8 krát.

Spoločenské zvieratá

Úlohou obce v danej oblasti je ochrana obyvateľov mesta pred možným napadnutím zo strany voľne sa pohybujúcich spoločenských zvierat rovnako ako aj ochrana opustených zvierat. Za týmto účelom bola v roku 2004 zriadená prevádzka Karanténnej stanice pre spoločenské zvieratá so sídlom vo Zvolene, ktorej poslaním je poskytnúť dočasné prístrešie a starostlivosť zabehnutým, túlavým a opusteným spoločenským zvieratám - psom a mačkám. Karanténna stanica slúži pre potreby miest Banská Bystrica a Zvolen a je pod kontrolou Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Zvolen.

Obec je povinná zabezpečiť odchyt túlavých zvierat na území obce a ich umiestnenie do karanténnej stanice alebo útulku pre zvieratá prostredníctvom osoby schválenej na odchyt túlavých zvierat. Obec je taktiež povinná prevziať túlavé zviera nájdené na území obce od nálezcu a umiestniť ho v karanténnej stanici alebo útulku pre zvieratá. Obec zabezpečuje starostlivosť o túlavé zviera od okamihu jeho prevzatia a po tom, ako nadobudne vlastníctvo k zvieraťu, môže aj bezodplatne previesť vlastníctvo zvieraťa na karanténnu stanicu alebo útulok pre zvieratá. Ak nálezca odovzdá túlavé zviera priamo karanténnej stanici alebo útulku pre zvieratá, karanténna stanica alebo útulok pre zvieratá sú povinné o prevzatí zvieraťa upovedomiť obec, na území ktorej bolo zviera nájdené a zaregistrovať túlavé zviera do registra odchytených túlavých zvierat. V karanténnej stanici, útulku pre zvieratá a v stanici pre zvieratá môže byť umiestnené aj zviera, ktoré bolo zaistené orgánmi činnými v trestnom konaní na účely trestného konania najmä v prípadoch týrania zvieraťa, zvieraťa, ktoré bolo predmetom nelegálneho obchodovania, zvieraťa, ktoré spôsobilo ujmu na živote, zdraví alebo majetku alebo zvieraťa zadržaného počas výkonu veterinárnej kontroly. O umiestnení zvieraťa v karanténnej stanici, v útulku pre zvieratá alebo v stanici pre zvieratá rozhoduje veterinárny inšpektor pri kontrole na mieste.

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá sa nachádza na adrese Unionka 17 Zvolen, má kapacitu 60 voliér a slúži pre potreby miest Banská Bystrica a Zvolen. Zmluvu o umiestnení odchytených túlavých zvierat má mesto Banská Bystrica aj s obcou Kováčová.

Počty odchytených a adoptovaných spoločenských zvierat v roku 2023	
	SPOLU
Počet odchytených psov	85
Počet adoptovaných psov	33

Karanténna stanica poskytuje bezplatné odborné konzultácie v kynologickej problematike v zmysle platnej legislatívy pre občanov. V spolupráci so Štátnou ochranou prírody a Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou BB, ZV usmerňuje občanov v prípade podozrenia na týranie zvierat, napr. o veci ako postupovať, ako a kam podať podnet a podobne.

Uskutočnené akcie v roku 2023:

V roku 2024 v tomto zariadení prebehlo:

- ukončenie opráv voliér sekcia „B“ prekrytie vrchu voliér pod strechov

- uskutočnená ukážka výcviku psíkov v MŠ Selce 3.6.2024
- prostredníctvom Firmy Kronospan ZV – sponzorsky dodané drevotrieskové dosky na výrobu búd pre psi v KS ZV
- prostredníctvom Ústavu na Výkon trestu Banská Bystrica sponzorsky vyrobené a dodané 4 ks zateplených psích budy pre potreby KS

Menšie obecné služby - aktivačné práce

Mesto sa v rámci menších obecných služieb prostredníctvom aktivačných pracovníkov a odsúdených v rámci trestu povinnej práce zameriava na tvorbu, ochranu, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov mesta, s dôrazom na zabezpečenie čistoty verejných priestranstiev ako aj na rozvoj a poskytovanie sociálnych služieb a ďalších činností mesta v sociálnej oblasti.

Činnosti sa vykonávajú na základe dohôd a zmlúv uzatvorených medzi Mestom BB a UPSVaR v BB resp. Okresným súdom v Banskej Bystrici. Počty aktivačných pracovníkov sa počas kalendárneho roka neustále menili. Ich pracoviskom sú zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta, MsÚ v BB a časť je pracovníkov je umiestnená v teréne, ktorá zabezpečuje hlavne poriadok a odstraňovanie malých „čiernych skládok“ na verejných priestranstvách. Na aktivačnej činnosti sa v roku 2024 fyzicky zúčastňovalo do 50 pracovníkov. Okrem toho Mesto Banská Bystrica dlhodobo spolupracuje s Okresným súdom Banská Bystrica, ako poskytovateľ prác pri výkone Trestu povinnej práce odsúdenými. V roku 2024 tento Trest povinnej práce však nevykonávala žiadna osoba.

Na základe VZN Mesta Banská Bystrica č. 9/2020 o miestnej dani za užívanie verejného priestranstva sa zlepšilo odstraňovanie auto vrakov a to cez agendu MP Mesta Banská Bystrica, ktorá vyzýva majiteľov na odstránenie vozidiel z verejných priestranstiev pod hrozbou uplatnenia daňovej povinnosti.

Prostredníctvom využitia aktivačných prác je pre rok 2025 cieľom:

- podpora udržiavania pracovných návykov uchádzačov o zamestnanie formou menších obecných služieb,
- zlepšenie tvorby a ochrany, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov obce,
- pomoc pri mimoriadnych udalostiach a odstraňovaní ich následkov,
- hrabanie, zber drobného komunálneho odpadu, udržiavanie poriadku na stojiskách nádob na komunálny odpad, príprava nadrozmerneho odpadu na odvoz a pod.

Investičná a rozvojová činnosť mesta

Odbor rozvojových aktivít mesta Banská Bystrica zabezpečuje úlohy v investičnej činnosti, organizuje a riadi projektové práce a činnosti. Spolupracuje pri príprave koncepcií a projektových zámerov mesta s organizačnými útvarmi MsÚ a s externými partnermi projektov. Tvorí koncepcie, riadi a koordinuje činnosť oddelení organizačne začlenených do odboru s cieľom podpory rozvojových aktivít mesta. Člení sa na:

- Oddelenie implementácie projektov (ORA IP)
- Oddelenie investičnej výstavby (ORA IV)
- Oddelenie inovatívnych riešení a adaptácie na zmenu klímy (ORA IK)
- Oddelenie verejného obstarávania a nákupu (ORA VO)

Oddelenie implementácie projektov (ORA IP) koordinuje činnosti na získavanie nenávratných finančných príspevkov a dotácií do rozpočtu mesta pre prípravu a realizáciu rozvojových projektov mesta. V rámci projektového manažmentu zodpovedá za prípravu rozvojových aktivít mesta, vytvára možnosti spolupráce pri tvorbe a realizácii rozvojových zámerov mesta a vyhľadáva mimorozpočtové zdroje financovania projektov. Koordinuje realizáciu projektov Mesta Banská Bystrica spolufinancovaných z európskych fondov, dotácií a grantov. Zabezpečuje propagáciu implementovaných projektov, sleduje čerpanie dotácií, zodpovedá za riadenie projektov, komunikuje s poskytovateľom mimorozpočtových zdrojov a zabezpečuje monitoring realizovaných projektov. Zároveň zabezpečuje úlohy vyplývajúce z Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta (PHRSR). Pripravuje vypracovanie, aktualizáciu a vyhodnotenie plnenia PHRSR. Súčasne zabezpečuje súlad PHRSR s odvetvovými koncepciami rozvoja v meste a s vyššími rozvojovými dokumentami na krajskej a národnej úrovni.

Oddelenie investičnej výstavby (ORA IV) zabezpečuje a obstaráva vstupné podklady pre lokalizáciu stavby, vypracováva opis predmetu obstarania pre verejné obstarávania na zabezpečenie prípravnej, projektovej dokumentácie a realizáciu stavby. V rámci úseku technického dozoru protokolárne zodpovedá za odovzdanie staveniska, sleduje dodržiavanie podmienok stavebných povolení po dobu realizácie stavby, zodpovedá za kontrolu vecnej správnosti vykonávaných prác na stavbe a dodržiavanie časového harmonogramu a takisto za vydanie kolaudačného rozhodnutia. Z hľadiska nákladov zodpovedá za kontrolu rozpočtov a fakturácie podľa skutočne vykonaných prác.

Oddelenie inovatívnych riešení a adaptácie na zmenu klímy (ORA IK) podporuje inteligentný rozvoj mesta s využitím technických a technologických inovácií vrátane IKT technológií, s cieľom zvýšiť kvalitu života, efektívnosť jeho fungovania a urobiť ho energeticky úspornejším. Zavádza koncept SMART CITY do reálnych projektov, vytvára SMART CITY koncepty a stratégie inteligentného rozvoja mesta. Zároveň na úseku energetiky implementuje koncepciu mesta v oblasti energetiky, vedie evidenciu odberných miest, zabezpečuje podklady pre zmluvy na dodávky elektriny, tepla a plynu. Zabezpečuje spracovanie štatistík, komunikuje s dodávateľmi energií a spravuje objekty z hľadiska energetickej náročnosti, pričom navrhuje a vyhodnocuje energetické úspory a spolupracuje na tvorbe inteligentného riadenia budov. V rámci agendy na úseku životného prostredia a adaptácie na zmenu klímy realizuje adaptačnú a mitigačnú stratégiu mesta, nízkouhlíkovú stratégiu a presadzuje environmentálnu politiku mesta. Implementuje projekty v oblasti zmeny klímy a životného prostredia.

Na úseku **Oddelenia verejného obstarávania a nákupu (ORA VO)** metodicky riadi a usmerňuje proces verejného obstarávania v podmienkach MsÚ, vyhlasuje obstarávanie zverejnením vo vestníku pre VO, vypracováva a dohliada na prípravu podkladov a na ich distribúciu uchádzačom. Zabezpečuje

vypracovanie odpovedí na otázky k súťažným podkladom, priebeh otvárania obálok s ponukami a spracovanie následného záznamu. Zodpovedá za spracovanie výsledkov vyhodnotenia a vyhotovenie zápisnice o vyhodnotení ponúk, uzatvorenie zmluvy s víťazným uchádzačom a archiváciu dokladov. Vypracováva plán verejného obstarávania a zodpovedá za zverejňovanie všetkých relevantných informácií v procese verejného obstarávania.

V roku 2024 Odbor rozvojových aktivít pokračoval v realizácii projektov zameraných na rozvoj mesta v súlade so schválenými strategickými dokumentami, najmä v súlade s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja a jeho aktualizovaným akčným plánom. Celkový počet realizovaných projektov je premietnutý v tabuľke č. 1., v časti „Nefinančné ukazovatele“, zahŕňajúci spoločne investičné a neinvestičné akcie.

PROGRAM PHSR	POČET REALIZOVANÝCH PROJEKTOV ZA R. 2024
1. Ekonomický rozvoj	0
2. Vzdelávanie	17
3. Doprava a technická infraštruktúra	27
4. Moderná samospráva	2
5. Kultúra, šport, voľný čas a mládež	6
6. Sociálny rozvoj a bývanie	9
7. Životné prostredie	21
SPOLU	82

V priebehu roku 2024 Oddelenie implementácie projektov podalo celkovo dvadsať žiadostí na získanie financií z externých zdrojov, pričom časť z nich bola schválená už v roku 2024. Významný podiel schválených žiadostí tvoria financie na obnovu základných škôl z Plánu obnovy, s realizáciou v roku 2025 a financie na výstavbu, stavebné úpravy alebo rekonštrukciu cyklistickej infraštruktúry (Mestská cyklistická trasa Námestie slobody - Sásová - vetva B - 1. etapa, Mestská cyklistická trasa Námestie Ľ. Štúra – Fončorda, Internátna, Tulská - 1. etapa a Mestská cyklistická trasa Hušták – Kráľová, Vetva A, úsek č.2).

Uskutočnené významné projekty, investície v roku 2024

V roku 2024 bol ukončený projekt Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica, financovaný z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, v rámci ktorého bolo okrem aktivít z predchádzajúcich rokov zrekonštruované osvetlenie na vybraných materských školách, vonkajšie prostredie najmladších obyvateľov mesta okrášlilo vybudovanie dažďových a ovocných záhrad v troch materských školách a v desiatich materských školách pobyt vonku spríjemňuje tieniaca technika nad pieskoviskami. S cieľom podporiť nemotorovú

dopravu bolo v rámci projektu vybudované aj bicyklové stanovisko s fotovoltickými panelmi pre zamestnancov mesta a zakúpené elektro bicykle.

Bezpečnosť seniorov v zariadeniach Družby, Internátna a 9. mája zvýšil projekt inštalácie a konfigurácie dorozumievacieho systému medzi personálom a klientom s obojstranným hlasovým spojením a s akustickou a optickou signalizáciou, umožňujúci nepretržitú komunikáciu, súčasťou prác bola aj inštalácia tlačidiel núdzového volania, signalizačných svetiel a detektorov dymu.

Z dôvodu nevyhovujúceho stavu mostných objektov na území mesta bola v roku 2024 realizovaná rekonštrukcia mosta na Mládežníckej ulici pri otočke MHD, pozostávajúca z odstránenia pôvodného mosta a vybudovania nového objektu vrátane chodníka pre peších a nového verejného osvetlenia. Jeho odovzdanie do predčasného užívania umožní odklonením dopravy rekonštrukciu veľkého mosta nad otočkou MHD plánovanú v blízkej budúcnosti.

Významnou investíciou ukončenou v roku 2024 bolo vybudovanie oddychovej zóny Tajovka revitalizáciou pôvodne zanedbaného priestoru pre verejnosť, nachádzajúceho sa v blízkosti frekventovanej cyklotrasy.

V rámci projektu boli vybudované herné prvky z agátového dreva, komunitné ohnisko, mobiliár, cyklistické umelecké dielo zo starých bicyklov, verejná Wi-Fi a kamerový systém, pričom dôraz sa kládol aj na ekologickú úpravu pravého brehu vodného toku Tajovka a vybudovanie siete chodníkov s mlatovým a štrkovým povrchom.

Plánované projekty v roku 2025

Strategicky prepojené projekty budovania cyklotrás na území mesta a revitalizácie Zelených sídlisk sú jednou z najvýznamnejších investícií plánovaných na rok 2025, pričom rozširujú mobilitu a ekologické trasy a zároveň zlepšujú mikroklimu a dostupnosť verejných priestorov. S kompletnou projektovou prípravou začatou v predchádzajúcich rokoch sa mohlo mesto uchádzať o mimorozpočtové zdroje na vybudovanie cyklotrás a v kombinácii s vlastnými zdrojmi pribudnú v roku 2025 nielen nové cyklotrasy, ale aj zrekonštruované chodníky a združené chodníky v mestských častiach Fončorda, Radvaň a Sásová. V projekte Zelené sídliská je ambíciou samosprávy oživiť priestory opatreniami ako sú výsadba stromov, obnova spevnených plôch, osadenie mobiliáru a hracích prvkov, s cieľom tmiť mestské tepelné ostrovy a zlepšiť kvalitu bývania. Projekt je rozdelený na sedem samostatných častí, (lokalita BERNOLÁKOVA-RADVANSKÁ, lokalita GAŠTANOVÁ-LIPOVÁ-LIMBOVÁ-POVSTALECKÁ, lokalita SEVERNÁ, lokalita VANSOVEJ, lokalita MAGURSKÁ-KRIVÁNSKA-JELŠOVÝ HÁJIK, lokalita PODHÁJ a lokalita MLÁDEŽNÍCKA-DRUŽBY-OKRUŽNÁ), po odovzdaní dokumentácie pre územné rozhodnutie bude dokončená dokumentácia pre stavebné povolenie a s ohľadom na financie začne proces verejného obstarávania na zhotoviteľa.

Keďže mesto bolo úspešné aj v získaní mimorozpočtových zdrojov na obnovu štyroch základných škôl, ktorých technický stav je nevyhovujúci, zámerom mesta je zateplenie obvodových stien a striech z dôvodu zníženia energetickej náročnosti na ZŠ Golianova a ZŠ SNP. ZŠ J.G. Tajovského čaká obnova vnútorných priestorov a blízkeho okolia školy s vybudovaním exteriérovej učebne a obnova športovísk. Na základnej škole Sitnianska je naplánované vybudovanie najväčšej zelenej strechy v rámci mesta, ktorá zlepší mikroklimu, zmierni dopady klímy a zníži prehrievanie. Zahájenie prác na obnovách je naplánované po ukončení verejného obstarávania na zhotoviteľa v roku 2025, s ukončením v nasledujúcom roku.

Dlhodobu uzatvorenú schodisko a rampa na objekte občianskej vybavenosti na Rudohorskej ulici predstavovalo pre obyvateľov mesta ohrozenie a i napriek nejasným vlastníckym vzťahom pristúpi mesto aj na základe odporúčenia statika k ich odstráneniu a následne k oprave ostávajúceho schodiska.

V priebehu roka 2024 diagnostika preukázala závažné porušenie statiky mosta nad R1 pri vozovni Kremnička, z toho dôvodu došlo k odstráneniu mosta a mesto zároveň začalo projektovú prípravu na vybudovanie nového mostného telesa.

Aj v roku 2025 plánuje mesto Banská Bystrica podávať projekty na získanie finančných prostriedkov na realizáciu projektov pre zlepšenie kvality života jeho obyvateľov.

Šport

Mesto Banská Bystrica vytvára podmienky na rozvoj telesnej kultúry, v zmysle koncepcie rozvoja športu a na základe analýz športovej infraštruktúry, demografie, prírodných daností stanovuje strategické ciele a priority mesta v oblasti športu. Rozširuje ponuku a kvalitu služieb športu, ktoré spolu so športovými združeniami a poskytovateľmi zlepšujú športovú infraštruktúru a organizačné zabezpečenie športových podujatí. Podporuje predovšetkým mládežnícky šport, zabezpečuje systematicky správu mestskej športovej infraštruktúry a podporu športových podujatí, ktorých je organizátorom. Koordinuje a poskytuje súčinnosť na organizovaní medzinárodných športových podujatiach. Obyvateľom mesta boli a sú športové aktivity veľmi blízke. V roku 2017 získala Banská Bystrica titul Európske mesto športu 2017, nesie názov mesto olympijských víťazov a v roku 2022 sa stalo dejiskom najväčšieho športového podujatia na Slovensku – Európskeho olympijského festivalu mládeže 2022.

Kompetencie mesta v oblasti športu:

- podieľa sa na výbere a príprave športových talentov,
- podporuje organizovanie športových podujatí miestneho významu,
- utvára podmienky na rozvoj športu pre všetkých,
- podporuje športovú aktivitu zdravotne postihnutých občanov,
- podporuje iniciatívy v rámci telesnej kultúry zamerané na ochranu prírody,
- kontroluje účelnosť využívania finančných prostriedkov poskytnutých na telesnú kultúru,
- spolupracuje s občianskymi združeniami, obcami a inými právnickými a fyzickými osobami, ktoré pôsobia v oblasti telesnej kultúry.

Mesto v zmysle zákona o športe pri výkone samosprávy:

- vypracúva koncepciu rozvoja športu v meste,
- podporuje výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu, údržbu a prevádzkovanie športovej infraštruktúry v obci v spolupráci so športovými organizáciami,
- zabezpečuje využívanie športovej infraštruktúry v základných školách, ktorých je zriaďovateľom a športovej infraštruktúry vo vlastníctve alebo v správe mesta na šport pre všetkých so zameraním na mládež,
- oceňuje športovcov, športové kolektívy a športových odborníkov pôsobiacich v meste.

Oddelenie športu v rámci pracovnej činnosti v roku 2023 spolupracovalo so športovými klubmi, občianskymi združeniami, obcami a inými právnickými a fyzickými osobami v oblasti telesnej kultúry. Poskytovalo poradenstvo športovým subjektom a jednotlivcom v oblasti športu v zmysle platnej legislatívy (Zákona č. 440/2015 o športe Z. z. a Zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí).

Oddelenie športu v rámci pracovnej činnosti v roku 2024 spolupracovalo so športovými klubmi, občianskymi združeniami, obcami a inými právnickými a fyzickými osobami v oblasti telesnej kultúry. Poskytovalo poradenstvo športovým subjektom a jednotlivcom v oblasti športu v zmysle platnej legislatívy (Zákona č. 440/2015 o športe Z. z. a Zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí).

Mesto Banská Bystrica v roku 2024 nevyčlenilo finančné prostriedky určené na podporu športových subjektov vo forme dotácií.

Prehľady o poskytnutých dotáciách sú zverejnené na webovej stránke mesta:

Kalendár podujatí a projektov mesta Banská Bystrica je zverejnený na webovej stránke mesta:

<https://cdn.banskabystrica.sk/2024/11/Rocny-kalendar-podujati-2024.pdf>

Napriek nepriaznivej finančnej situácii mesto pokračovalo v **organizovaní mestských tradičných športových podujatí**:

- Najlepší športovci mesta Banská Bystrica - Mesto každoročne oceňuje športovcov a športové kolektívy za mimoriadne športové výsledky v rôznych kategóriách. Pravidelne sú oceňovaní aj telesne postihnutí športovci, tréneri, funkcionári a pracovníci v športe. Je vyhlasovaná športová osobnosť mesta a uvádzanie významných športovcov za mimoriadny prínos do Siene slávy športovcov mesta.
- Olympijské festivaly detí mesta - Každoročne si žiaci I. a II. stupňa všetkých banskobystrických základných škôl zmerajú svoje sily v atletických disciplínach, ako aj v kolektívnych športoch, ako napríklad basketbal, florbal, vybíjaná a futbal. Celkovo sa do súťaží zapojilo cca 1200 žiakov.
- Športová olympiáda detí materských škôl / 26. ročník - Jednou z dlhoročných ambícií mesta Banská Bystrica je rozvoj športových aktivít detí a mládeže. V súlade s olympijskou myšlienkou, ktorá už po tisícročia rozvíja telo i ducha, posilňuje priateľstvá, súťaženie podľa pravidiel fair play, pomoc súperovi, či učí poznanie vážiť si všetkých ľudí, mesto v roku 2024 organizovalo Olympijské festivaly detí mesta Banská Bystrica. Cieľom festivalov je formovanie trvalého vzťahu detí a mládeže k športu, zapojenie čo najväčšieho počtu detí a žiakov do súťaží a spojenie športu s olympijskou výchovou.
- Európsky týždeň športu 2024 - Banská Bystrica sa každoročne zapája do Európskeho týždňa športu (ETŠ), ktorý sa uskutočnil od 23. do 30. septembra. Mesto spolu so športovými združeniami pre obyvateľov pripravuje množstvo športových aktivít, do ktorých sa zapája široká verejnosť.
- Športová olympiáda seniorov - Obľúbené športové podujatie pre seniorov, organizované v rámci Akadémie európskeho seniora.
- Banskobystrická plavecká 24 hodinovka - K vianočným sviatkom v meste pod Urpínom patrí už tradične obľúbené športové podujatie, ktoré je na Slovensku jedným z najväčších svojho druhu pre všetky vekové kategórie. V roku 2024 sa uskutočnil už 26. ročník. Počas 24-hodinového maratónu môžu obyvatelia i návštevníci Banskej Bystrice zdarma využiť 1,5 hod. vstup na krytú plaváreň Štiavničky a pritom odplávať symbolických 100 metrov pre zdravie. V roku 2024 navštívilo počas podujatia krytú plaváreň 3 212 ľudí. Symbolických 100 metrov pre zdravie odplávalo rekordných 2 299 účastníkov.

Oddelenie športu v roku 2024 participovalo na významných športových podujatiach:

- Trojkráľový večerný beh
- Banskobystrická latka 2024
- Grand Prix Banská Bystrica 2024 v džude
- Majstrovstvá Európy v atletike do 18 rokov
- Detská liga v malom futbale
- Banskobystrický maratón
- Majstrovstvá Slovenska v malom futbale
- Detské majstrovstvá Slovenska v malom futbale
- P-T-S míting

- Olympijský deň
- Banskobystrický chodecký míting a medzinárodné preteky v atletickej chôdzi

Mesto Banská Bystrica v roku 2024 vytváralo podmienky pre podporu zdravého spôsobu života občanov formou poskytnutia zľavneného vstupného pre návštevníkov krytej plavárne, a to formou dotácie na zabezpečenie prevádzkových výdavkov krytej plavárne, ktorá bola poskytnutá mestskej obchodnej spoločnosti MBB a. s. Každoročne sa žiaci 2., 3. a 5. ročníkov banskobystrických základných škôl zapájajú do projektu Odstraňovania plaveckej negramotnosti žiakov ZŠ . Zároveň sa vďaka finančnej podpore žiaci 1. a 2. ročníkov ZŠ mohli bezplatne zúčastniť na projekte Odstraňovania korčuľarskej negramotnosti. Oddelenie športu koordinuje harmonogramy žiakov na vyššie uvedených projektoch.

Mesto prostredníctvom príspevkovej organizácie ZAaRES v roku 2024 zabezpečovalo aj údržbu bežeckých lyžiarskych tratí. V roku 2024 sa nepodarilo otvoriť bežkársky okruh v areáli zimných športov na kúpalisku na Štiavničkách Bežecké trate v Kremnických vrchoch (Králiky, Skalka, Kordíky, Horné Pršany, Králiky – bežecký areál), Starohorských vrchoch (okruhy okolo Jesenskej skaly Šachtičiek, Donovaly), vo Veľkej Fatre (sedlo Malý Šturec – cesta na Kráľovu studňu) a podobne boli pravidelne upravované.

Oddelenie športu spolupracovalo so športovými subjektmi na území mesta, centrami voľného času na základe vzájomnej spolupráce dopĺňalo databázu športových inštitúcií a aktualizovalo webovú stránku mesta v oblasti športu, zabezpečovalo propagáciu športových podujatí na webových portáloch mesta. Oddelenie športu viedlo evidenciu oznámení o konaní športových podujatí, poskytovalo odborné poradenstvo organizátorom športových podujatí a vykonávalo kontrolnú činnosť v zmysle Zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí. Oddelenie športu vo veľkej miere prispievalo pri organizovaní športových podujatí aj nefinančným plnením, a to hlavne propagovaním podujatí na webových portáloch mesta, bezplatným výlepom plagátov na výlepných plochách mesta, propagovaním podujatí v Radničných novinách. Ďalej poskytovaním propagačných predmetov a materiálov mesta ako aj cien pre víťazov alebo návštevníkov podujatia prispievalo k budovaniu pozitívneho imidžu mesta. V rámci Konceptie rozvoja športu mesta Banská Bystrica na roky 2021 – 2027 oddelenie športu v súčinnosti so ZAaRESom spracovávalo pasportizáciu športových ihrísk na území mesta a ich následné zaznačenie do digitálnej mapy mesta Banská Bystrica.

Realizované projekty v roku 2024

V termíne od 18. do 21. júla sa na Atletickom štadióne SNP Dukla uskutočnili Majstrovstvá Európy v atletike do 18 rokov, ktorého sa zúčastnilo 1 187 atlétov zo 48 krajín.

Mestu Banská Bystrica sa podarilo uspieť so žiadosťou o grant z Fondu na podporu športu na výstavbu hokejbalového ihriska a skateparku, s ktorého realizáciou sa začalo v lete 2024 s plánovaným dokončením na jar 2025.

Počas mesiacov júl – november prebehla rozsiahla rekonštrukcia spŕch a sociálnych zariadení na krytej plavárni Štiavničky, počas ktorej sa odstránili netesnosti, ktoré spôsobovali priesaky vody.

Plánované projekty v roku 2025

V roku 2025 mesto Banská Bystrica vyčlení finančné prostriedky v objeme 220 000 €, ktoré sú určené na podporu športových subjektov vo forme dotácií. Mesto v roku 2025 taktiež podporí kluby pôsobiace v meste Banská Bystrica prostredníctvom bezplatných prenájmov telocvični základných škôl a športovísk v gescii mesta.

Aj napriek nepriaznivej finančnej situácii bude pokračovať v organizovaní mestských tradičných športových podujatí a poskytne súčinnosť pri organizovaní významných športových podujatí či už

formou propagácie, poskytnutím propagačných predmetov mesta pre účastníkov podujatí, materiálno-technickým zázemím, súčinnosťou na organizácii podujatí príslušníkmi MsP a pod.

Oddelenie športu bude podporovať športové aktivity zdravotne postihnutých športovcov, ako napr. HANDI OPEN, rôzne charitatívne a benefičné podujatia, poskytne súčinnosti na podujatiach ako Detská liga v malom futbale, Majstrovstvách Slovenska v malom futbale detí aj dospelých a na jubilejnom 60. ročníku prestížneho atletického mítingu P-T-S.

Mestu Banská Bystrica začne s budovaním rozsiahlej siete cyklotrás v Sásovej, Rudlovej v Radvani a na Fončorde, ktoré budú prepojené s centrom mesta.

V zmysle Konceptie rozvoja športu bude oddelenie športu naďalej participovať na vyhlásených výzvach týkajúcich sa výstavby, modernizácie, rekonštrukcie a údržby mestskej športovej a školskej infraštruktúry, aj v súčinnosti s odbornými útvarmi MsÚ a so športovými inštitúciami.

Cestovný ruch

Cestovný ruch zasahuje do viacerých oblastí rozvoja mesta Banská Bystrica a jeho hlavnou prednosťou je všestranný prínos k sociálnemu a hospodárskemu rozvoju a pre široké spektrum cieľových skupín, ktorým z jeho rozvoja plynú viaceré benefity. Naším hlavným cieľom je podporovať rozvoj udržateľného cestovného ruchu v regióne. V tejto oblasti úzko spolupracujeme s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Stredné Slovensko (OOCR) a Krajskou organizáciou cestovného ruchu Banskobystrický kraj Turizmus (KOCR), čím prispievame k zvýšeniu ekonomickej, sociálnej a environmentálnej odolnosti regiónu. Spoločne sa zameriavame na vytváranie a propagáciu atraktívnych, udržateľných produktov v oblasti cestovného ruchu, ktoré sú čoraz viac vyhľadávané návštevníkmi, či už domácimi, alebo zahraničnými.

Ciele:

- Podpora udržateľného rozvoja cestovného ruchu
- Zvýšenie počtu prenocovaní v meste a regióne
- Podpora regionálnej ekonomiky
- Vytváranie nových pracovných miest
- Zlepšovanie kvality života obyvateľov

Dobre nastavená marketingová podpora a strategické plánovanie dávajú mestu Banská Bystrica silný potenciál stať sa lídrom v rámci Banskobystrického kraja. Naša ambícia je vybudovať strategickú pozíciu, ktorá umožní efektívne prezentovať prírodné bohatstvo regiónu, využívať dostupnú infraštruktúru a poskytovať kvalitné služby návštevníkom. Rastúci záujem o stredné Slovensko a mesto Banská Bystrica je aj výsledkom aktívnej propagácie v zahraničí. V spolupráci s OOCR a KOCR sa mesto pravidelne zúčastňuje medzinárodných veľtrhov a výstav, pričom tieto aktivity sú realizované v rámci stanoveného ročného rozpočtu. Marketingové aktivity sú zamerané na zvyšovanie povedomia o našom meste a ponuke cestovného ruchu v regióne Stredné Slovensko, či už medzi domácimi alebo zahraničnými návštevníkmi.

Hlavnou úlohou mesta v oblasti cestovného ruchu je zvýšiť počet návštevníkov a prenocovaní a efektívne koordinovať aktivity v tejto oblasti prostredníctvom aktívneho sieťovania podnikateľov a subjektov pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu. Výsledkom sieťovania by mala byť pestrejšia ponuka a štandard služieb v tejto oblasti.

Štatistické ukazovatele v cestovnom ruchu za rok 2024

Rok 2024 na Slovensku bol obdobím, ktoré sa vyznačovalo vyvážením medzi výzvami a pozitívnymi trendmi. Hospodárstvo síce pokračovalo v raste, ale tempo bolo nižšie, inflácia ostávala vysoko a trh práce čelil výzvam v podobe nedostatku kvalifikovaných pracovníkov /najmä v oblasti cestovného ruchu/. Rok 2024 bol tiež obdobím zotavovania sa slovenského cestovného ruchu, ktorý zaznamenal zníženie návštevnosti v predchádzajúcich rokoch kvôli pandémie. Po zlepšení pandemickej situácie sa Slovensko stalo atraktívnejšou destináciou pre domácich aj zahraničných turistov, čo podporilo sektor služieb a hotelierstva.

Napriek niektorým negatívnym externalitám sme dosiahli významný rast kľúčových štatistických ukazovateľov. Za okres Banská Bystrica sme v prípade počtu návštevníkov za rok 2024 zaznamenali medziročný rast o 7,4 % (z 119 680 na 128 548) a v prípade počtu prenocovaní rast o 13,39 % (z 297 985

na 337 876). Za Banskobystrický kraj vzrástol počet návštevníkov o 6,6 % (zo 625 769 na 667 009) a počet prenocovaní o 8,48 % (z 1 798 055 na 1 918 009). Čo sa týka mesta Banská Bystrica, v roku 2024 došlo k nárastu počtu návštevníkov o 2,65 % (z 51 626 na 52 995). Nárast v počte prenocovaní predstavoval až 18,54 % (z 110 819 na 131 364).

Miestna daň za ubytovanie zaznamenala v roku 2024 až 14,27 percentný nárast – z 183 685,39 Eur na 209 899,61 Eur. Výška dane za ubytovanie sa v roku 2024 nemenila – 2 Eur/osoba/noc.

Najvýznamnejším zdrojovým trhom regiónu zostalo aj v roku 2024 Slovensko. Zahraničné trhy kopírujú celoslovenský trend, pričom medzi kľúčové patria návštevníci z Českej republiky, Maďarska, Poľska, Nemecka a Francúzska. Práve na tieto trhy sa plánujeme zamerať v strednodobom a dlhodobom horizonte. Rok 2024 sa niesol v znamení nárastu návštevnosti aj počtu prenocovaní, pričom rast cien služieb bol výraznejší. Pozitívom ostáva pretrvávajúca ochota spolupracovať, hľadať spoločné riešenia, flexibilne reagovať na zmeny a spoločne formovať konkurencieschopnú ponuku.

Kľúčovým prvkom v oblasti manažmentu cestovného ruchu ostáva aj naďalej činnosť Turistického informačného centra, ktoré zaznamenalo medziročný nárast návštevnosti o takmer 21 % oproti roku 2023, kedy služby využilo 17 970 klientov. Služby Turistického informačného centra v roku 2024 využilo celkovo 21 626 návštevníkov, z toho 5 068 tvorili zahraniční návštevníci. Sprievodcovské služby boli zabezpečené pre 45 skupín, čo predstavovalo spolu 1 489 turistov.

Turistické informačné centrum zároveň pravidelne organizuje Potulky mestom, na ktorých sa v uplynulom roku zúčastnilo 119 osôb. Letné komentované prehliadky mesta a prehliadky kostolov prilákali spolu 238 návštevníkov.

Hodinovú vežu navštívilo celkovo 18 098 osôb, čo je oproti roku 2023 pokles o 3,6 %. Tento pokles spôsobilo daždivé počasie a námraza v zime, kedy z bezpečnostného hľadiska nie je umožnený vstup. Zahraničných turistov bolo 3 825. Najčastejšie prichádzali návštevníci z Českej republiky, Maďarska, Nemecka, Poľska ale aj z Taiwanu či Brazílie.

THURZO – FUGGER zážitková expozícia privítala 8 700 návštevníkov. Priemerná denná návštevnosť expozície dosiahla 25 osôb, čo predstavuje denný priemerný nárast oproti roku 2023 o 5 osôb.

Aktivity v roku 2024

Hlavným cieľom v regióne by mala byť podpora rozvoja cestovného ruchu a monitorovanie kľúčových ukazovateľov, ako sú návštevnosť, počet a dĺžka prenocovaní. Na dosiahnutie tohto cieľa by sa mali realizovať nasledovné aktivity:

a) **Podpora udržateľných produktov cestovného ruchu:** Zjednotenie ponuky turistických produktov v regióne a poskytovanie konzultačných a podporných služieb s cieľom dosiahnuť udržateľný rozvoj a zlepšiť kvalitu služieb.

b) **Marketingové aktivity:** Zamerané na domáci aj zahraničný trh, zahŕňajúce použitie online platforiem (webové stránky banskabystrica.sk, visitbanskabystrica.sk), sociálne siete (Facebook, Instagram), exteriérovú reklamu, platenú inzerciu, články, medzinárodné veľtrhy a podujatia.

c) **Zvýšenie kooperácie subjektov:** Spolupráca medzi subjektmi v regióne a mimo neho pri tvorbe udržateľných produktov cestovného ruchu, vrátane organizácie stretnutí, workshopov a seminárov na výmenu skúseností a podporu spolupráce.

d) **Zvýšenie kvality infraštruktúry a služieb:** Investície do skvalitnenia turistickej infraštruktúry, vrátane údržby turistických chodníkov a cyklotrás, budovania jednotného informačného systému, tvorby náučných chodníkov či realizácie ďalších rozvojových projektov, ktoré odstránia bariéry a zlepšia komfort návštevníkov.

Dôležitým trendom je tiež zvyšovanie vizuálnej atraktivity mestského prostredia a jeho okolia, čo výrazne ovplyvňuje celkový dojem návštevníkov. Estetizácia verejných priestorov zahŕňa najmä úpravu krajiny, kvalitný dizajn mobiliáru, osvetlenia a navigácie. Zároveň sa kladie dôraz na ochranu a udržateľné využívanie prírodného a kultúrneho dedičstva – vrátane jeho obnovy, ochrany prírodných zdrojov, realizácie adaptačných opatrení na zmenu klímy či citlivého a atraktívneho dizajnu, ktorý rešpektuje miestny kontext. Súčasťou týchto snáh je aj redukcia vizuálneho a reklamného smogu. Esteticky a funkčne príťažlivé prostredie prispieva nielen k lepšiemu zážitku návštevníkov, ale aj k vyššej kvalite života miestnych obyvateľov.

Realizované projekty v roku 2024

- Živá panoráma – spolupráca s RSTV 2 – priamy prenos z Banskej Bystrice /zimná panoráma – priemerne 638 000 divákov mesačne, letná panoráma – priemerne 448 000 divákov mesačne/
- Zastrešenie projektu „Európsky týždeň mobility“
- Kampaň „Do práce na bicykli“
- Smartguide – /audiosprievodca po meste/ - naplnenie aplikácie dátami o meste Banská Bystrica
- Propagácia aktivít a podujatí (Cestovný lexikón, Cestovný informátor, Kam do mesta, Radničné noviny, Rodapress a pod.)
- Návšteva partnerov v rámci projektu Európska Fuggerovská cesta
- Turistický vláčik Neusohl – prevádzka v spolupráci s OOCR SS a KOOR Banskobystrický kraj Turizmus
- MÚZpas – spolupráca múzeí a galérií v Banskej Bystrici
- Potulky mestom a letné prehliadky mesta a kostolov (TIC)
- Špeciálne prehliadky TFZE
- Účasť na veľtrhoch a výstavách CR
- Účasť na odborných kurzoch a školeniach
- konferencia Mining treasures - pomoc pri organizácii podujatia a zastrešenie putovnej výstavy
- Výkon práv poľovníctva
- Zasielanie mesačných prehľadov podujatí príslušným obciam (40 obcí) – recipročná propagácia podujatí
- Spravovanie webovej stránky mesta v sekcii podujatia a sociálnych sietí
- Nová verejná graffiti plocha na ZŠ Radvanská
- Svetelný signál z Vartovky
- Svetový deň cestovného ruchu – prejdí sa našou slnečnou sústavou
- Ekologické Vianoce – kompletná prevádzka a systém vratných pohárov vrátane jednotnej mestskej grafiky
- Umiestnenie dotykových kioskov na miestach s vysokou návštevnosťou – plaváreň, foyer MSÚ, UMB
- Nový propagačný materiál – „Bystrica deťom“
- Redizajn mestského merchu
- Nová interaktívna hra s baníckou tematikou v TFZE

- Aktivity realizované v spolupráci s OOCR /financované z členského príspevku mesta/ - infocesty pre zahraničných novinárov, zahraničné veľtrhy – Holidayworld and Regionworld Praha, Dobrý trh Bratislava, ITEP Plzeň, produkty CR – Coffee tour, Food tour, Cyklobus, Skibus, Turbus Barborská cesta, Európska Fuggerovská cesta, tematické komentované prehliadky v spolupráci s Múzeom SNP, zážitkové vlaky, letné večery na starej tržnici, nočné prehliadky, podpora medzinárodných a lokálnych podujatí - The Legits blast, P-T-S míting, Vinšpacírka, Gastrocup, Angelus fest, Hory a mesto, Kováčova Bystrica, Spolupráca na destinačných videách, údržba bežeckých trás a pod.

Plánované aktivity v roku 2025

- Petermanova veža – sprístupnenie Petermanovej veže pre verejnosť v rámci Dní mestskej kultúry
- V spolupráci s OZ Neusohl - zapožičanie medených plátov z Holandska
- Projekt – Urpín serpentíny – dobudovanie osvetlenia, tančiarne, amfiteátra a pod.
- Turistický vláčik Neusohl – prevádzka v spolupráci s OOCR SS a KOOCR Banskobystrický kraj Turizmus
- Konceptia CR mesta Banská Bystrica do roku 2030 – schválenie v septembri 2025
- Smart Guide – doplnenie aplikácie dátami (historické pamiatky, gastronómia, nočný život, všeobecné údaje)
- Prístavisko vodákov pri Zimnom štadióne
- Živá panoráma – spolupráca s RSTV 2 – priamy prenos z Banskej Bystrice
- Zastrešenie projektu „Európsky týždeň mobility“
- Kampaň „Do práce na bicykli“
- MÚZpas – spolupráca múzeí a galérií v Banskej Bystrici – nová verzia
- Potulky mestom a letné prehliadky mesta a kostolov (TIC)
- Špeciálne prehliadky TFZE
- Účasť na veľtrhoch a výstavách CR
- Účasť na odborných kurzoch a školeniach
- Výkon práv poľovníctva
- Zasielanie mesačných prehľadov podujatí príslušným obciam (40 obcí) – recipročná propagácia podujatí
- Spravovanie webovej stránky mesta v sekcii podujatia a sociálnych sietí
- Umiestnenie nových kioskov na miestach s vysokou frekvenciou návštevnosti /Prírodovedná fakulta UMB, Železničná stanica, FNŠP F.D. Roosevelta/
- Spoluorganizovanie podujatí pri príležitosti 770. výročia udelenia mestských práv
- Aktivity realizované v spolupráci s OOCR /financované z členského príspevku mesta/ - infocesty pre zahraničných novinárov, zahraničné veľtrhy, prezentácia lokálnych produktov – ITF Slovakia tour, Dobrý trh Bratislava, ITEP Plzeň, ITTF Varšava, produkty CR – Coffee tour, Food tour, Cyklobus, Skibus, Turbus, Barborská cesta, Európska Fuggerovská cesta, tematické komentované prehliadky v spolupráci s Múzeom SNP, zážitkové vlaky, letné večery na starej tržnici, nočné prehliadky, podpora medzinárodných a lokálnych podujatí - The Legits blast, P-T-S míting, Angelus fest, Hory a mesto, Kováčova Bystrica, Vinšpacírka, Gastrocup, Svetelný signál na Vartovke, Gardeniáda, údržba bežeckých trás a pod.

Na základe realizovaných aktivít v roku 2024 možno skonštatovať, že stanovené zámery a ciele boli úspešne naplnené. Pri hodnotení výsledkov je dôležité zohľadniť nielen kvantitatívne ukazovatele, ale

aj kvalitatívny prínos uskutočnených aktivít, ich vplyv na ďalší rozvoj cestovného ruchu v destinácii a posilnenie partnerskej spolupráce medzi zapojenými subjektmi. V úsilí o ďalšie zlepšovanie týchto ukazovateľov plánujeme pokračovať aj v roku 2025.

Informácia o vývoji príjmov a výdavkov rozpočtu mesta

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce. Obec sa pri zostavovaní rozpočtu riadi zákonom 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rozpočet obce je vyjadrením samostatnosti hospodárenia obce a slúži ako riadiaci nástroj financovania úloh a funkcií, ktoré má obec vo svojej kompetencii.

Rozpočet Mesta Banská Bystrica na rok 2024 bol schválený dňa 12.12.2023 uznesením Mestského zastupiteľstva č. 310/2023 a bol zostavený ako vyrovnaný. V priebehu roka 2024 bol upravovaný šiestimi zmenami programového rozpočtu, pričom z toho jedna zmena bola vykonaná primátorom. Okrem týchto, predmetom ďalšie tri zmeny programového rozpočtu boli zmeny účelovo určených prostriedkov. Rozpočtovými opatreniami v priebehu roka 2024 bola príjmová časť rozpočtu zvýšená o 7 612 110 Eur na úroveň 111 076 999 Eur a výdavková časť rozpočtu bola rovnako zvýšená o 7 612 110 Eur na úroveň 111 076 999 Eur, kde:

- upravený rozpočet bežných príjmov predstavuje 96 858 382 Eur,
- upravený rozpočet bežných výdavkov predstavuje 102 717 315 Eur,
- upravený rozpočet kapitálových príjmov predstavuje 1 450 667 Eur,
- upravený rozpočet kapitálových výdavkov predstavuje 6 497 451 Eur.

Upravený rozpočet príjmových finančných operácií predstavoval v roku 2024 sumu 12 767 950 Eur a upravený rozpočet výdavkových finančných operácií predstavoval sumu 1 862 233 Eur.

Celkový upravený rozpočet roku 2024 bol vyrovnaný.

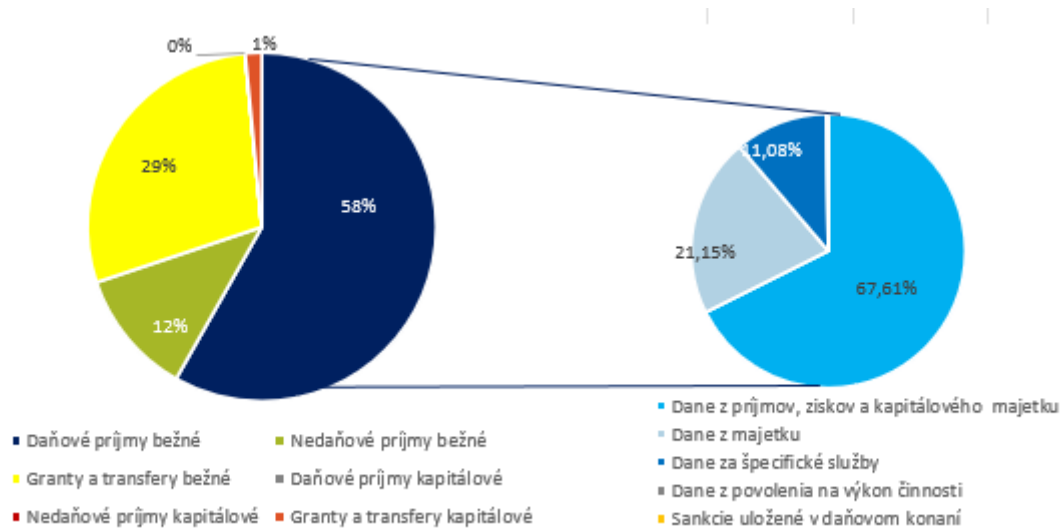
Príjmy	2024			
	schválený rozpočet	očakávaná skutočnosť	Plnenie k 31.12.2024	% plnenia
Bežné príjmy spolu	91 723 264	96 858 382	98 481 004	101,68%
Kapitálové príjmy spolu	744 334	1 450 667	1 546 452	106,60%
Bežné a kapitálové príjmy SPOLU	92 467 598	98 309 049	100 027 456	101,75%
Príjmy FO spolu	10 997 291	12 767 950	12 313 064	96,44%
PRÍJMY CELKOM	103 464 889	111 076 999	112 340 520	101,14%
Výdavky	2024			
	schválený rozpočet	očakávaná skutočnosť	Plnenie k 31.12.2024	% plnenia
Bežné výdavky spolu	91 723 264	102 717 315	97 547 135	94,97%
Kapitálové výdavky spolu	10 594 331	6 497 451	6 226 459	95,83%
Bežné a kapitálové výdavky SPOLU	102 317 595	109 214 766	103 773 594	95,02%
Výdavky FO spolu	1 147 294	1 862 233	1 850 567	99,37%
VÝDAVKY CELKOM	103 464 889	111 076 999	105 624 161	95,09%

Rozpočet mesta Banská Bystrica za rok 2024 (v EUR)

Príjmová časť rozpočtu

Rozpočet bežných a kapitálových príjmov v roku 2024 bol schválený na úrovni 92 467 598 Eur. V priebehu roka bol rozpočtovými opatreniami navýšený na úroveň 98 309 049 Eur. K 31.12.2024

predstavovalo plnenie rozpočtu bežných a kapitálových príjmov sumu 100 027 456 Eur, čo je 101,75 % očakávanej skutočnosti bežných a kapitálových príjmov. Po zapojení finančných operácií je upravený rozpočet príjmov na úrovni 111 076 999 Eur, pričom plnenie k 31.12.2024 je vo výške 112 340 520 Eur, čo predstavuje 101,14 % podiel očakávanej skutočnosti. Skutočné plnenie príjmov bežného a kapitálového rozpočtu v roku 2024 zobrazuje graf nižšie.

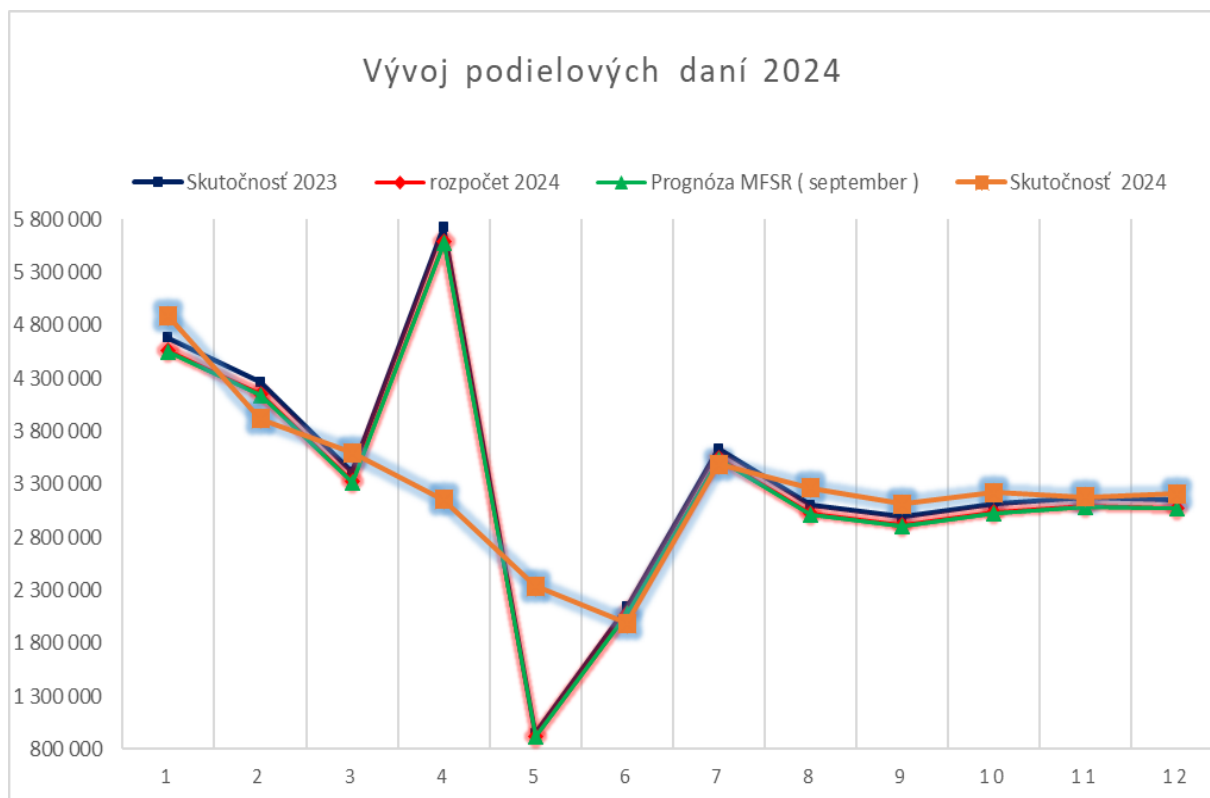

Podiel skutočných príjmov v rozpočte mesta Banská Bystrica za rok 2024

Najväčší podiel tvoria daňové príjmy bežného rozpočtu, a to 58 %. Z toho 67,61 % tvoria tzv. podielové dane, t. j. výnos dane z príjmov fyzických osôb, pričom ich percentuálny podiel medziročne nepatrne vzrástol.

Z dôvodu platnosti daňového bonusu do konca roka 2024, bol obciam prerozdelený aj podiel na výnose z príjmov z daní právnických osôb. Výnos dane rozdeľuje a poukazuje obciam daňový úrad podľa kritérií, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením. Vláda Slovenskej republiky nariadením ustanoví aj spôsob rozdeľovania a poukazovania tohto výnosu dane. Podľa septembrovej prognózy MF SR z roku 2024 mal byť výnos DPFO pre mestá a obce v porovnaní s pôvodným výnosom o 0,27 % nižší.

Objem prijatých podielových daní bol v porovnaní so schváleným rozpočtom nižší o 1 716 298 Eur a v porovnaní s upraveným rozpočtom vyšší o 19 991 Eur. V porovnaní s minulým rokom bola celková suma prijatých podielových daní v roku 2024 o 973 012 Eur vyššia. V Grafe nižšie krivky znázorňujú vývoj príjmov z podielových daní v rokoch 2023 a 2024. V mesiacoch január až apríl bol podiel z daní z právnických osôb poskytovaný postupne, následne bol v máji vyplatený celý podiel určený pre rok 2024. Od júna bol mestám posielaný len podiel z príjmov z daní fyzických osôb.

Vývoj príjmov z podielových daní v priebehu roka 2024 a ich porovnanie s upraveným rozpočtom na rok 2024, septembrovou prognózou MF SR, a skutočnosťou roka 2023 (v EUR)

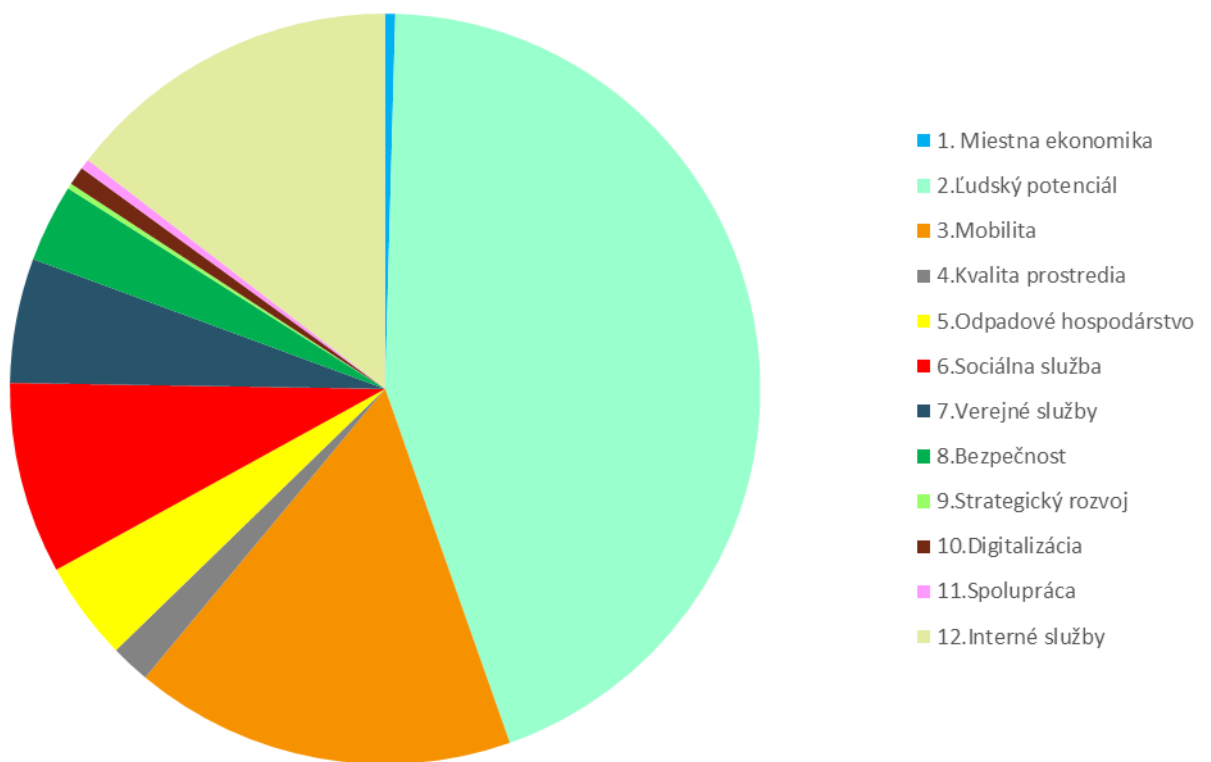
Výdavková časť rozpočtu

Schválený rozpočet bežných a kapitálových výdavkov a výdavkových finančných operácií v roku 2024 bol zostavený na úrovni 103 464 889 Eur, pričom v priebehu roka bol úpravami zvýšený na sumu 111 076 999 Eur. V roku 2024 boli skutočne realizované bežné a kapitálové výdavky rozpočtu na úrovni 103 773 594 Eur. Po započítaní výdavkových finančných operácií plnenie výdavkovej časti rozpočtu dosiahlo ku dňu 31.12.2024 hodnotu 105 624 161 Eur. Celkové plnenie výdavkovej časti rozpočtu v roku 2024 bolo na úrovni 95,09 %.

Výdavková časť rozpočtu mesta pozostáva z dvanástich programov, v rámci ktorých sú výdavky realizované. Nižšie v tabuľke uvádzame prehľad plnenia rozpočtu za rok 2024 v štruktúre podľa jednotlivých programov. V grafe uvádzame skutočné plnenie výdavkov v jednotlivých programoch a ich podiely na celkovej sume výdavkov za rok 2024.

Program	2022	2023	2024			
	Skutočnosť	Skutočnosť	Schválený	Upravený	Plnenie k 31.12.2024	% plnenia
Spolu	94 068 776	106 898 634	103 464 889	111 076 999	105 624 161	95,09%
1. Miestna ekonomika	444 805	479 601	626 404	642 362	458 398	71,36%
2. Ľudský potenciál	36 420 409	43 708 982	42 712 168	48 194 370	46 654 715	96,81%
3. Mobilita	21 467 032	22 685 900	18 166 801	18 429 370	17 362 004	94,21%
4. Kvalita prostredia	1 438 740	1 230 685	1 022 956	1 802 482	1 790 763	99,35%
5. Odpadové hospodárstvo	4 083 436	4 242 504	5 024 100	5 620 299	4 501 454	80,09%
6. Sociálna služba	6 866 192	8 293 465	10 900 765	9 245 055	8 720 903	94,33%
7. Verejné služby	4 152 481	5 108 640	4 562 147	5 852 754	5 666 045	96,81%
8. Bezpečnosť	3 387 668	4 637 361	2 989 220	3 575 252	3 542 838	99,09%
9. Strategický rozvoj	179 166	914 878	1 430 583	318 438	244 433	76,76%
10. Digitalizácia	720 143	751 741	2 048 576	894 946	852 614	95,27%
11. Spolupráca	1 694 055	326 238	354 099	614 855	457 436	74,40%
12. Interné služby	13 214 649	14 518 639	13 627 070	15 886 816	15 372 558	96,76%

Prehľad plnenia rozpočtu za roky 2022 až 2024 v štruktúre podľa programov (v EUR)

Plnenie programového rozpočtu mesta Banská Bystrica za rok 2024

Najnižšie výdavky boli v programe 9. Strategický rozvoj, a to v objeme 244 433 Eur, naopak najvyššie výdavky boli v programe 2. Ľudský potenciál, a to v celkovom objeme 46 654 715 Eur.

Usporiadanie rozpočtového hospodárenia za rok 2024

Rozpočet Mesta Banská Bystrica na rok 2024 bol schválený dňa 12.12.2023 uznesením Mestského zastupiteľstva č. 310/2023. Mesto hospodáril v roku 2024 s prebytkovým bežným rozpočtom v sume 933 868,21 Eur a so schodkovým kapitálovým rozpočtom v sume -4 680 006,56 Eur. Pre účely odvádzania peňažných prostriedkov z prebytku rozpočtu do peňažných fondov je potrebné vylúčiť nedočerpané účelovo určené prostriedky zo štátneho rozpočtu, rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, ktoré boli poskytnuté v roku 2024, a v roku 2025 budú zapojené do rozpočtu cez príjmové finančné operácie. Po odpočítaní účelovo určených prostriedkov predstavuje rozdiel príjmov a výdavkov bežného rozpočtu -2 722 879,92 Eur. Kapitálové účelovo určené prostriedky, ktoré je potrebné vylúčiť z prebytku kapitálového rozpočtu, sú v sume 105 561,94 Eur. Mesto Banská Bystrica hospodáril v roku 2024 so schodkovým bežným a kapitálovým rozpočtom (po vylúčení účelovo určených prostriedkov) vo výške -7 508 448,42 Eur.

Vplyvom výsledku hospodárenia finančných operácií po odpočítaní účelovo určených prostriedkov vo výške 10 178 618,22 Eur vykazuje Mesto Banská Bystrica celkový výsledok rozpočtového hospodárenia vo výške 2 670 169,80 Eur, pričom suma 2 631 023,34 Eur je zdrojom tvorby peňažných fondov a zvyšok vo výške 39 146,46 Eur je výsledok hospodárenia podnikateľskej činnosti po zdanení.

	Příjmy	Výdavky	Prebytok (+) / Schodok (-)
BEŽNÝ ROZPOČET	98 481 004	97 547 135	933 868
<i>Vylúčenie bežných účelovo určených prostriedkov:</i>			3 656 748
PREBYTOK BR po vylúčení účelovo určených prostriedkov			-2 722 880
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	1 546 452	6 226 459	-4 680 007
<i>Vylúčenie kapitálových účelovo určených prostriedkov:</i>			105 562
SCHODOK KR po vylúčení účelovo určených prostriedkov			-4 785 569
BEŽNÝ + KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	100 027 456	103 773 594	-3 746 138
SCHODOK ROZPOČTU po vylúčení účelovo určených prostriedkov			-7 508 448
FINANČNÉ OPERÁCIE	12 313 064	1 850 567	10 462 497
<i>Vylúčenie účelovo určených prostriedkov finančných operácií:</i>			283 879
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA po vylúčení nedočerpaných účelovo určených prostriedkov			2 670 170

Usporiadanie rozpočtového hospodárenia za rok 2024 (v EUR)

Rozpočtové ukazovatele

Základný pohľad na rozpočet mesta možno doplniť o ukazovatele vychádzajúce z rozpočtových údajov, ktoré sú súčasťou finančnej analýzy. Takto uchopená finančná analýza, ktorá vychádza nielen z účtovníctva, ale aj z rozpočtu, môže poskytnúť kompletnejšie informácie o finančnej situácii a celkovom finančnom zdraví hodnotenej samosprávy. V rámci pohľadu cez rozpočet sú hlavnými hodnotenými oblasťami bežné hospodárenie samosprávy, finančná kapacita a hospodárenie s majetkom.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rok 2024	Rok 2023	Index 2024/2023
Hodnotenie bežného hospodárenia				
Príjmy na obyvateľa	EUR	1 527,76	1 645,51	0,9284
Výdavky na obyvateľa	EUR	1 436,42	1 443,31	0,9952
Daňová sila	EUR	791,50	790,36	1,0014
Daňová sebestačnosť	%	59,10%	60,31%	-1,21%
Ukazovatele finančnej kapacity				
Miera samofinancovania	%	108,13%	108,02%	0,11%
Finančná sebestačnosť	%	58,91%	52,56%	6,35%
Majetkové ukazovatele				
Majetková sila hrubá	EUR	3 894	3 918	0,9938
Majetková sila čistá	EUR	3 493	3 369	1,0366
Rozvojový koeficient	%	2,17%	4,18%	-2,01%

Rozpočtové ukazovatele mesta Banská Bystrica za rok 2024 a 2023¹

Príjmy na jedného obyvateľa mesta Banská Bystrica medziročne klesli o 7,16 %, t.j. absolútne o 117,75 Eur na obyvateľa. V prípade celkových **výdavkov pripadajúcich na jedného obyvateľa** za rok 2024 sledujeme taktiež pokles, ale v nižšej miere ako v prípade príjmov (0,48 %). Na jedného obyvateľa tak pripadala suma 1 436,42 Eur z celkovej sumy výdavkov obce. **Daňová sila obce** vzrástla medziročne o 0,14 %. Do daňových príjmov sú započítané podielové dane, miestne dane a miestne poplatky. Na jedného obyvateľa pripadala v roku 2024 suma 791,50 Eur daňových príjmov, zatiaľ čo v roku 2023 to bolo o 1,14 Eur menej. **Daňová sebestačnosť**, ktorá vyjadruje podiel daňových príjmov na celkových bežných príjmoch obce, klesla, a to na úroveň 59,10 %, čo predstavuje oproti minulému roku pokles o 1,21 percentuálnych bodov.

V oblasti finančnej stability hodnotíme mesto Banská Bystrica ako **finančne sebestačné** na pomerne vysokej úrovni, v prípade ukazovateľa dávajúceho do pomeru vlastné príjmy a celkové príjmy zaznamenávame nárast na úroveň 58,91 %. Znamená to, že viac ako polovicu príjmov mesta pochádzajú z vlastných zdrojov, čo indikuje pomerne vysokú mieru samostatnosti a stability hospodárenia mesta. Medziročný nárast v prípade tohto ukazovateľa bol na úrovni 6,35 p. b. **Miera samofinancovania**, ktorá dáva do pomeru vlastné príjmy a bežné výdavky hradené z týchto vlastných príjmov, na úrovni 108,13 %, hovorí o tom, že mesto môže použiť prebytočné vlastné prostriedky aj na rôzne projekty v rámci kapitálových investícií. V prípade hodnoty nižšej ako 1 by naopak potrebovalo ďalšie zdroje na krytie bežných výdavkov. Medziročne miera samofinancovania vzrástla o 0,11 percentuálnych bodov, a to v dôsledku väčšieho nárastu vlastných príjmov v porovnaní s nárastom

¹ Rozpočtové ukazovatele za roky 2024 a 2023 sú počítané s údajom o počte obyvateľov k 31.12.2024 dostupnom na webe Štatistického úradu SR.

bežných výdavkov. Vlastné príjmy medziročne vzrástli o viac než 2,1 mil. Eur, bežné výdavky vzrástli o 1,9 mil. Eur.

Majetok obce vytvára základy pre to, aby mesto ako samospráva mohlo vykonávať všetky svoje úlohy, funkcie a kompetencie, či už originálne alebo prenesené zo štátnej správy. Majetok je následne využívaný na výkon samosprávy, verejné účely, prípadne na podnikateľskú činnosť. Pohľadom cez pomerové majetkové ukazovatele môžeme zhodnotiť majetkovú pozíciu obce. **Hrubá majetková sila** je pomerom celkovej hodnoty majetku obce a počtu obyvateľov. Tá medziročne klesla na úroveň 3 894 Eur hodnoty majetku obce pripadajúceho na jedného obyvateľa. Po odpočítaní záväzkov od majetku obce a daním do pomeru s počtom obyvateľov dostaneme ukazovateľ **čistej majetkovej sily obce**, ktorá dosiahla úroveň 3 493 Eur na obyvateľa.

Mesto Banská Bystrica investuje každý rok svoje prostriedky do rôznych projektov s cieľom podporovať a zabezpečovať rozvoj mesta. **Rozvojový koeficient**, ktorý dáva do pomeru kapitálové výdavky a celkovú hodnotu majetku obce, je toho vyjadrením. Kapitálové výdavky boli za rok 2024 nižšie ako v roku 2023 a tak aj rozvojový koeficient bol nižší ako posledný rok. Jeho hodnota dosiahla úroveň 2,17 %. Prostriedky boli vynaložené na nadobudnutie pozemkov bývalého areálu zberných surovín na Majerskej ceste, ktoré budú slúžiť ako budúce sídlo ZAaRESu. Značný objem prostriedkov bol vynaložený na opravu ciest a parkovacích plôch na Uhlisku a Podlaviciach z dôvodu zavedenia nových rezidentských zón. Vybudovalo sa aj nové hokejbalové a skate ihrisko na Tajovského. Mesto pravidelne v priebehu roka vstupovalo do registra investícií, ktorý predstavuje zoznam investičných priorít samosprávy pre nadchádzajúce obdobie, prehodnocovalo a aktualizovalo tento zoznam, s cieľom zrealizovať postupne tie investície, ktoré majú stanovenú najvyššiu prioritu. V meste Banská Bystrica tak je stále potenciál pre pozitívny vývoj hodnoty rozvojového koeficientu v ďalšom období.

Zadlženosť mesta

Cudzíe zdroje financovania na jednej strane zvyšujú zadlženosť samosprávy, no na druhej strane môžu byť zdrojom pre rast finančnej sebestačnosti a miery samofinancovania v budúcnosti. Prioritným účelom ich použitia sú investičné zámery samosprávy, zároveň však umožňujú riešiť obnovu zastaraného technického zázemia či rozsiahlejšiu údržbu a rekonštrukcie v rôznych oblastiach. Zrealizovanie uskutočnených zámerov následne môže byť zdrojom rastu vlastných príjmov obce.

Celková suma dlhu, podľa § 17 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poklesla v sledovanom období o 120 587 Eur oproti roku 2023, na úroveň 16 274 657 Eur. Úverové zdroje na investičné akcie mesta Banská Bystrica a na financovanie projektovej prípravy a realizácie projektov Mesta Banská Bystrica financovaných prostredníctvom európskych štrukturálnych investičných fondov, zo štátneho rozpočtu, z Európskeho hospodárskeho priestoru a z Nórskeho fondu boli dočerpané k 31.12.2023 a v priebehu roka 2024 boli používané na kapitálové výdavky podľa potreby. Nové úverové zdroje boli čerpané až v poslednom kvartáli roka 2024, a to na investičné projekty mesta, ktoré sú súčasťou tzv. zásobníku projektov mesta. Nakoľko miera čerpania nových úverových zdrojov v roku 2024 bola nižšia v porovnaní s mierou splácania zostatkov istín úverov prijatých v predchádzajúcich obdobiach, zadlženosť mesta ku koncu roka 2024 klesla. Úverové zdroje z načerpaných úverov budú postupne použité na kapitálové výdavky aj v ďalšom období.

Tabuľka nižšie je zostavená v súlade s § 17 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov. Podľa právnej úpravy tohto zákona, platnej od 01.01.2017, môže mesto prijať návratné zdroje financovania len, ak celková suma dlhu obce neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročí 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. V prípade výpočtu podielu splátok sa bežné príjmy znižujú o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku obci alebo vyššiemu územnému celku z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu.

Od 1.1.2025 bola metodika výpočtu dlhovej služby v porovnaní s predošlým obdobím zmenená. Pre výpočet tohto ukazovateľa pre rok 2024 znižujeme bežné príjmy predchádzajúceho roka, t.j. roka 2023, na rozdiel od spôsobu výpočtu v predchádzajúcich rokoch, aj o príjem z poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad a o bežné príjmy z miestneho poplatku za rozvoj, ktorý bol v meste Banská Bystrica zavedený od 1.1.2023.

Pre zabezpečenie porovnateľnosti výsledkov výpočtu dlhovej služby pre rok 2023 a rok 2024 uvádzame v tabuľke nižšie obidva spôsoby výpočtu. Zníženie bežných príjmov roku 2022 aj o príjem z poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad má za následok zvýšenie percenta dlhovej služby pre rok 2023 v porovnaní s predošlým spôsobom výpočtu. Mesto Banská Bystrica je však stabilne hlboko pod stanovenou hranicou.

Vybrané závazky § 17 ods. 7 zákona 583/2004 Z.z.	Stav k 31.12.2023	Stav k 31.12.2024
Zákonom stanovená celková suma dlhu podľa § 17 ods. 7	16 395 244	16 274 657
Bežné príjmy k 31.12. predchádzajúceho roka	81 038 354	97 063 594
Celková suma dlhu k 31.12. (istiny)	16 395 244	16 274 657
Zákonné ukazovatele zadlženosti mesta (60%)	20,23%	16,77%

Pôvodná metodika do 31.12.2024

Vybrané závazky § 17 ods. 7 zákona 583/2004 Z.z.	Stav k 31.12.2023	Stav k 31.12.2024
Zákonom stanovená suma ročných splátok podľa § 17 ods. 6	1 965 874	1 768 463
Bežné príjmy k 31.12. predchádzajúceho roka znížené	59 117 817	65 627 760
Celková suma ročných splátok k 31.12. (istina + úroky)	1 965 874	1 768 463
Zákonné ukazovatele zadlženosti mesta (25%)	3,33%	2,69%

NOVÁ METODIKA od 01.01.2025

Vybrané závazky § 17 ods. 7 zákona 583/2004 Z.z.	Stav k 31.12.2023	Stav k 31.12.2024
Zákonom stanovená suma ročných splátok podľa § 17 ods. 6	1 965 874	1 768 463
Bežné príjmy k 31.12. predchádzajúceho roka znížené	55 044 793	60 496 229
Celková suma ročných splátok k 31.12. (istina + úroky)	1 965 874	1 768 463
Zákonné ukazovatele zadlženosti mesta (25%)	3,57%	2,92%

Stav zadlženosti Mesta Banská Bystrica k 31.12.2023 a 31.12.2024 (v EUR)

Informácia o vývoji mesta z pohľadu účtovníctva

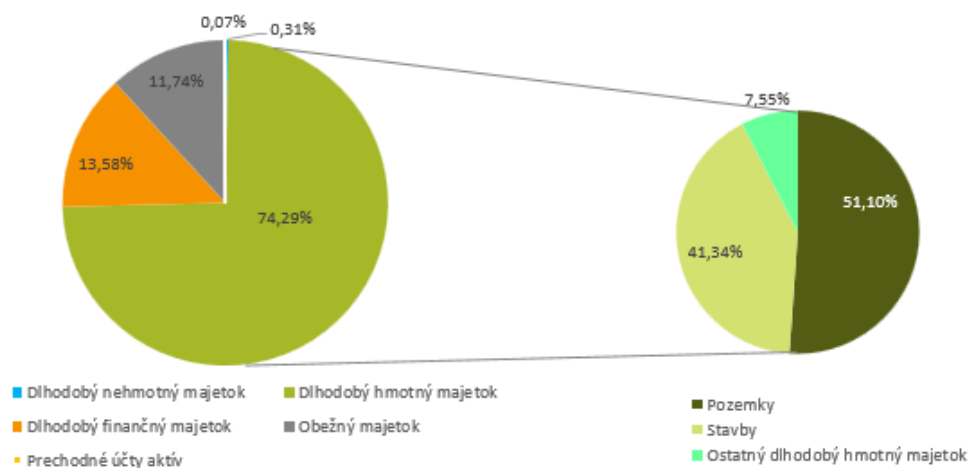
Individuálna účtovná zvierka

Aktíva a pasíva

V zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov zostavuje mesto individuálnu účtovnú zvierku a konsolidovanú účtovnú zvierku. Obsahom účtovnej zvierky je súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky k účtovnej zvierke. Výkazy účtovnej zvierky mesta Banská Bystrica uvádzame v Prílohe č.3.

AKTÍVA	Netto 31.12.2024		Netto 31.12.2023		Index vývoja
	v EUR	%	v EUR	%	
Spolu majetok	286 326 482,54	100,00%	290 192 180,43	100,00%	-0,0133
Neobežný majetok	252 507 795,27	88,19%	251 310 357,56	86,60%	0,0048
Dlhodobý nehmotný majetok	898 096,91	0,31%	930 281,45	0,32%	-0,0346
Dlhodobý hmotný majetok	212 723 740,11	74,29%	211 468 303,86	72,87%	0,0059
Dlhodobý finančný majetok	38 885 958,25	13,58%	38 911 772,25	13,41%	-0,0007
Obežný majetok	33 605 652,32	11,74%	38 060 442,86	13,12%	-0,1170
Zásoby	149 748,51	0,05%	143 961,21	0,05%	0,0402
Zúčtovacie vzťahy	15 292 778,36	5,34%	14 522 368,08	5,00%	0,0530
Dlhodobé pohľadávky	497,91	0,00%	497,91	0,00%	0,0000
Krátkodobé pohľadávky	2 261 410,59	0,79%	2 908 565,04	1,00%	-0,2225
Finančný majetok	15 151 216,95	5,29%	19 735 050,62	6,80%	-0,2323
Poskytnuté výpomoci krátkodobé	750 000,00	0,26%	750 000,00	0,26%	-
Prechodné účty aktív	213 034,95	0,07%	821 380,01	0,28%	-0,7406

Bilancia aktív mesta Banská Bystrica k 31.12.2024 a 31.12.2023 (v EUR)

Vertikálna analýza bilancie aktív ku dňu 31.12.2024

Majetok mesta Banská Bystrica v roku 2024 klesol oproti predchádzajúcemu roku o 1,33 %. Ako vidieť v grafe, takmer tri štvrtiny majetku mesta tvoril dlhodobý hmotný majetok, z toho 51,1 % hodnoty je viazanej v pozemkoch. Druhou najväčšou majetkovou položkou je dlhodobý finančný majetok, ktorý má 13,58 % podiel. Hodnota dlhodobého nehmotného majetku klesla o viac ako 32 tis. Eur. V roku 2024 pri softvéri došlo k navýšeniu jeho hodnoty o 25 tis. Eur, z dôvodu zaradenia technického zhodnotenia CORA GEO v celkovej výške 130 tis. Eur, a v dôsledku aktualizácií informačného systému GISPLAN v hodnote 16 tis. Eur. Oprávky pre softvér boli vo výške 127 tis. Eur.

V rámci obežného majetku došlo k poklesu hodnoty finančného majetku, čo sa prejavilo medziročne poklesom o 23,23 %, t. j. v absolútnom vyjadrení o 4 583 833,67 Eur, pričom tento nárast sa týkal hlavne prostriedkov na bankových účtoch. Hodnota na bankových účtoch k 31.12.2024 vykazovala sumu 15 073 586,67 Eur. Dôvodom držania veľkého množstva prostriedkov na bankových účtoch je hromadenie účelových prostriedkov, prebytkov a výsledkov hospodárenia obce do peňažných fondov mesta v súvislosti so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. V súvislosti s uvedeným zákonom účel a výšku použitia týchto prostriedkov peňažných fondov schvaľuje mestské zastupiteľstvo. Ku koncu roka 2024 suma nahromadených prostriedkov vo fondoch predstavovala sumu takmer 2,4 mil. Eur.

V prípade dlhodobých pohľadávok sa hodnota medziročne nezmenila a ostáva na úrovni roka 2023. Pri krátkodobých pohľadávkach evidujeme pokles o 5,69 % v brutto hodnote, čo je v absolútnom vyjadrení pokles o 341 tis. Eur. V netto hodnote evidujeme pokles krátkodobých pohľadávok v objeme o takmer 647 tis. Eur (22,25 %).

K 31.12.2024 mesto evidovalo pohľadávky po lehote splatnosti v sume 3 833 482,57 Eur, pričom medziročne narástli o viac ako 584 tis. Eur (18 % nárast). Na zásobách evidujeme nárast celkovo v sume takmer 6 tis. Eur, pričom najviac vzrástli zásoby materiálu, a to o viac ako 7 tis. Eur, zatiaľ čo zásoby tovaru klesli (4 tis. Eur). Významnou položkou v rámci obežného majetku je zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy. Ide o zúčtovanie transferov poskytnutých z rozpočtu obce rozpočtovým organizáciám, ktorými sú základné školy, a zúčtovanie transferov, ktoré boli poskytnuté príspevkovej organizácii ZAaRES.

PASÍVA	Netto 31.12.2024		Netto 31.12.2023		Index vývoja
	v EUR	%	v EUR	%	
Spolu vlastné imanie a záväzky	286 326 482,54	100,00%	290 192 180,43	100,00%	-0,0133
Vlastné imanie	224 019 221,06	78,24%	217 196 963,47	74,85%	0,0314
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00%	0,00	0,00%	#####
Kapitálové fondy	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-
Nevysporiadaný VH minulých rokov	217 196 963,47	75,86%	206 805 712,33	71,27%	0,0502
Výsledok hospodárenia za ÚO	6 822 257,59	2,38%	10 391 251,14	3,58%	-0,3435
Záväzky	29 493 156,70	10,30%	40 645 975,19	14,01%	-0,2744
Rezervy	3 948 291,55	1,38%	15 416 959,40	5,31%	-0,7439
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	1 391 183,05	0,49%	1 655 902,82	0,57%	-0,1599
Dlhodobé záväzky	753 394,53	0,26%	590 686,17	0,20%	0,2755
Krátkodobé záväzky	7 124 519,48	2,49%	6 196 652,89	2,14%	0,1497
Bankové úvery	16 275 768,09	5,68%	16 785 773,91	5,78%	-0,0304
Prechodné účty pasívne	32 814 104,78	11,46%	32 349 241,77	11,15%	0,0144

Bilancia pasív mesta Banská Bystrica v rokoch 2023 a 2022 (v EUR)

Vlastné imanie mesta narástlo oproti predchádzajúcemu roku kvôli nevysporiadenému výsledku hospodárenia minulých rokov.

Hodnota rezerv klesla v roku 2023 o 74,39 %. V rámci dlhodobých rezerv má mesto naúčtovanú sumu 45 874,71 Eur ako rezervu na základe koncesných zmlúv na opravy – výmenu okien v deviatich vybraných základných školách. Tieto rezervy sa rozpúšťajú u ôsmich základných škôl v období 10 rokov a u jednej školy v období 15 rokov. V tej istej súvislosti má Mesto vytvorenú krátkodobú rezervu vo výške 40 574,95 Eur. Na odchodné zamestnancov má Mesto vytvorenú dlhodobú rezervu v sume 903 775,18 Eur a krátkodobú rezervu na odchodné do dôchodku vo výške 289 019,59 Eur. Okrem toho tvorilo taktiež rezervu na výplatu odmien k životnému jubileu vo výške 98 320,40 Eur. Taktiež má mesto vytvorenú krátkodobú rezervu na energie v priestoroch v objektoch vo vlastníctve Mesta, ktoré Mesto ďalej prenajíma, vo výške 80 000 Eur. Na predpokladaný nedoplatok náhrady preukázanej straty

z výkonov vo verejnom záujme pre SAD Zvolen, a.s. má mesto vytvorené rezervy v celkovej výške 2 433 770 Eur. Rezerva na vykonanie auditu bola vytvorená vo výške 23 247 Eur. Krátkodobé rezervy budú použité a rozpustené v roku 2024. Dlhodobé rezervy v sume 33 358,68 Eur sa týkajú prebiehajúcich súdnych sporov.

Hodnota záväzkov vyplývajúcich zo zúčtovania so subjektami verejnej správy k 31.12.2023 bola na úrovni 1 391 183 Eur, čo je oproti roku 2023 pokles o 15,99 %, v absolútnom vyjadrení ide o pokles o 264 720 Eur. Z tejto sumy približne 633 tis. Eur predstavuje zostatok bežného transferu pre základné školy, materské školy, ZUŠ a CVČ. Suma 383 tis. Eur predstavuje zostatok bežného transferu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na stravu predškolákov v MŠ a žiakov ZŠ. Suma 20 tis. Eur je nevyčerpaný transfer na Medený hámor a 8 tis. Eur na vybudovanie bylinkovej učebne v MŠ. Približne 85 tis. Eur je zostatkom transferov v sociálnej oblasti.

Zároveň došlo k nárastu dlhodobých záväzkov o 27,55 % oproti minulému roku. Súčasne narástli aj krátkodobé záväzky, a to o 14,97 % oproti roku 2023, v absolútnom vyjadrení o takmer 928 tis. Eur. Súčasne narástli aj krátkodobé záväzky, a to o 14,97 % oproti roku 2023, v absolútnom vyjadrení o takmer 928 tis. Eur. Nárast o 1 279 tis. Eur evidujeme na iných záväzkoch, o 31 tis. eur na záväzkoch z nájmu a o 25 tis. na nevyfakturovaných dodávkach. o 431 tis. Eur evidujeme na záväzkoch voči dodávateľom, v sume 5 tis. Eur na prijatých preddavkoch a 3 tis. Eur a ostatných záväzkoch. Evidujeme tiež pokles daňových záväzkov voči štátu o viac ako 20 tis. Eur. Súčasne bol tento nárast zmiernený poklesom o 431 tis. Eur na záväzkoch voči dodávateľom, v sume 5 tis. Eur na prijatých preddavkoch a 3 tis. Eur na ostatných záväzkoch. Na záväzkoch voči zamestnancom a orgánom sociálneho a zdravotného poistenia evidujeme nárast o viac ako 52 tis. Eur.

V skupine tzv. iných záväzkov sa účtujú záväzky dlhodobé aj krátkodobé. V roku 2024 (2 913 547,92 Eur) mesto účtovalo aj o nasledujúcich skutočnostiach:

- Suma 1 964 606 Eur predstavuje záväzok voči spoločnosti SAD Zvolen, a. s. na úhradu preukázanej straty z výkonov vo verejnom záujme za rok 2023.
- Suma 469 164 Eur predstavuje záväzok voči spoločnosti DPM BB, a. s. na úhradu preukázanej straty z výkonov vo verejnom záujme za rok 2023.

Mesto ku dňu 31.12.2024 nemalo žiadne záväzky po lehote splatnosti. Mesto Banská Bystrica hospodáril v roku 2024 so ziskom za účtovné obdobie vo výške 6 822 257,59 Eur po zdanení.

Náklady a výnosy

Mesto Banská Bystrica popri svojej hlavnej činnosti vykonáva aj **podnikateľskú činnosť**. Podnikateľskú činnosť vykonávalo v oblasti predaja drobného tovaru v rámci dvoch informačných centier a prevádzky Thurzovsko- Fuggerovskej zážitkovej expozície v priestoroch Barbakánu, pričom zisk plynie aj z provízie za predaj vstupeniek na rôzne kultúrne podujatia organizované externými subjektmi. Predmetom podnikateľskej činnosti je aj poskytovanie kaderníckych služieb v priestoroch objektu KOMUCE, a prenájom nebytových priestorov.

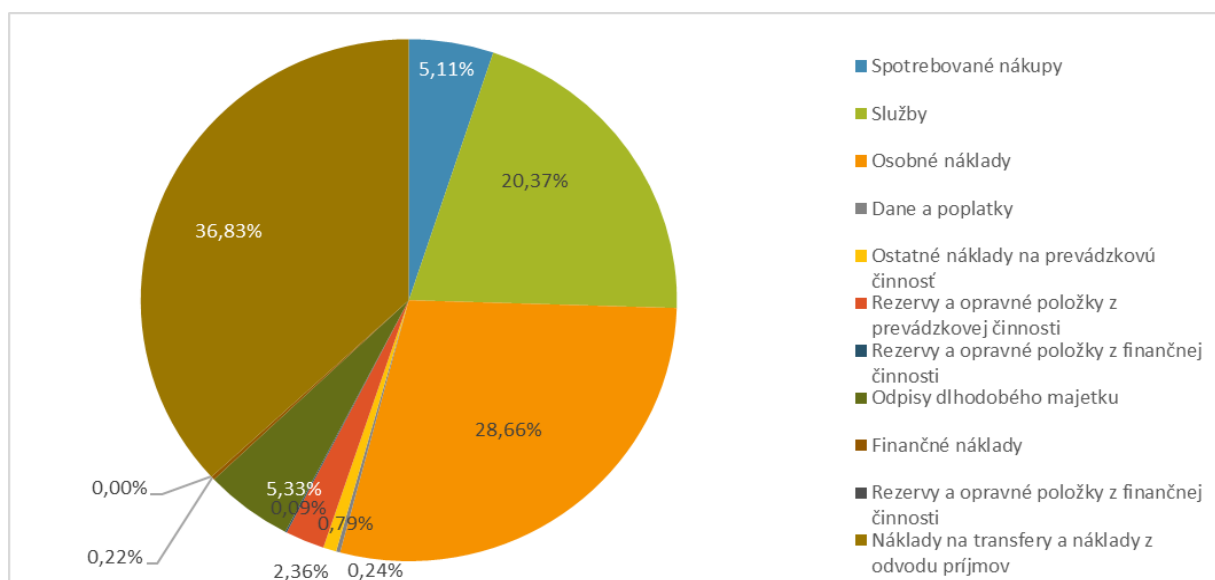
Celkové náklady v sledovanom období predstavovali 59 663,81 Eur. V porovnaní s nákladmi minulého roka ide o pokles o 4,18 %, pričom pokles evidujeme najmä v oblasti nákladov na predaný tovar a osobných nákladov. Pri odpisoch dlhodobého nehmotného a dlhodobého hmotného majetku evidujeme nárast o 214,64 %.

Výnosy z podnikateľskej činnosti klesli medziročne o 2,86 % a dosiahli úroveň 99 114,69 Eur. Pokles evidujeme v prípade tržieb z predaja tovaru, a to o 20,86 %. Naopak v prípade tržieb z predaja služieb evidujeme nárast o 1,64 %.

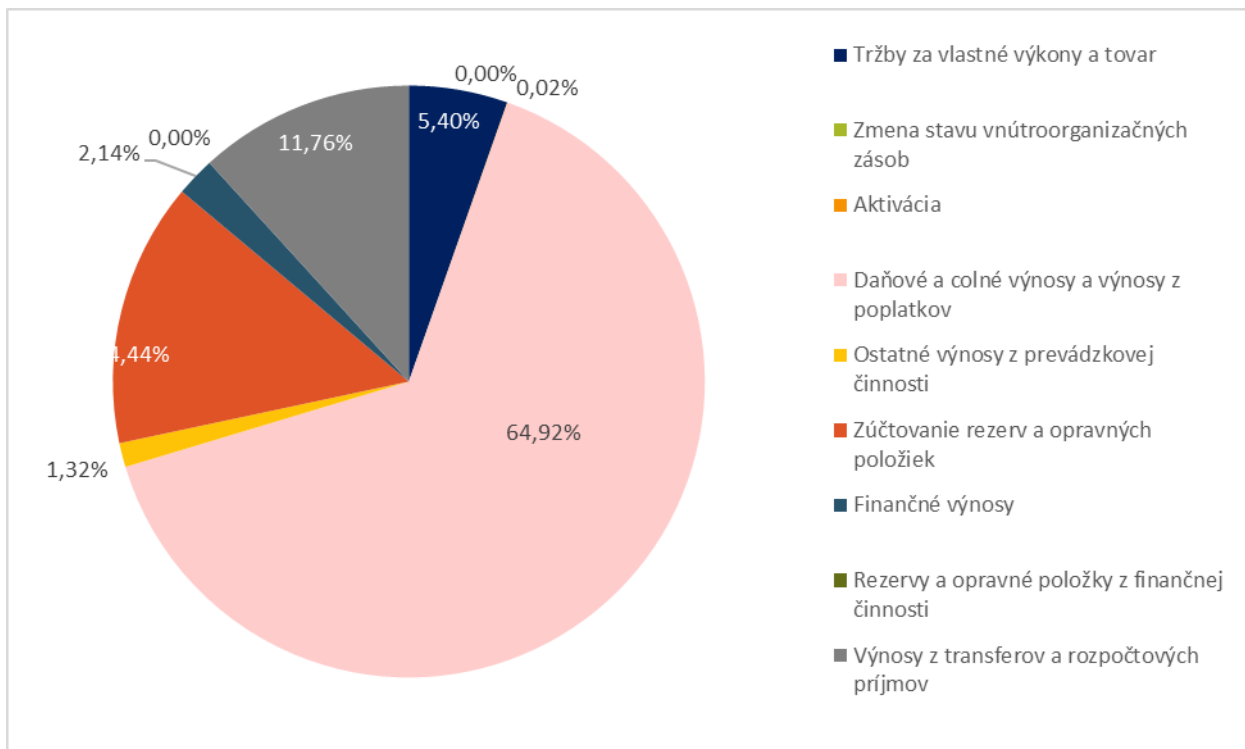
V roku 2024 podnikateľská činnosť vykázala zisk v sume 39 451,22. Po odvedení dane z príjmov dosiahol výsledok hospodárenia po zdanení úroveň 39 146,46 Eur.

Celkové náklady **hlavnej činnosti** mesta Banská Bystrica za rok 2024 oproti predchádzajúcemu účtovnému obdobiu vzrástli o 7,07 %, v absolútnom vyjadrení o 5 566 tis. Eur. V rámci prevádzkovej činnosti tvorili najväčší objem nákladov osobné náklady a náklady na služby.

Najväčšou výnosovou položkou mesta v rámci hlavnej činnosti sú daňové výnosy samosprávy, ktorých objem však medziročne klesol o 806 527,09 Eur. Výnosy z poplatkov vzrástli, a to o viac než 719 tis. Eur. Daňové výnosy a výnosy z poplatkov tvorili takmer dve tretiny dosiahnutých výnosov v hlavnej činnosti (64,92 %). Mesto Banská Bystrica vykázalo v hlavnej činnosti za rok 2024 zisk vo výške 6 783 111,13 Eur.

Náklady hlavnej činnosti mesta Banská Bystrica za rok 2023

Výnosy z hlavnej činnosti mesta Banská Bystrica za rok 2023

Rok	2024						2023						Index vývoja 2024/2023		
	Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%			
NÁKLADY spolu	84 337 121,22	100,00%	59 663,81	100,00%	84 396 785,03	100,00%	78 770 776,89	100,00%	62 266,15	100,00%	78 833 043,04	100,00%	0,0707	-0,0418	0,0706
Prevádzková činnosť	53 012 051,88	62,86%	58 345,95	97,79%	53 070 397,83	62,88%	50 514 088,97	64,13%	61 189,27	98,27%	50 575 278,24	64,15%	0,0495	-0,0465	0,0493
Spotrebované nákupy	4 306 243,13	5,11%	13 761,91	23,07%	4 320 005,04	5,12%	4 688 955,95	5,95%	18 891,31	30,34%	4 707 847,26	5,97%	-0,0816	-0,2715	-0,0824
Služby	17 179 228,92	20,37%	3 796,40	6,36%	17 183 025,32	20,36%	16 394 768,78	20,81%	2 771,60	4,45%	16 397 540,38	20,80%	0,0478	0,3698	0,0479
Osobné náklady	24 167 048,34	28,66%	28 021,18	46,97%	24 195 069,52	28,67%	22 658 327,29	28,76%	35 468,62	56,96%	22 693 795,91	28,79%	0,0666	-0,2100	0,0662
Dane a poplatky	203 936,71	0,24%	0,00	0,00%	203 936,71	0,24%	157 092,18	0,20%	0,00	0,00%	157 092,18	0,20%	0,2982	-	0,2982
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	669 387,09	0,79%	0,86	0,00%	669 387,95	0,79%	1 248 310,32	1,58%	0,54	0,00%	1 248 310,86	1,58%	-0,4638	0,5926	-0,4638
Rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti	1 992 961,79	2,36%	0,00	0,00%	1 992 961,79	2,36%	978 258,87	1,24%	0,00	0,00%	978 258,87	1,24%	1,0373	-	1,0373
Odpisy dlhodobého majetku	4 493 245,90	5,33%	12 765,60	21,40%	4 506 011,50	5,34%	4 388 375,58	5,57%	4 057,20	6,52%	4 392 432,78	5,57%	0,0239	2,1464	0,0259
Finančná činnosť	261 588,05	0,31%	1 317,86	2,21%	262 905,91	0,31%	132 264,71	0,17%	1 076,88	1,73%	133 341,59	0,17%	0,9778	0,2238	0,9717
Finančné náklady	185 774,05	0,22%	1 317,86	2,21%	187 091,91	0,22%	132 264,71	0,17%	1 076,88	1,73%	133 341,59	0,17%	0,4046	0,2238	0,4031
Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	75 814,00	0,09%	0,00	0,00%	75 814,00	0,09%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
Mimoriadna činnosť	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	31 063 481,29	36,83%	0,00	0,00%	31 063 481,29	36,81%	28 124 423,21	35,70%	0,00	0,00%	28 124 423,21	35,68%	0,1045	-	0,1045

Rok	2024						2023						Index vývoja 2024/2023		
	Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%			
VÝNOSY spolu	91 120 232,35	100,00%	99 115,03	100,00%	91 219 347,38	100,00%	89 122 635,55	100,00%	102 028,78	100,00%	89 224 664,33	100,00%	0,0224	-0,0286	0,0224
Prevádzková činnosť	78 451 588,20	86,10%	99 115,03	100,00%	78 550 703,23	86,11%	71 765 332,39	80,52%	102 028,78	100,00%	71 867 361,17	80,55%	0,0932	-0,0286	0,0930
Tržby za vlastné výkony a tovar	4 916 376,98	5,40%	99 114,69	100,00%	5 015 491,67	5,50%	3 530 046,97	3,96%	102 028,78	100,00%	3 632 075,75	4,07%	0,3927	-0,0286	0,3809
Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
Aktivácia	19 356,00	0,02%	0,00	0,00%	19 356,00	0,02%	18 305,00	0,02%	0,00	0,00%	18 305,00	0,02%	0,0574	-	0,0574
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	59 158 493,92	64,92%	0,34	0,00%	59 158 494,26	64,85%	59 245 272,57	66,48%	0,00	0,00%	59 245 272,57	66,40%	-0,0015	-	-0,0015
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	1 201 448,61	1,32%	0,00	0,00%	1 201 448,61	1,32%	6 535 546,12	7,33%	0,00	0,00%	6 535 546,12	7,32%	-0,8162	-	-0,8162
Zúčtovanie rezerv a opravných položiek	13 155 912,69	14,44%	0,00	0,00%	13 155 912,69	14,42%	2 436 161,73	2,73%	0,00	0,00%	2 436 161,73	2,73%	4,4003	-	4,4003
Finančná činnosť	1 948 623,90	2,14%	0,00	0,00%	1 948 623,90	2,14%	3 992 685,26	4,48%	0,00	0,00%	3 992 685,26	4,47%	-0,5120	-	-0,5120
Finančné výnosy	1 948 623,90	2,14%	0,00	0,00%	1 948 623,90	2,14%	3 992 685,26	4,48%	0,00	0,00%	3 992 685,26	4,47%	-0,5120	-	-0,5120
Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
Mimoriadna činnosť	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	10 720 020,25	11,76%	0,00	0,00%	10 720 020,25	11,75%	13 364 617,90	15,00%	0,00	0,00%	13 364 617,90	14,98%	-0,1979	-	-0,1979

Rok	2024			2023			Index vývoja 2024/2023		
	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	činnosť	činnosť	SPOLU
Výsledok hospodárenia pred zdanením	6 783 111,13	39 451,22	6 822 562,35	10 351 858,66	39 762,63	10 391 621,29	-0,3447	-0,0078	-0,3435
Splatná daň z príjmov	0,00	304,76	304,76	0,00	370,15	370,15	-	-	-
Dodatčne platená daň z príjmov	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Výsledok hospodárenia po zdanení	6 783 111,13	39 146,46	6 822 257,59	10 351 858,66	39 392,48	10 391 251,14	-0,3447	-0,0062	-0,3435

Horizontálna a vertikálna analýza nákladov a výnosov mesta Banská Bystrica za rok 2024 a 2023

Finančné ukazovatele

Aby mohla byť samospráva riadená efektívne, je dôležité zhodnotiť jej finančnú situáciu. Tak ako v podnikateľskej sfére aj v oblasti verejnej správy sa pre tento účel využíva finančná analýza, ktorej základom sú finančné ukazovatele. Finančná analýza je rozborom dát získaných z účtovníctva, a v prípade samosprávy aj z rozpočtovníctva, s cieľom zistiť, aká je majetková a finančná situácia hodnotenej jednotky. Základom každej finančnej analýzy sú pomerové ukazovatele, ktoré podávajú rýchly obraz o finančnom stave organizácie a jej základných vlastnostiach.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rok 2024	Rok 2023
Oblasť likvidity			
Celková likvidita (3.stupňa)	p.j.	2,661	3,576
Celková likvidita (3.stupňa) - upravená	p.j.	2,661	3,576
Bežná likvidita (2.stupňa)	p.j.	1,370	2,083
Pohotová likvidita (1.stupňa)	p.j.	1,192	1,815
Čistý pracovný kapitál	EUR	24 063 650	29 144 794
Čisté pohotovú prostriedky	EUR	8 026 697	13 538 398
Oblasť zadlženosti			
Celková zadlženosť (dlhový pomer)	p.j.	0,2176	0,2515
Finančná nezávislosť	p.j.	3,595	2,975
Finančná nezávislosť - upravená	p.j.	3,839	3,772
Miera zadlženosti	p.j.	0,278	0,336
Ukazovateľ podielu KZ na CuZ	p.j.	0,204	0,149
Oblasť aktivity			
Krytie neobežného majetku	p.j.	0,887	0,864
Ukazovateľ neobežného majetku	p.j.	0,882	0,866
Ukazovateľ obežného majetku	p.j.	0,117	0,131
Oblasť rentability			
Rentabilita celkového kapitálu	p.j.	2,38%	3,58%
Rentabilita vlastného kapitálu	p.j.	3,05%	4,78%

Finančné ukazovatele mesta Banská Bystrica za rok 2024 a 2023

Platobná schopnosť je základným predpokladom úspešného fungovania nielen v podnikateľskom sektore, ale aj v samospráve. Tú možno hodnotiť prostredníctvom ukazovateľov likvidity, ktorá znamená schopnosť premeniť majetok na likvidné prostriedky a uhradiť tak záväzky. **Celková likvidita (likvidita 3.stupňa)** je hlavným ukazovateľom finančnej likvidity a udáva celkový potenciál likvidity účtovnej jednotky. Vypočíta sa ako podiel celkových obežných aktív a krátkodobých cudzích zdrojov. V našom prípade sme k obežným aktívam pripočítali ešte prechodné aktíva, ktoré majú krátkodobý charakter. Hodnota tohto ukazovateľa dosiahla v roku 2024 úroveň **2,661**. Vyššiu vypovedaciu schopnosť má tento ukazovateľ, pokiaľ od obežných aktív odpočítame hodnotu dlhodobých pohľadávok, nakoľko tie nemôžu z časového hľadiska slúžiť na úhradu krátkodobých záväzkov. Vzhľadom k skutočnosti, že v roku 2024 sa netto hodnota dlhodobých pohľadávok, podobne ako v predošlom roku, blíži k nule, hodnota takto upraveného ukazovateľa celkovej likvidity je rovnaká, t.j. na úrovni **2,661**. **Bežná likvidita (likvidita 2.stupňa)** vyjadruje, aká časť krátkodobých záväzkov je krytá finančným majetkom a krátkodobými pohľadávkami. Tento ukazovateľ dosiahol v roku 2024 hodnotu **1,370**, čo znamená pokles v porovnaní s minulým rokom a hodnota ukazovateľa sa pohybuje

v rozmedzí optima tohto ukazovateľa. **Likvidita 1.stupňa (okamžitá, pohotová likvidita)** hovorí o okamžitej platobnej schopnosti hodnoteného subjektu. Predstavuje podiel hotovostných prostriedkov v pokladni a na bankových účtoch a krátkodobých záväzkov. Vzhľadom k tomu, že samospráva drží na bankovom účte pomerne veľké množstvo hotovostných prostriedkov z dôvodu hromadenia prostriedkov z peňažných fondov, hodnota tohto ukazovateľa prekračuje hornú hranicu optima, a v roku 2024 dosiahla úroveň **1,192**. Všetky štyri spomenuté ukazovatele likvidity za rok 2024, aj ich porovnanie s hodnotami dosiahnutými v predošlom roku, hovoria o trvalej platobnej schopnosti samosprávy, ktorá je pozitívnym znakom jej dobrého finančného zázemia. Medziročne zaznamenávame mierny pokles hodnôt ukazovateľov likvidity, ale vo všetkých ukazovateľoch sme nad optimálnym rozmedzím, čo hovorí o nadmernom množstve aktív v porovnaní so záväzkami k 31.12.2024 .

Iný pohľad na likviditu účtovnej jednotky je prostredníctvom absolútneho rozdielu obežných aktív a krátkodobých záväzkov, ktorý sa nazýva **čistý pracovný kapitál**. Jeho hodnota v roku 2024 na úrovni **24 063 650 Eur** hovorí o hodnote obežného majetku, ktorá je financovaná dlhodobým kapitálom. Predstavuje prebytok krátkodobých aktív nad krátkodobými dlhmi, čo je opäť signálom dobrého finančného zázemia samosprávy. **Čisté pohotové prostriedky** predstavujú objem ihneď dostupných peňažných prostriedkov po splatení všetkých okamžite splatných krátkodobých záväzkov. K 31.12.2024 ich objem predstavoval sumu **8 026 697 Eur**.

Kapitálová štruktúra samosprávy má vplyv na jej prosperitu a finančnú stabilitu, a preto je z pohľadu jej riadenia dôležité vyhodnotiť aj ukazovatele zadlženosti. **Celková zadlženosť** hovorí o tom, aká časť majetku je financovaná cudzími zdrojmi. V prípade mesta Banská Bystrica bola hodnota tohto ukazovateľa v roku 2024 **21,76 %**. V porovnaní s predošlým rokom klesla o 3,39 p. b. Vyššie hodnoty ukazovateľa znamenajú väčšie riziko pre veriteľov, súčasne však využívaním cudzích zdrojov môže samospráva zvyšovať svoju finančnú nezávislosť, preto je dôležité hľadať optimálny pomer medzi vlastnými a cudzími zdrojmi. **Stupeň finančnej samostatnosti** je vyjadrený podielom vlastného a cudzieho kapitálu, a v prípade mesta Banská Bystrica je jeho hodnota **3,595**. V trhovej ekonomike by sa mal tento ukazovateľ pohybovať na úrovni do 100 %, v samospráve sú však prijateľné aj vyššie hodnoty vzhľadom k skutočnosti, že subjekt má stabilné a pomerne isté príjmy v podobe daní a miestnych poplatkov. Na zhodnotenie zadlženosti má vplyv aj tvorba rezerv, ktoré predstavujú budúci záväzok, ktorý môže vzniknúť v bližšie neurčenom čase v neurčitejšej, len predpokladanej výške. V prípade, že od tohto druhu záväzku abstrahujeme, stupeň finančnej samostatnosti sa zvýši na úroveň **3,839**. Opačným pomerom získame ukazovateľ **miery zadlženosti**. Tá v prípade mesta Banská Bystrica za rok 2024 hovorí, že na 1 Eur vlastného kapitálu pripadá **0,278** Eur z cudzích zdrojov. Krátkodobé záväzky tvoria z celkových cudzích zdrojov **20,4 %**. Medziročne tento podiel narástol v dôsledku nárastu krátkodobých rezerv a poklesu celkových záväzkov.

Ukazovateľ krytia neobežného majetku je na úrovni **0,887** a vyjadruje, aký podiel dlhodobého majetku kryjú vlastné zdroje. Hodnoty blížiacie sa k 1 znamenajú rast stability, avšak prekročenie už znamená aj nižšiu efektívnosť využitia zdrojov. Ukazovatele obežného a neobežného majetku sú vyjadrením štruktúry aktív. **Neobežný majetok** tvorí **88,2 %** a **obežný majetok** tvorí **11,7 %** celkového majetku mesta Banská Bystrica. Medziročne podiel neobežného majetku na celkovom majetku vzrástol o 1,59 p.b. v dôsledku nárastu dlhodobého hmotného majetku a podiel obežného majetku klesol o 1,38 p.b. v dôsledku poklesu finančného majetku.

V závere prevedenej finančnej analýzy môžeme zhrnúť, že mesto Banská Bystrica je vysoko likvidné a nemá problémy s platobnou schopnosťou. Celková zadlženosť je nízka, pričom v štruktúre prevažujú dlhodobé záväzky so splatnosťou dlhšou ako jeden rok, a vyznačuje sa vysokým stupňom finančnej nezávislosti. Výnosnosť prostriedkov investovaných do samosprávy sa medziročne dostala do

záporných čísel z dôvodu dosiahnutej straty. Rentabilita vlastného kapitálu sa pohybuje na úrovni 3,05 % , čo pri porovnaní s predchádzajúcim obdobím znamená, že klesla o 1,74 p.b. Rentabilita celkového kapitálu taktiež klesla, z úrovne 3,58 % na úroveň 2,38 %. Stále to ale znamená, že výnosy v roku 2024 výrazne prekročili náklady a mesto v roku dosiahlo kladný výsledok hospodárenia.

Konsolidovaná účtovná zvierka

Mesto Banská Bystrica je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Mesto pri výkone samosprávy zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia. Je súčasťou súhrnného celku verejnej správy Slovenskej republiky.

V zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve je mesto Banská Bystrica povinné zostaviť konsolidovanú účtovnú zvierku, nakoľko malo v roku 2024 väčštinovú (viac ako 50 %) alebo významnú majetkovú účasť (nad 20 %) vo viacerých obchodných spoločnostiach. Zároveň malo mesto v roku 2023 v zriaďovateľskej pôsobnosti 13 rozpočtových a 2 príspevkové organizácie a u 2 obchodných spoločností figuruje ako 100 % vlastníč.

Organizácie konsolidovaného celku

Rozpočtové organizácie mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024

Názov organizácie:	
Základná škola s materskou školou Jána Bakossa, Bakossova 5, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Bakossova 5, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
ZŠ s MŠ Jána Bakossa sa zameriava na vyučovanie anglického jazyka (posilnenie týždenného počtu hodín, týždeň s anglickým lektorom), vyučovanie ďalších cudzích jazykov (nemecký jazyk, ruský jazyk), podporu žiakov s individuálnymi výchovnovzdelávacími potrebami. Podporuje rozvíjanie talentu žiakov ich účasťou v predmetových olympiádach a súťažiach. Snahou je, aby sa žiaci pravidelne venovali športu, preto ich zapájajú do športových súťaží a aktivít a pravidelne organizuje plavecký a korčuliarsky výcvik na 1. stupni a plavecký a lyžiarsky výcvik na 2. stupni ZŠ. Na prvom stupni pravidelne organizuje pobyty žiakov v škole v prírode. Škola je zapojená do projektov Zelená škola, Škola podporujúca zdravie a IT Akadémia. Žiakom poskytuje bohatú krúžkovú činnosť. Škola má vlastnú školskú knižnicu, v rámci ktorej realizuje aktivity podporujúce čitateľskú gramotnosť. Základná škola zabezpečuje aj vzdelávanie žiakov, ktorí sú vo vyšetrovacej väzbe v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici a plnia si povinnú školskú dochádzku.	

Názov organizácie:	
Základná škola, Golianova 8, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Golianova 8, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Škola kladie dôraz na poskytnutie čo najlepšieho vzdelania pomocou moderných vyučovacích metód; každá trieda je vybavená interaktívnymi tabuľami, ktoré sú využívané vo výchovno-vzdelávacom procese. V čo najväčšej miere sa snaží povzbudiť deti k zdravému životnému štýlu, zdravej strave a pobytu v prírode. Škola kladie dôraz na rozvoj pohybových schopností žiakov, mottom školy je: "Naučme deti športovať". Škola úzko spolupracuje so športovými klubmi: HC 05 Banská Bystrica, Športový klub lyžiarov BB, Klub karate, basketbalový oddiel ŠKP 08 BB. Škola je zapojená v projekte Škola podporujúca zdravie.	

Názov organizácie:	
Základná škola Slobodného slovenského vysielateľa, Skuteckého 8 Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Skuteckého 8, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola pre deti so špecifickým nadaním na cudzie jazyky (vyučovanie prvého cudzieho jazyka od 1.ročníka / v rozsahu 3 hodiny týždenne, druhý cudzí jazyk od 5. ročníka / v rozsahu 3 hodiny týždenne), organizujúca množstvo aktivít na podporu ich výučby (projekty, vzdelávacie pobyty v zahraničí). Škola s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov; integrované vyučovanie cudzích jazykov a neязыkových predmetov metódou CLIL, konverzácia v cudzích jazykoch v povinných aj záujmových útvaroch ; školský vzdelávací program je dopĺňaný hodinami aj podľa regionálnych špecifik Banskej Bystrice. Školazískala akreditáciu a je zapojená v medzinárodnom programe IB. Škola je zapojená v projekte Zelená škola.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola , Trieda SNP 20 , Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Trieda SNP 20, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola pripravujúca žiakov na samostatné a aktívne zapojenie sa do života prostredníctvom osvojovania si vedomostí, ovládania cudzích jazykov, rozvíjanie vzťahu k životnému prostrediu a k počítačovej gramotnosti. Dlhodobým zámerom školy je rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť detí a žiakov s dôrazom na environmentálnu výchovu, šport, jazykové a informačno-komunikačné kompetencie žiakov. Veľký dôraz kladie na dobrú prípravu žiakov na stredné školy i do života , výučba matematiky na I. stupni Hejného metódou; škola rozvíjajúca jazykové spôsobilosti (výučba anglického jazyka od 1. ročníka a druhého cudzieho jazyka od 7. ročníka); sociálny pedagóg pomáha žiakom a rodičom pri riešení zložitých výchovno-vzdelávacích situácií; škola podporujúca šport (rozšírená výučba telesnej výchovy na I. stupni, športové triedy 5. - 9. rčoník so zameraním na futbal, atletiku, volejbal; spolupráca s klubmi MFK Dukla Banská Bystrica, Futbalovou školou M. Hamšíka, ŠK UMB B. Bystrica, VK Brusno); škola formujúca vzťah k životnému prostrediu; škola využívajúca IKT; škola poskytujúca aktívne využívanie voľného času; škola otvorená sociálnym partnerom a verejnosti.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola, Moskovská 2, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Moskovská 2, 974 04 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola zameraná na vyučovanie cudzích jazykov -rozšírené vyučovanie anglického jazyka od 1. ročníka, od 7. ročníka pribúda ďalší cudzí jazyk - nemecký a ruský, projekty, spolupráca so školami v zahraničí, rozvoj kľúčových kompetencií žiakov , využívanie moderných technológií vo vyučovaní, výučba informatiky a zavádzanie IKT do vyučovania a medzi verejnosť, zvyšovanie environmentálneho a globálneho povedomia žiakov cez projektové vyučovanie, rozvoj regionálnej kultúry, šport a zdravý životný štýl, mimoškolská činnosť (aktívne trávenie voľného času v školskej knižnici, ŠKD, na krúžkoch v SCVČ Relaxáčik). Škola je zapojená v projekte Plan Bee for Biodiversity (Včelí plán pre biodiverzitu) - dlhodobý projekt zameraný na zvyšovanie povedomia o zmierňovaní a prispôsobovaní sa zmene klímy na školách.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola s materskou školou, Radvanská 1, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Radvanská 1, 974 05 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola, ktorej žiaci majú možnosť oboznamovať sa s cudzím jazykom už od 1. ročníka. V súčasnosti sa v škole vyučujú cudzie jazyky - anglický, nemecký, ruský. Jazykové kvízy, práca s časopismi a tvorba projektov sú hlavné aktivity, ktorými si žiaci rozvíjajú rečové zručnosti aj tvorivosť. Oživením jazykového vyučovania je práca s IKT. Záujem o cudzí jazyk podporuje i spolupráca so subjektmi mimo školy.</p> <p>V rámci projektov sa vybudovali moderné odborné učebne pre jednotlivé predmety – geografia, biológia, chémia, fyzika, výchova umením, cudzie jazyky, počítačové učebne. Žiaci majú k dispozícii všetky názorné pomôcky na zoznámenie sa s týmito predmetmi a majú možnosť kvalitnejšie rozvíjať svoj talent. Prostredníctvom IKT učitelia modernou a prítlačivou formou vzbudzujú záujem žiakov o tieto predmety.</p> <p>Na škole pôsobí detský folklórny súbor Radvanček, hudobno – tvorivá dielňa Spievankovo, či detský divadelný súbor Radvanské hviezdy, ktoré každoročne pripravujú vystúpenia pre žiakov a verejnosť a ktoré si získali divákov nielen v našej škole, ale na rôznych vystúpeniach a prehliadkach. Škola je zapojená v projekte Škola podporujúca zdravie.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola, Spojová 14, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Spojová 14, 974 04 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola s viac ako 50- ročnou históriou je najväčšou plnoorganizovanou školou v meste, ktorá pre žiakov vytvára bezpečné a tvorivé prostredie s príjemnou pracovnou atmosférou, zameriava sa na otvorené partnerstvo, žiakov vedie k zdravému životnému štýlu, ekologickému mysleniu, kooperácii a podpore v schopnostiach samostatne myslieť, vhodne sa vyjadrovať a prezentovať svoje názory primeraným spôsobom; nadpriemernú úroveň školy potvrdzuje účasť žiakov v súťažiach na úrovni okresu, kraja i celého Slovenska, ale najmä ich úspešnosť v ďalšom štúdiu na stredných a vysokých školách, súčasťou školy je upravený školský športový areál, ktorý ponúka športové využitie dopoludnia žiakom a v popoludňajších hodinách aj sídliskovej komunite. Žiakom a učiteľom v procese výchovy a vzdelávania pomáhajú odborní zamestnanci a špecialisti v školskom podpornom tíme - školský psychológ, školský špeciálny pedagóg, výchovná poradkyňa, kariérový poradca aj pedagogickí asistenti. Škola je zapojená v projekte EDUGA - Nórske fondy.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola, Ďumbierska 17, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Ďumbierska 17, 974 11 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>TOP škola Slovenska podľa INEKO, ktorej mottom je: "Poznávajme nielen rozumom, ale aj srdcom" ; škola sa ako jediná v banskobystrickom okrese zaoberá aj vzdelávaním detí so všeobecným intelektovým nadaním, pričom v každom ročníku je zriadená jedna trieda pre deti so všeobecným intelektovým nadaním (VIN), v porovnaní s klasickými triedami majú do obsahu vzdelávania pridaný v každom ročníku ďalší predmet s názvom Obohatenie, v piatom ročníku predmet Tvorba prezentácií, v 3., 4. a 8. ročníku: Logickú matematiku. Súčasťou absolvovania každého ročníka a postupu do vyššieho ročníka je aj obhajoba ročníkovej práce - celoročného žiackeho projektu.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola, Sitnianska 32, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Sitnianska 32, 974 11 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola podporuje rozvoj jazykových zručností (výučba anglického jazyka od 1. ročníka), športovo-pohybových zručností (korčuliarsky, plavecký, lyžiarsky výcvik, škola v prírode), výučba umožňujúca rozvoj individuálnych záujmov v troch líniách v predmete "Mladý bádateľ", výučba s pomocou interaktívnych tabúl a digitálnych technológií, špičkovy vybavené špecializované učebne, pestrá ponuka krúžkov, odborné poradenstvo (školský psychológ, špeciálny pedagóg). Škola zameraná na environmentálnu výchovu (zapojenie do rôznych enviroprojektov a aktivít napr. Recyklohry, Ekotopfilm...)</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola, Pieninská 27, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Pieninská 27, 974 11 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola ponúka žiakom kvalitný výchovno-vzdelávací proces zabezpečený odbornými pedagogickými zamestnancami, individuálny prístup k deťom podľa konkrétnych potrieb a orientáciu na osobnosť žiaka, výchovné poradenstvo a odborný výkon špeciálneho pedagóga, kvalitnú prípravu a úspechy žiakov v mnohých súťažiach a olympiádach, komplexnú starostlivosť ŠKD pre žiakov 1. - 5. ročníka, pestrú krúžkovú a záujmovú činnosť, výborné podmienky pre rozvoj záujmov v oblasti športu, klub aktivistov žiackeho života - žiacky parlament, rozhlasovú družinu a redakčnú radu; lyžiarsky, plavecký a korčuliarsky výcvik, školu v prírode, školské poznávacie výlety a exkurzie, prepojenosť školy a rodiny, príjemné prostredie a priestranné triedy. Škola sa zaoberá vzdelávaním detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (otvorená špeciálna trieda) a funguje v nej podporný típ odborných zamestnancov. Škola spolupracuje so SOŠ Pod bánošom, Mestskými lesmi a ZŠ s MŠ M. Hella Štiavnické Bane..</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 14, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Gaštanová 12, 974 09 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola je zameraná na rozvoj technického a prírodovedného rozvoja žiakov. V priestoroch školy bolo otvorené Centrum techniky, tzv. CeTech. Jedná sa o jedinečný komplex odborných učební techniky na Slovensku. Zaručuje žiakom základnej školy bezkonkurenčné nadobúdanie technickej gramotnosti, t.j technického myslenia, pracovných zručností, kreatívneho riešenia komplexných úloh. Zaujímavý študijný program ZŠ J.G.Tajovského a najmodernejšie technológie súčasnej doby, s ktorými žiaci v CeTechu pracujú, sú silným stimulom z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. CNC stavebnice, 3D tlačiarne, laserová gravírovačka a mnoho iných technických zariadení žiakom otvárajú dvere do moderného sveta práce.</p>	

Názov organizácie:	
Základná umelecká škola Jána Cikkera, Štefánikovo nábrežie 6, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Štefánikovo nábrežie 6, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>ZUŠ plní funkciu umeleckého vzdelávania v prvom rade pre žiakov základných a materských škôl, ale aj stredných a vysokých škôl. Uchádzači o štúdium v dospelom veku - umelecké vzdelávanie občanov, je samozrejme tiež možné podľa platnej legislatívy. Základná umelecká škola Jána Cikkera Banská Bystrica poskytuje na území mesta vzdelanie v štyroch odboroch: v hudobnom, tanečnom, výtvarnom a literárno-dramatickom. Vyučovanie v ZUŠ je organizované na troch pracoviskách: Štefánikovo nábrežie 6 (hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, gitare, elektrickej gitare, cimbale, zobcovej a priečnej flaute, trúbke, bicích nástrojoch, akordeóne a spev; výtvarný odbor: rozšírené vyučovanie keramiky, počítačová animácia, príprava na stredné a vysoké školy; tanečný odbor a literárno – dramatický odbor); Lazovná 62 (hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, violončele, gitare, zobcovej flaute, trúbke, akordeóne, bicích nástrojoch, klarinete, saxofóne a spev a výtvarný odbor a Internátna 2A (hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, gitare, zobcovej a priečnej flaute, akordeóne a spev a výtvarný odbor). Základná umelecká škola Jána Cikkera sa aktívne podieľa na kultúrnom živote svojho mesta Banská Bystrica. Preto sa uskutočňujú rôzne prezentácie žiakov našej školy – koncerty, predstavenia, výstavy a umelecké súťaže či už celoslovenské, alebo medzinárodné na porovnanie umeleckých výkonov žiakov a výmenu pedagogických skúseností.</p>	

Názov organizácie:	
Centrum voľného času, Havranské 9, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Havranské 9, 974 04 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Centrum voľného času je samostatná rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou. Okrem pravidelnej činnosti v záujmových útvaroch organizuje rôzne príležitostné podujatia formou jednorázových akcií alebo pravidelne sa opakujúcich ako napr. predmetové olympiády, okresné športové súťaže, besedy pre žiakov základných škôl a deti materských škôl, preventívne programy pre materské a základné školy. Podieľa sa aj na vypíňaní voľného času zdravotne a mentálne postihnutých detí. Zamestnanci spolupracujú s materskými a základnými školami, športovými klubmi, hasičským a záchraným zborom, policajným zborom, občianskymi združeniami a rôznymi ďalšími organizáciami pracujúcimi s deťmi a mládežou. CVČ v letných mesiacoch pravidelne organizuje letné tábory pre deti.</p>	

Príspevkové organizácie mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024

Názov organizácie:	
Záhradnícke a rekreačné služby	
Právna forma:	príspevková organizácia
Sídlo organizácie:	Švermova 45, 974 04 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Výkon správy fondu vegetačných porastov v rozsahu platného VZN mesta Banská Bystrica o tvorbe, údržbe a ochrane zelene; údržba mestskej zelene, detských ihrísk, pieskovísk a zverených technických zariadení; správa cintorínov, pohrebná a cintorínska činnosť; správa krematória, kremačná činnosť; spoločensko-kultúrna a osvetová činnosť; organizácia programov, výstav predstavení, atď.; správa kultúrnych a rekreačných zariadení; prevádzka športovísk a športových zariadení; budovanie nových telovýchovných objektov a zariadení; správa zvereného majetku mesta.</p>	

Názov organizácie:	
Investorský útvar mesta	
Právna forma:	príspevková organizácia
Sídlo organizácie:	Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Architektonické činnosti - <i>v súčasnosti nevyvíja činnosť</i>	

Obchodné spoločnosti s majetkovou účasťou mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2024

Názov organizácie:	
MBB a. s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Prenájom nehnuteľností, investičná výstavba, správa bytových domov, prevádzka športových zariadení ako je Krytá plaváreň Štiavničky a Zimný štadión v Banskej Bystrici, predaj pozemkov a budovanie infraštruktúry v Priemyselnom parku Šalková (Industrial park).</p>	

Názov organizácie:	
Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.	
Právna forma:	spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo organizácie:	Dolný Harmanec 51, 976 03 Dolný Harmanec
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Správa lesného majetku mesta Banská Bystrica na vymedzenom území a vykonávanie hospodárskej činnosti (pestovanie lesa a ťažba dreva), poľnohospodárstvo a lesníctvo, vrátane nespracovaných poľnohospodárskych a lesných výrobkov na ďalšie spracovanie alebo predaj, poľovníctvo, ktoré vykonáva v poľovnom revíri mesta Banská Bystrica na základe nájomnej zmluvy.</p>	

Názov organizácie:	
Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a. s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Kremnička 53, 974 05 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Výkon verejnej pravidelnej Mestskej hromadnej dopravy v Banskej Bystrici, na území mesta Banská Bystrica, cestná motorová doprava - vnútroštátna nepravidelná autobusová doprava, vykonávanie medzinárodnej nepravidelnej autobusovej dopravy, prevádzkovanie dráhy: Trolejbusová mestská dráha v Banskej Bystrici, prevádzkovanie dopravy na dráhe: Trolejbusová mestská dráha v Banskej Bystrici.</p>	

Názov organizácie:	
BB-BIOPower, a. s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Svoradova 1, 811 03 Bratislava
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Výroba elektriny, inžinierske činnosti a poradenstvo.	

Názov organizácie:	
STEFE Banská Bystrica, a. s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Zvolenská cesta 1, 974 05 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Elektroenergetika - výroba elektriny.	

Názov organizácie:	
BIC Banská Bystrica, s.r.o.	
Právna forma:	spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo organizácie:	Rudohorská 33, 974 11 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Aktívna podpora podnikateľským subjektom ako aj verejnému sektoru a vytváranie atmosféry pre inovatívne podnikanie v regióne.	

Názov organizácie:	
Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Partizánska cesta 5, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Poradenská, technická a odborná pomoc v oblasti výroby, úpravy, dodávky pitnej a úžitkovej vody, prevádzky vodovodov, kanalizácií a čistiarní odpadových vôd; vodohospodárske stavby; projektovanie, riešenie a vyhodnocovanie úloh hydrogeologického prieskumu, inžiniersko-geologického prieskumu a geologického prieskumu životného prostredia; prevádzkovanie verejných vodovodov I. až III. kategórie, prevádzkovanie verejných kanalizácií I. až III. kategórie.</p>	

Názov organizácie:	
Zolka Zvolen, s.r.o.	
Právna forma:	spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo organizácie:	Námestie SNP 3, 960 01 Zvolen
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Ťažba, predaj a približovanie dreva, prenájom strojov a prístrojov, poradenstvo.	

Názov organizácie:	
Dom kultúry BB, s.r.o.	
Právna forma:	spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo organizácie:	Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Zriadené na rekonštrukciu Domu kultúry pre účely kultúrneho vyžitia obyvateľov BB.	

Pri spracovaní konsolidovaného celku postupovalo mesto Banská Bystrica metódou úplnej konsolidácie pri rozpočtových organizáciách, príspevkovej organizácii a pri obchodných spoločnostiach MBB a. s. a Mestské lesy Banská Bystrica s. r. o.

Metódou vlastného imania postupovalo mesto v prípade obchodných spoločností: Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a. s., BB-BIOPOWER, a. s., STEFE Banská Bystrica, a. s. a Domu kultúry, s.r.o.

Ostatné majetkové podiely sú nižšie ako 20 % a z tohto dôvodu boli zahrnuté do konsolidovaných výkazov v účtovnej hodnote.

Spoločnosť	Základné imanie	Podiel na základnom imaní	Hodnota podielu na základnom imaní k 31.12.2024 bežného účtovného obdobia - netto	Poznámka
	EUR	%	EUR	
Obchodné spoločnosti v zakladateľskej pôsobnosti a s majetkovou účasťou mesta Banská Bystrica				
MBB a.s.	16 400 000	100,00%	16 400 000	Mesto BB - 100%
Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.	211 598	100,00%	211 598	Mesto BB - 100%
Obchodné spoločnosti s majetkovou účasťou mesta Banská Bystrica v rámci konsolidácie				
Dom kultúry BB, s.r.o.	20 000	50,00%	10 000	Mesto BB
Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a.s.	70 826	48,98%	34 692	Mesto BB
BB-BIOPOWER, a. s.*	25 000	40,00%	10 000	majetkový podiel MBB, a.s.
STEFE Banská Bystrica, a.s.	8 968 400	34,00%	3 049 256	Mesto BB
Obchodné spoločnosti s majetkovou účasťou mesta Banská Bystrica zahrnuté do konsolidovaných výkazov v účtovnej hodnote				
BIC Banská Bystrica, s.r.o.	24 167	14,42%	3 486	Mesto BB
Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.	177 834 261	10,77%	19 152 740	Mesto BB
Zolka Zvolen, s.r.o.**	9 960	10,00%	996	podiel Mestské lesy Banská Bystrica

(*) majetkový podiel MBB a.s.

(**) majetkový podiel Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.

Majetkové podiely mesta Banská Bystrica k 31.12.2024

Aktíva a pasíva

Najväčší podiel na majetku tvorí dlhodobý hmotný majetok, ktorý predstavuje 83,97 % z celkového majetku konsolidovaného celku. Medziročne dlhodobý hmotný majetok vzrástol o 0,6 %, v absolútnom vyjadrení o 1,585 mil. Eur. Hodnota dlhodobého nehmotného majetku klesla o 3,65 %. V rámci krátkodobých aktív najvýraznejší pohyb sledujeme na finančných účtoch, kde objem prostriedkov klesol absolútne o 4,757 mil. Eur na úroveň 20,469 mil. Eur. Na účte zásoby hodnota vzrástla o 1,16 % (o 2 864 Eur). Pohľadávky po lehote splatnosti vzrástli na úroveň 4 591 807,19 Eur, čo znamená nárast približne o 721 tis. Eur. V roku 2024 boli poskytnuté návratné finančne výpomoci vo výške 750 000 Eur.

AKTÍVA	Netto 31.12.2024		Netto 31.12.2023		Index vývoja
	v EUR	%	v EUR	%	
Spolu majetok	315 374 026,54	100,00%	320 146 498,49	100,00%	-0,0149
Neobežný majetok	290 146 199,44	92,00%	289 100 440,20	90,30%	0,0036
Dlhodobý nehmotný majetok	917 006,13	0,29%	951 746,91	0,30%	-0,0365
Dlhodobý hmotný majetok	264 808 141,30	83,97%	263 222 474,56	82,22%	0,0060
Dlhodobý finančný majetok	24 421 052,01	7,74%	24 926 218,73	7,79%	-0,0203
Obežný majetok	24 945 372,32	7,91%	30 143 814,93	9,42%	-0,1725
Zásoby	249 393,12	0,08%	246 529,10	0,08%	0,0116
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-
Dlhodobé pohľadávky	497,91	0,00%	497,91	0,00%	0,0000
Krátkodobé pohľadávky	3 476 106,71	1,10%	3 920 402,72	1,22%	-0,1133
Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	750 000,00	0,24%	750 000,00	0,23%	-
Finančný majetok	20 469 374,58	6,49%	25 226 385,20	7,88%	-0,1886
Prechodné účty aktívne	282 454,78	0,09%	902 243,36	0,28%	-0,6869

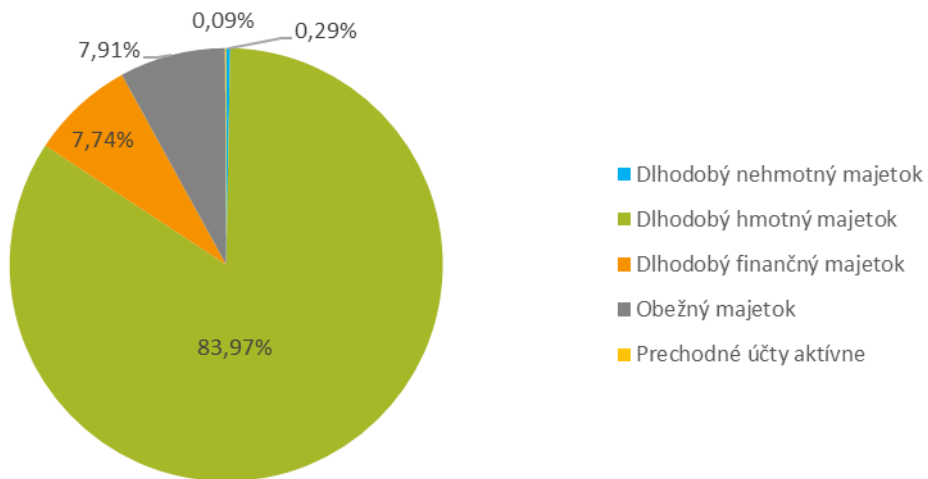
Konsolidované aktíva mesta Banská Bystrica k 31.12.2024 a 31.12.2023 (v EUR)

Hodnota konsolidovaného výsledku hospodárenia dosiahla tento rok kladnú hodnotu, a to 7 066 841,60 Eur, čo v porovnaní s minulým rokom predstavuje v absolútnom vyjadrení pokles približne o 3,236 mil. Eur.

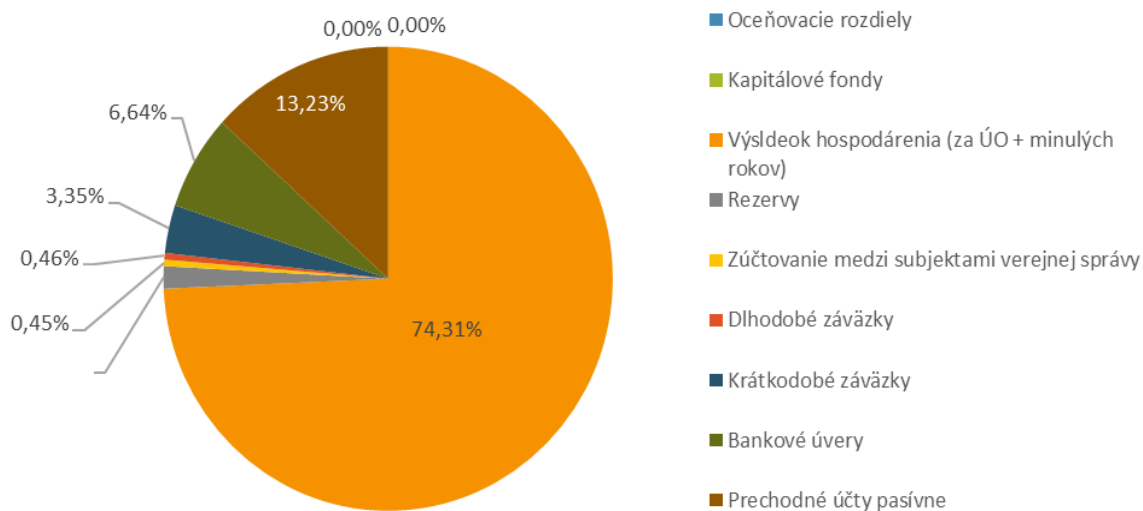
Hodnota rezerv klesla oproti minulého roku o 11,445 mil. Eur. Pokles sme zaznamenali aj pri bankových úveroch (o 3,86 %). Zároveň došlo k nárastu krátkodobých záväzkov (o 12,34 %) a nárastu dlhodobých záväzkov (o 12,94 %).

PASÍVA	Netto 31.12.2024		Netto 31.12.2023		Index vývoja
	v EUR	%	v EUR	%	
Spolu vlastné imanie a záväzky	315 374 026,54	100,00%	320 146 498,49	100,00%	-0,0149
Vlastné imanie	236 182 156,18	74,89%	229 715 884,21	71,75%	0,0281
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00%	0,00	0,00%	#DELENIENULOU!
Kapitálové fondy	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-
Nevysporiadaný VH minulých rokov	229 115 314,58	72,65%	219 412 847,56	68,54%	0,0442
Výsledok hospodárenia za ÚO	7 066 841,60	2,24%	10 303 036,65	3,22%	-0,3141
Záväzky	38 396 519,02	12,17%	49 822 472,61	15,56%	-0,2293
Rezervy	4 796 625,65	1,52%	16 242 117,92	5,07%	-0,7047
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	1 391 183,05	0,44%	1 845 902,82	0,58%	-0,2463
Dlhodobé záväzky	1 421 235,20	0,45%	1 258 423,75	0,39%	0,1294
Krátkodobé záväzky	10 316 752,07	3,27%	9 183 535,75	2,87%	0,1234
Bankové úvery	20 470 723,05	6,49%	21 292 492,37	6,65%	-0,0386
Prechodné účty pasívne	40 795 351,34	12,94%	40 608 141,67	12,68%	0,0046

Konsolidované pasíva mesta Banská Bystrica k 31.12.2024 a 31.12.2023

Vertikálna analýza konsolidovaných aktív mesta Banská Bystrica k 31.12.2024

Vertikálna analýza konsolidovaných pasív mesta Banská Bystrica k 31.12.2024

Náklady a výnosy

Konsolidovaný celok mesta Banská Bystrica vykázal za rok 2024 za svoju hlavnú činnosť zisk v sume 9 001 403,74 Eur. V rámci podnikateľskej činnosti za rok 2024 ale vygeneroval stratu v sume 1 898 186,45 Eur, ktorá sa po inkasovaní splatnej dani z príjmov znížila na sumu - 1 934 562,14 Eur.

V prípade hlavnej činnosti konsolidovaného celku evidujeme nárast nákladov aj výnosov, v prípade nákladov o 7,12 % a v prípade výnosov o 3,69 %. Najväčší podiel majú osobné náklady, ktoré medziročne vzrástli o 10,07 %. Daňové výnosy a výnosy z poplatkov klesli o sumu 96 828,11 Eur, čo predstavuje pokles o 0,16 % oproti roku 2023. Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov do rozpočtu obce a ňou zriadených rozpočtových a príjmových organizácií vzrástli o 0,38 %, pričom najväčší podiel na tom mali bežné transfery zo štátneho rozpočtu a od iných subjektov verejnej správy (podiel 91,68 %).

V prípade podnikateľskej činnosti konsolidovaného celku evidujeme pokles ako na strane výnosov, tak aj na strane nákladov. Celkovo tak bola dosiahnutá strata, ktorá v porovnaní s rokom 2022 vyššia o viac než 243 tis. Eur. Spomedzi nákladov najväčší podiel, viac ako 30 %, tvoria náklady na služby, ktoré medziročne vzrástli o 3,99 % (absolútne o 88 tis. Eur). Stúpili všetky druhy nákladov okrem nákladov na spotrebované nákupy a na dane a poplatky. V prípade výnosov evidujeme medziročný pokles tržieb. Konsolidovaný celok dosiahol v roku 2024 v podnikateľskej činnosti finančný výnos vo výške 6 282,92 Eur, oproti tomu však stoja v konsolidovanom celku finančné náklady v objeme 238 692,77 Eur. Výsledkom hospodárenia podnikateľskej finančnej činnosti je preto strata.

KONSOLIDOVANÉ ÚDAJE	2024						2023						Index vývoja 2024/2023		
	Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%			
														EUR	%
NÁKLADY spolu	104 919 564,22	100,00%	7 468 292,47	100,00%	112 387 856,69	100,00%	97 943 023,69	100,00%	7 437 186,42	100,00%	105 380 210,11	100,00%	0,712	0,0042	0,0665
<i>Prevádzková činnosť</i>	<i>87 749 483,17</i>	<i>83,64%</i>	<i>7 229 599,70</i>	<i>96,80%</i>	<i>94 979 082,87</i>	<i>84,51%</i>	<i>81 708 956,29</i>	<i>83,42%</i>	<i>7 180 513,48</i>	<i>96,55%</i>	<i>88 889 469,77</i>	<i>84,35%</i>	<i>0,0739</i>	<i>0,0068</i>	<i>0,0685</i>
Spotrebované nákupy	9 457 263,72	9,01%	1 055 766,63	14,14%	10 513 030,35	9,35%	9 417 458,85	9,62%	1 158 235,49	15,57%	10 575 694,34	10,04%	0,0042	-0,0885	-0,0059
Služby	19 187 365,56	18,29%	2 292 249,52	30,69%	21 479 615,08	19,11%	18 492 756,01	18,88%	2 204 259,33	29,64%	20 697 015,34	19,64%	0,0376	0,0399	0,0378
Osobné náklady	49 950 146,89	47,61%	2 207 749,12	29,56%	52 157 896,01	46,41%	45 381 875,95	46,33%	2 005 004,33	26,96%	47 386 880,28	44,97%	0,1007	0,1011	0,1007
Dane a poplatky	205 980,96	0,20%	2 895,72	0,04%	208 876,68	0,19%	162 215,57	0,17%	5 727,78	0,08%	167 943,35	0,16%	0,2698	-0,4944	0,2437
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	1 354 909,46	1,29%	82 410,07	1,10%	1 437 319,53	1,28%	1 798 201,73	1,84%	72 004,99	0,97%	1 870 206,72	1,77%	-0,2465	0,1445	-0,2315
Rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti	1 917 641,79	1,83%	5 361,92	0,07%	1 923 003,71	1,71%	978 978,87	1,00%	151 666,64	2,04%	1 130 645,51	1,07%	0,9588	-0,9646	0,7008
Odpisy dlhodobého majetku	5 676 174,79	5,41%	1 583 166,72	21,20%	7 259 341,51	6,46%	5 477 469,31	5,59%	1 583 614,92	21,29%	7 061 084,23	6,70%	0,0363	-0,0003	0,0281
Finančná činnosť	1 700 593,22	1,62%	238 692,77	3,20%	1 939 285,99	1,73%	1 777 743,55	1,82%	256 672,94	3,45%	2 034 416,49	1,93%	-0,0434	-0,0701	-0,0468
Finančné náklady	1 624 779,22	1,55%	238 692,77	3,20%	1 863 471,99	1,66%	1 777 743,55	1,82%	256 672,94	3,44%	2 034 416,49	1,93%	-0,0860	-0,0701	-0,0840
Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	75 814,00	0,07%	0,00	0,00%	75 814,00	0,07%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
<i>Mimoriadna činnosť</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	15 469 487,83	14,74%	0,00	0,00%	15 469 487,83	13,76%	14 456 323,85	14,76%	0,00	0,00%	14 456 323,85	13,72%	0,0701	-	0,0701

Rok	2024						2023						Index vývoja 2024/2023		
	Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%			
														EUR	%
VÝNOSY spolu	113 920 967,96	100,00%	5 570 106,02	100,00%	119 491 073,98	100,00%	109 866 158,38	100,00%	5 782 233,81	100,00%	115 648 392,19	100,00%	0,0369	-0,0367	0,0332
<i>Prevádzková činnosť</i>	<i>81 005 256,30</i>	<i>71,11%</i>	<i>5 563 823,10</i>	<i>99,89%</i>	<i>86 569 079,40</i>	<i>72,45%</i>	<i>74 479 963,19</i>	<i>67,79%</i>	<i>5 782 233,81</i>	<i>100,00%</i>	<i>80 262 197,00</i>	<i>69,40%</i>	<i>0,0876</i>	<i>-0,0378</i>	<i>0,0786</i>
Tržby za vlastné výkony a tovar	5 470 342,05	4,80%	4 490 788,33	80,62%	9 961 130,38	8,34%	4 264 666,25	3,88%	4 995 101,12	86,39%	9 259 767,37	8,01%	0,2827	-0,1010	0,0757
Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0,00	0,00%	-4 929,00	-0,09%	-4 929,00	0,00%	0,00	0,00%	-15 664,00	-0,27%	-15 664,00	-0,01%	-	-0,6853	-0,6853
Aktivácia	39 950,40	0,04%	0,00	0,00%	39 950,40	0,03%	97 066,05	0,09%	0,00	0,00%	97 066,05	0,08%	-0,5884	-	-0,5884
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	58 940 449,47	51,74%	0,00	0,00%	58 940 449,47	49,33%	59 037 277,58	53,74%	0,00	0,00%	59 037 277,58	51,05%	-0,0016	-	-0,0016
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	3 397 903,99	2,98%	923 267,68	16,58%	4 321 171,67	3,62%	8 644 647,58	7,87%	786 451,26	13,60%	9 431 098,84	8,15%	-0,6069	0,1740	-0,5418
Zúčtovanie rezerv a opravných položiek	13 156 610,39	11,55%	154 696,09	2,78%	13 311 306,48	11,14%	2 436 305,73	2,22%	16 345,43	0,28%	2 452 651,16	2,12%	4,4002	8,4642	4,4273
Finančná činnosť	2 811 176,44	2,47%	6 282,92	0,11%	2 817 459,36	2,36%	5 396 586,20	4,91%	0,00	0,00%	5 396 586,20	4,67%	-0,4791	-	-0,4779
Finančné výnosy	2 811 176,44	2,47%	6 282,92	0,11%	2 817 459,36	2,36%	5 396 586,20	4,91%	0,00	0,00%	5 396 586,20	4,67%	-0,4791	-	-0,4779
Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
<i>Mimoriadna činnosť</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	30 104 535,22	26,43%	0,00	0,00%	30 104 535,22	25,19%	29 989 608,99	27,30%	0,00	0,00%	29 989 608,99	25,93%	0,0038	-	0,0038

Rok	2024			2023			Index vývoja 2024/2023		
	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Výsledok hospodárenia pred zdanením	9 001 403,74	-1 898 186,45	7 103 217,29	11 923 134,69	-1 654 952,61	10 268 182,08	-0,2450	-0,1470	-0,3082
Splatná daň z príjmov	0,00	36 375,69	36 375,69	0,00	-34 854,57	-34 854,57	-	2,0436	-2,0436
Dodatčne platená daň z príjmov	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Výsledok hospodárenia po zdanení	9 001 403,74	-1 934 562,14	7 066 841,60	11 923 134,69	-1 620 098,04	10 303 036,65	-0,2450	-0,1941	-0,3141

Konsolidované výnosy a náklady mesta Banská Bystrica za rok 2024 a 2023

Ostatné dôležité informácie

Prijaté granty a transfery

V priebehu roku 2024 prijalo mesto granty a transfery v celkovej hodnote 30 133 039 Eur. Vo výške 18 648 659 Eur boli určené transfery pre rozpočtové organizácie mesta, t. j. základné školy, základnú umeleckú školu a Centrum voľného času. Na predškolákov v materských školách bol prijatý transfer vo výške 634 tis. Eur. Ďalších takmer 2 198 tis. Eur bolo určených na výdavky spojené s výkonom sociálnej dlhodobej starostlivosti a ďalšie služby v sociálnej oblasti.

V rámci dotácie na obedy zadarmo pre deti na ZŠ a MŠ a pre deti v hmotnej núdzi v MŠ a ZŠ mesto a školy obdržali transfery vo výške viac než 2 231 tis. Eur.

Prostriedky v sume 37 tis. Eur boli prijaté ako refundácia projektu v rámci programu „manažment údajov. Mesto prijalo refundácie za budovanie cyklotrasy Hušták – Kráľová vo výške 727 tis. Eur. Na projekt „Reakcia na zmenu klímy“ boli prijaté transfery v celkovej výške 392 tis. Eur. Z fondu na podporu športu bol prijatý transfer vo výške 356 tis. Eur na hokejbalové a skate ihrisko na Tajovského. Na kúpu špeciálneho vozidla pre sociálne služby mesto dostalo transfer 25 tis. Eur.

V roku 2024 mesto Banská Bystrica a jeho rozpočtové organizácie prijali tiež prostriedky na refundáciu mzdových nákladov v rámci rôznych projektov, ako napr. národného projektu „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov“, v rámci ktorých boli vytvorené nové pracovné miesta pre asistentov vo vybraných materských a základných školách. Celkový objem týchto prostriedkov bol v roku 2023 vo výške takmer 629 tis. Eur. Na školský podporný tím bola prijatý transfer vo výške takmer 138 tis. Eur.

Na úhradu nákladov spojených s preneseným výkonom štátnej správy na rôznych úsekoch prijalo mesto od štátu celkovo približne 376 tis. Eur. Ďalších 56 tis. Eur dostalo na prevádzku chránených pracovísk.

Transfer v sume takmer 741 tis. Eur dostalo mesto Banská Bystrica od ministerstva financií ako kompenzáciu za výpadok podielových daní a taktiež od MF SR dostalo aj dotáciu 300 tis. Eur na opravu ciest po vojenskej prehliadke, ktorá sa konala v rámci osláv 80. výročia Slovenského národného povstania. Mesto Banská Bystrica v roku 2024 prijalo aj transfery na refundáciu výdavkov spojených s migráciou ukrajinského obyvateľstva, a na poskytovanie príspevkov na ubytovanie ukrajinských odídencom, celkovo vo výške 871 tis. Eur. Okrem toho mesto dostalo od ministerstva vnútra aj refundácia takmer 9 tis. Eur za náklady, ktoré vznikli mestu počas zvýšeného výskytu migrantov z tretích krajín na území mesta Banská Bystrica. Na podporu opatrovateľskej služby mesto dostalo transfer v sume 52 tis. Eur. V súvislosti s organizovaním prezidentských volieb a volieb do európskeho parlamentu mesto prijalo transfer v sume 289 tis. Eur. V sume 20 tis. Eur bol prijatý transfer na rekonštrukciu Medeneho hámra a ďalších 11 tis. eur na obnovu vojnových hrobov. V roku 2024 mesto dostalo transfer na projekt URBACT vo výške 8 tis. Eur. Rôzne menšie sumy boli prijaté na financovanie výdavkov vynaložených v rámci kultúrnych podujatí, ako sú napr. Radvanský jarmok.

Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Po 31.12.2024 do dňa zostavenia konsolidovanej účtovnej závierky nedošlo k takým skutočnostiam, ktoré by ovplyvnili resp. zmenili výsledky vykázané v účtovnej evidencii a v účtovných výkazoch konsolidovaných účtovných jednotiek k 31.12.2024.

Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Prognózy v priebehu roka 2025 ukazujú nižší príjem z daní z fyzických osôb, ako tomu bolo na začiatku roka, čo predstavuje výraznú komplikáciu pre rozpočty miest a obcí. Kým tento výpadok príjmov je rovnaký pre všetky samosprávy, Banská Bystrica čelí aj každoročnému úbytku a starnutiu obyvateľstva, čo sa taktiež odzrkadľuje na podiele z príjmu z daní z fyzických osôb. To znamená, že pomerovo k celkovému výnosu dostávame každý rok menej. Bude tým ohrozený predovšetkým bežný rozpočet. Nedostatok príjmov v bežnom rozpočte mesta môže ohroziť aj splácanie záväzkov a čerpanie úverov, čo bude mať negatívny vplyv na investičný rozvoj mesta.

Predpokladaný budúci vývoj v roku 2025

Štát v roku 2024 schválil nové financovanie materských škôlok. V praxi to znamená, že mesto bude dostávať normatívne prostriedky od štátu na financovanie materských škôlok, podobne ako je tomu pre základných školách. Zníži sa tým pádom podiel daní z príjmov fyzických osôb, ktorý je určený pre obce, a to zo 70 % na 55,1%. Mesto v roku 2025 plánuje pokračovať so zavedením parkovacej politiky aj do iných mestských častí.

Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja

Účtovná jednotka v roku 2024 nemala žiadne náklady, výdavky na činnosti v oblasti výskumu a vývoja.

Návrh na vysporiadanie prebytku a rozdelenie zisku roku 2024

Mestské zastupiteľstvo uznesením zo dňa 19. marca 2024 č. 345/2024 – MsZ schválilo:

- a) Záverečný účet Mesta Banská Bystrica za rok 2024,
- b) celoročné hospodárenie Mesta Banská Bystrica za rok 2024 bez výhrad,
- c) schodok bežného a kapitálového hospodárenia Mesta Banská Bystrica za rok 2024 vo výške 3 746 138,35 Eur, zistený podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a doplnení niektorých zákonov v z. n. p., z ktorého sa vylučujú nevyčerpané účelovo určené finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu a Európskej únie, alebo na základe osobitného predpisu v sume 3 762 310,07 Eur,
- d) prevod rozdielu medzi príjmami a výdavkami finančných operácií vo výške 10 462 497,22 Eur, po odpočítaní účelových prostriedkov, prijatých zábezpek a úverov vo výške 283 879,00 Eur, zníženého o **schodok** bežného a kapitálového hospodárenia po vylúčení nevyčerpaných účelových prostriedkov **vo výške - 7 508 448,42 Eur** a o výsledok hospodárenia podnikateľskej činnosti po zdanení za rok 2024 vo výške 39 146,46 Eur, do peňažných fondov, a to nasledovne:
 - ✓ do rezervného fondu vo výške 1 132 664 Eur,
 - ✓ do fondu minulých rokov vo výške 1 498 359,34 Eur.

Prílohy

- Príloha č.1: Orgány samosprávy na roky 2022-2026
- Príloha č.2: Organizačná štruktúra úradu mesta Banská Bystrica platná k 31.12.2024
- Príloha č.3: Individuálna účtovná závierka Mesta Banská Bystrica k 31.12.2024
- Príloha č.4: Správa audítora o overení individuálnej účtovnej závierky Mesta Banská Bystrica k 31.12.2024
- Príloha č.5: Konsolidovaná účtovná závierka Mesta Banská Bystrica k 31.12.2024
- Príloha č.6: Správa audítora o overení konsolidovanej účtovnej závierky a konsolidovanej výročnej správy k 31.12.2024

**VÝROČNÁ SPRÁVA KONSOLIDOVANÉHO CELKU
MESTA BANSKÁ BYSTRICA za rok 2024**

Výročná správa konsolidovaného celku Mesta Banská Bystrica za rok 2024 bola vzatá na vedomie
Mestským zastupiteľstvom uznesením **zo dňa 23.septembra 2025** číslo **694/2025 - MsZ.**

Osoba zodpovedná za vypracovanie
výročnej správy konsolidovaného celku
Mesta Banská Bystrica
za rok 2024:

Mgr. Zuzana Detková
vedúca odd. rozpočtu a ekonomických analýz

Štatutárny orgán:

Ján Nosko
primátor mesta

Príloha č.1:
Orgány samosprávy na roky 2022 - 2026

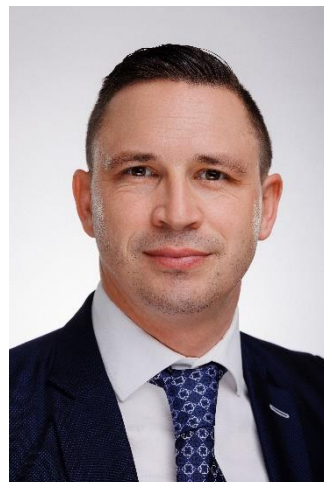
Orgány samosprávy na roky 2022 - 2026

Ján Nosko
primátor

Mgr. Jakub Gajdošík
1. viceprimátor

Ing. Martin Majling
2. viceprimátor

Členovia mestskej rady 2022 – 2026 (do 25.6.2024)

1. Diana Javorčíková
2. Pavol Katreniak
3. Marek Modranský
4. Matúš Molitoris
5. Radovan Ocharovich
6. Marcel Pecník
7. Milan Smädo
8. Tomáš Sobota
9. Jakub Gajdošík
10. Martin Majling

Mestské zastupiteľstvo dňa 25.6.2024 uznesením č. 424/2024 odvolalo Matúša Molitorisa z mestskej rady, a za nového člena mestskej rady zvolilo Romana Miškára.

Členovia mestskej rady 2022 – 2026

1. Diana Javorčíková
2. Pavol Katreniak
3. Marek Modranský
4. Radovan Ocharovich
5. Marcel Pecník
6. Milan Smädo
7. Tomáš Sobota
8. Jakub Gajdošík
9. Martin Majling
10. Roman Miškár

Poslanci mestského zastupiteľstva

Volebné obdobie 2022 – 2026

Volebný obvod č. 1 Centrum

Ivana Figuli

Ing. Mgr.
David Kapusta

Ing. Mgr.
Pavol Katreniak

Ing. Miriam
Lapenikova, MBA

Mgr.
Radovan Ocharovich

Ing. arch.
Tomáš Sobota

Volebný obvod č. 2 Majer, Uhlisko, Senica, Šalková

PhDr. Marcel Pecnik

Ing. Ľubos Vrbický

Volebný obvod č. 3 Sásová, Rudlová

Ing. Lukáš Bavec

Ing. Pavol Filo

Mgr. Jakub Gajdosik

Ing. Milan Lichy

Marián Lumter

Ing. Martin Majling

Mgr. Matúš Molitoris

Ing. Michal Škantár

Ing. Martin Turčan

Volebný obvod č. 4 Jakub, Kostiviarska, Uľanka, Podlavice, Skubin

MUDr. Jozef Balaz

MUDr.
Zuzana Podmanická

Ing. Vladimír Ivan

Mgr. Diana Javorenkova

Ing. arch. Hana Karova

doc. PhDr.
Stanislav Kováčik, Ph.D.

Mgr. Rubena Matfajšová

Mgr. Marek Modranský

PhDr.
Vladimír Skleenska, Ph.D.

Volebný obvod č. 6 Radvaň

Erika Karova

Roman Miškar

Mgr. Patrik Trnka

Volebný obvod č. 5 Fončorda

Volebný obvod č. 7 Iľiaš, Kráľová, Kremnička, Pršianska terasa, Rakytovce

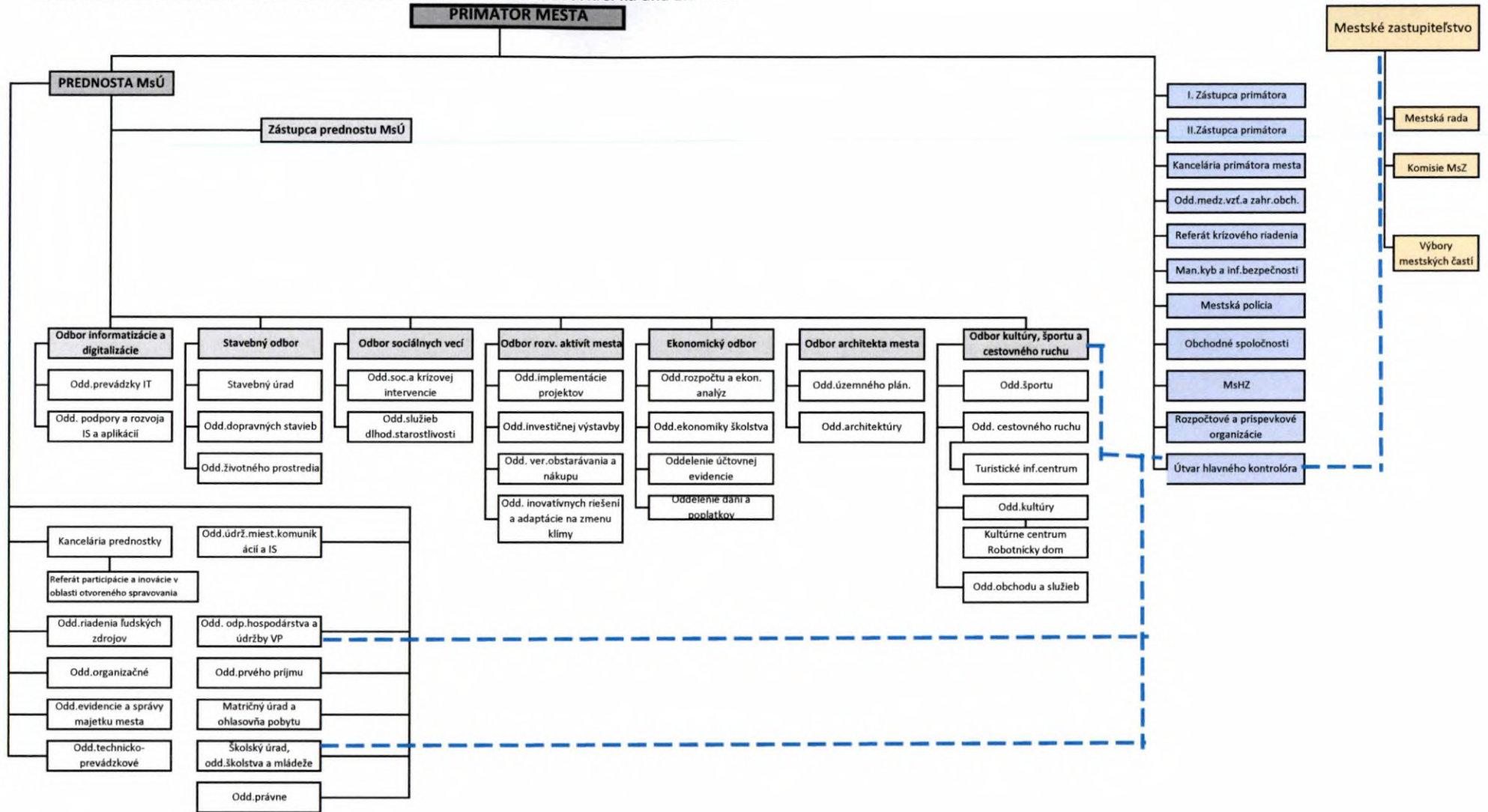

Ing. Igor Kasper

Mílan Smádo

Príloha č.2:
Organizačná štruktúra úradu
Mesta Banská Bystrica platná k 31.12.2024

Príloha č.1

